

Video çözüm

QR uygulama

2024

Akıllı tahta

TDK güncellemesi

AYT EDEBİYAT UYGULAMA

ERKAN ŞAHİN - RECEP ÇINAR - OKTAY GÜLER

DERSİA YAYINLARI

Yeni

XXL Edebiyat
Plus

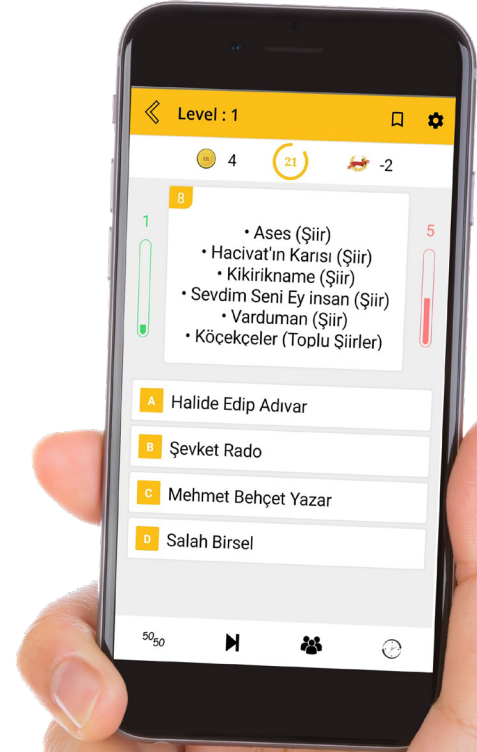
Şimdi Yazım'ı da Cebe
Sığdırdık

Edebiyatı Cebe
Sığdırdık 🙌

Sadece İnternet Sitemizde

<https://oyun.xxledebiyat.com/>

A. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgiyle doldurunuz.

1. Mısra sonlarındaki ses benzerliğine **kafiye** tekrar edilen aynı görevde ek ya da aynı anlamdaki sözcüklere **redif** denir.
2. Mısra sonlarındaki tek ses benzerliğine **yarım k.** iki ses benzerliğine **tam k.** üç ve daha fazla ses benzerliğine **zengin k.**
3. Şiirin ahenk unsurları şunlardır: **ölçü**, **uyak-redif**, **aliterasyon** ve **asonans**
4. Tek uzun ünlüden oluşan kafiye **tam k.** bir ünsüz ve bir uzun ünlüden oluşan kafiye **zengin k.** denir.
5. Halk edebiyatında genellikle **yarım** kafiye, divan edebiyatında, **tam** ve **zengin** kafiye kullanılmıştır.
6. Halk edebiyatında kullanılan işitmeye dayalı Recaizade Mahmut Ekrem tarafından savunulan kafiye tarzı **kulak için k.**.; Divan edebiyatının Muallim Naci tarafından savunulan kafiye tarzı **göz için kafiye** dir.
7. Uyak oluşturan sözcüklerden birinin diğer mısradaki sözcüğün içinde yer almasına **tunç k.** denir.
8. Sesteş sözcüklerle oluşturulan kafiye **cinas** denir

B. Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise cümlelerin sonuna “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. Hece ölçüsünde durak bulunurken kelime bölünmez. (^D....)
2. Bir dörtlükteki her dizenin durakları aynı yerden belirlenir. (^Y....)
3. Aruz ölçüsü âşık edebiyatında sıkça kullanılırken hece divan edebiyatında hemen hiç kullanılmamıştır. (^D....)
4. Aruz ölçüsünde ünlüyle biten heceler kapalı (–) hecedir. (^Y....)
5. Bir şiirde redif varsa uyak da vardır. (^Y....)
6. Uyak bulunurken sadece eklere bakılır. (^Y....)
7. Divan edebiyatında öne çıkmış, herkesçe ezberlenmiş mısralara mısra-ı berceste denir. (^D....)
8. Divan edebiyatında tek başına kullanılan mısralara mısra-ı azade denir. (^D....)
9. Muhammes, müseddes, müsebbâ, müsemmen, muaşşer gibi nazım şekilleri beyitlerle yazılır. (^Y....)
10. Âşık edebiyatı şiirleri cönk adı verilen defterler sayesinde günümüze ulaşmıştır. (^D....)
11. Divan edebiyatındaki kalıp benzetmelere mazmun denir. (^D....)
12. Mensur şiir edebiyatımıza Tanzimat'la girmiştir. (^Y....)

C. Aşağıdaki dizelerin uyak ve rediflerini bulup altlarındaki boşluklara yazınız.

1. Ne hoştur kırlarda yazın uyumak
Bulutlar ufukta beyaz bir yumak
Tunç uyak: yumak
.....
2. Bu ısıkla uzayan, dönen kıvrılan yollar
Uykuya varmış gibi görünen yılan yollar
Redif: yollar Zengin uyak: -ılan
.....
3. Çok sürse ayrılık aradan geçse çok sene
Biz sende olmasak bile sen bizdesin gene
Zengin uyak: ene
.....
4. Gün olur sürüyüp beni derbeder
Bu ses rüzgârlara karışır gider
Zengin uyak: der
.....
5. Susuz değirmenlerin ne ile döner çarkı
Kerem etmeyen beyin fakirden nedir farkı
Redif: -ı Zengin uyak: -ark
.....
6. Doğru söylerim halk razı değil
Eğri söylerim Hak razı değil
Redif: -razı değil Yarım uyak: -k
.....

D. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgiyle doldurunuz.

- a. Divan edebiyatının şiir ölçüsüne ^{aruz} denir.
Halk edebiyatının şiir ölçüsüne ^{hece} denir.
- b. Heceli şiirler okunurken bir süre beklenen yere ^{durak} denir.
- c. Şiirin herhangi bir hecesinin aruz kalıbıyla uyumlu olmasına ^{aruz kusuru} denir.
- d. Aruzda şiir hecesini kalıba uydurmak için;
Kısa heceyi uzun okumaya ^{imâle} denir.
Uzun heceyi kısa okumaya ^{zihaf} denir.
Hece değerini değiştirmek için ulama yapmaya ^{vasl} denir.
Bir hecenin bir buçuk hece olarak okunmasına ^{med} denir.
- e. Aruzu Türkçeye başarıyla uygulayan sanatçılar şunlardır:
- 1) ^{Mehmet Akif ERSOY}
- 2) ^{Tevfik Fikret}
- 3) ^{Yahya Kemal BEYATLI}

E. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgiyle doldurunuz.

- a.** aaba, aaab, aaaa veya aa bb cc... şeklindeki kafiye örgülerinin genel adına **düz uyak** denir.
- b.** aaba şeklindeki düz kafiye: **mânî tipi**
aaab şeklindeki düz kafiye: **koşma tipi**
aa bb cc... şeklindeki düz kafiye: **mesnevi tipi**
aa xa xa... şeklindeki düz kafiye: **gazel tipi**
- c.** Çapraz kafiye: **abab**
Sarma (sarmal) kafiye: **abba**
Örüsük kafiye: **aba bcb cdc ded**

F. Aşağıdaki dörtlükleri şiir türü, uyak örgüsü, redif ve uyak yönlerinden inceleyiniz.

1. Gökyüzünde tüten olsam
Yeryüzünde biten olsam
Al benekli keten olsam
Yâr boynuna sarsa beni
 2. Sana dün bir tepeden baktım aziz İstanbul!
Görmedim, gezmediğim, sevmediğim hiçbir yer.
Ömrüm oldukça gönül tahtıma keyfince kurul!
Sade bir semtini sevmek bile bir ömre değer.
 3. Gezdiğimiz yerler şimdi virane
Sokaklardan yalnız geçemiyorum
Hükmü yok aklımın adım divane
Eğriyi, doğruyu seçemiyorum
 4. Uçun kuşlar uçun doğduğum yere
Şimdi dağlarında mor sümbül vardır
Ormanlar kournunda bir serin dere
Dikenler içinde sarı gül vardır
 5. Sönerken dağlarda günün şulesi,
Saray yamaçları ince bir duman...
Duyulur uzaktan bir kaval sesi,
Sürüler çiftliğe döndüğü zaman.
 6. Ormanda büyüyen adam azgını
Çarşıda, pazarda insan beğenmez
Medrese kaçkını, softa bozgunu
Selâm vermek için kesen beğenmez
- a. Şiir türü: **lirik**
b. Uyak örgüsü: **aaab -düz**
c. Redif: **-en olsam**
d. Uyak: **-t (yarım uyak)**
- a. Şiir türü: **lirik**
b. Uyak örgüsü: **abab - çapraz**
c. Redifi: **yok**
d. Uyak: **-ul (tam uyak) -er (tam uyak)**
- a. Şiir türü: **lirik**
b. Uyakörgüsü: **abab, çapraz**
c. Redif: **-emiyorum**
d. Uyak: **-eç (tam uyak) -ane (zengin uyak)**
- a. Şiir türü: **pastoral**
b. Uyakörgüsü: **abab, çapraz**
c. Redif: **vardır**
d. Uyak: **-ere (zengin) -ül (tam)**
- a. Şiir türü: **pastoral**
b. Uyak örgüsü: **abab**
c. Redif: **i**
d. Uyak: **-man (zengin) -es (tam)**
- a. Şiir türü: **satirik**
b. Uyakörgüsü: **abab, çapraz**
c. Redif: **beğenmez, -gını**
d. Uyak: **-san (zengin) -z (yarım)**

G. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgiyle doldurunuz.

- a. Şiiri oluşturan dize kümelerine **nazım birimi** denir.
Divan edebiyatının nazım birimine **beyit** denir.
Halk edebiyatı nazım birimine **dörtlük** denir
- b. Beyitle yazılan divan edebiyatı nazım şekilleri şunlardır:
1) **gazel** 2) **kaside** 3) **kıta**
4) **müstezat** 5) **mesnevi**
- c. Dörtlükle yazılan divan edebiyatı nazım şekilleri şunlardır:
1) **rubâî** 2) **tuyuğ**
3) **şarkı** 4) **murabba**
- d. Şiirin ölçü, kafiye şeması, dörtlük ya da beyit sayısına göre aldığı isme **nazım biçimi**; konusuna göre aldığı isme **nazım türü** denir.
- e. Dizelerdeki hece sayısının eşitliğine dayanan ölçüye **hece**
Hecelerin açıklık-kapalılık bakımından denkliliğine dayanan ölçüye **aruz** denir.

H. Aşağıdaki dörtlüklerin uyak ve rediflerini bulup karşılarına yazınız.

- a. Şahinim var bazlarım var
Tel alışkın sazlarım var
Yâre gizli sözlerim var
Diyemiyom ele karşı
- b. Öğüt versen bana öğüt kâr etmez
O yârin hayali karşımdan gitmez
Kementle bağlasam kolun bağ tutmaz
Yârin zülûfünden özge bağ m'olur
- c. Dadaloğlum der de böyle olmazdım
Gördüğüm günlerin birini görmezdim
Kavga kızışınca geri durmazdım
Meydanda kardaşa kıyanlardanım
- d. Akşamın ikindinin arası
Aldı beni şu düşmanın yarası
Ecel geldi ölmemizin sırası
Ağladı el-oba gözü kan oldu
- e. Geçti istemem gelmeni,
Yokluğunda buldum seni;
Bırak vehmimde gölgeni,
Gelme, artık neye yarar?
- redif: **-larım**
var
uyak: **-z (yarım)**
- redif: **-mez**
uyak: **-t (yarım)**
- redif: **-mazdım (mezdim)**
uyak: **-r (yarım)**
- redif: **-sı**
uyak: **-ra (tam)**
- redif: **-i**
uyak: **-en (tam uyak)**

I. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgiyle doldurunuz.

- a. Aşk, sevgi, ayrılık, hasret, gurbet, özlem gibi konuları işleyen şiirlere **lirik**; doğa güzelliklerini, kır yaşamını, çoban hayatını işleyen şiirlere **pastoral**; insanları eğitmek amacıyla yazılan öğretici şiirlere **didaktik**; kahramanlık, savaş, vatan sevgisini işleyen şiirlere **epik**; manzum tiyatro metinlerinde yer alan şiirlere **dramatik** şiir denir.
- b. Pastoral şiirin öncüsü Latin şair: **Vergilius**
- c. Pastoral şiirde, bir çobanın doğayı tek başına anlatmasına **idil** iki çobanın diyalog şeklinde anlatmasına **eglog** denir.
- d. Divan edebiyatında, didaktik şiirlerin adına **hikemi** denir.
- e. Divan edebiyatında satirik şiir **hiciv**, halk edebiyatında satirik şiir **taşlama** olarak adlandırılır.
- f. Âşık edebiyatında epik şiir: **koçaklama**
Bu tarzın Âşık edebiyatındaki en önemli temsilcileri:
1) **Köroğlu**
2) **Dadaloğlu**
- g. Hikemî tarzın (divan edebiyatı) en önemli temsilcisi: **Nabi**
- h. Divan edebiyatında satirik şiirin en önemli temsilcisi: **Nefi**
Halk edebiyatında satirik şiirin en önemli temsilcileri: **Seyrani** **Bayburtlu Zihni**
- i. Edebiyatımızda Batılı anlamda ilk pastoral şiir örneği Abdülhak Hamit Tarhan **Sahra**

A. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere tanımlanan edebî sanatı yazınız.

1. Bir sözün benzetme amacıyla başka bir söz yerine kullanılmasına **istiare** denir.
2. Bir sözün benzetme amacı olmaksızın başka bir söz yerine kullanılmasına **mecaz-ı mürsel (ad aktarması)** denir.
3. İnsan dışındaki varlıklara insana ait özelliklerin aktarılmasıyla yapılan sanata **teşhis (kişileştirme)** denir.
4. İnsan dışındaki varlıkları konuşturmaya **intak** denir.
5. Bir sözün mecaz anlamı kastedilerek hem gerçek hem de mecaz anlama gelecek şekilde kullanılmasına **kinaye** denir.
6. Karşıt sözcükleri bir arada kullanma sanatına **tezat** denir.
7. Anlamca birbirine uygun sözcüklerin bir arada kullanılmasına **tenasüp** denir.
8. Hatırlatma sanatına **telmihi** denir.
9. Bilinen bir gerçeğin bilinmiyor gibi söylenmesiyle oluşturulan sanata **tecahül-i ârif** denir.
10. Bir olayı, asıl gerçekleşme nedeninin dışında hayalî ve güzel bir nedene bağlamaya **hüsn-i talil** denir.
11. Cevap beklemeksizin soru sorma sanatına **istifham** denir.
12. Eleştirmek, alay etmek gibi amaçlarla bir sözün, tam tersini kastederek söylemeye **tariz** denir.
13. Beyitler arası söz simetrisi sanatına **leffüneş** denir.
14. Şiirde atasözüne yer vermeye **irsal-i mesel** denir.
15. Dört ögesi de kullanılan benzetmeye tam **teşbih** denir.
16. Yalnız “kendisine benzetilen” kullanılarak yapılan söz sanatına **açık istiare** denir.
17. Yalnız “benzeyen” kullanılarak yapılan söz sanatına **kapalı istiare** denir.
18. Benzetmenin sadece temel öğeleriyle yapılan sanata **teşbih-i belîğ** denir.
19. Yineleme sanatına **tekrir** denir.
20. İlk bakışta kolay gibi görünen, ama benzeri söylenmeye çalışıldığı zaman ne kadar güç olduğu anlaşılan yalın anlatıma **sehl-i mümteni** denir.
21. Düzyazıdaki kafiye **seci** denir.
22. Aynı ünsüzlerin tekrarıyla oluşturulan ahenge **aliterasyon** denir.
23. Aynı ünlülerin tekrarıyla yaratılan ahenge **asonans** denir.
24. Sözcüklerin arada ayna varmış gibi önce düz sonra ters sırayla dizilmesiyle oluşturulan sanata **akis** denir.

B. Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise cümlelerin sonuna “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. Aramazdık gece mehtâbı yüzün parlarken
Bir uzak yıldız benzerdi güneş sen varken
dizesinde mehtap, yıldız, güneş kelimeleriyle tenasüp sanatı yapılmıştır. (**D**)
2. “Karlar etrafı beyaz bir karanlığa gömdü” dizesinde tezat sanatı vardır. (**D**)
3. Garibanlar yolunuyor kaz gibi
Hangi kuşun, neresini yazayım
dizelerinde telmihi yapılmıştır. (**Y**)
4. Gece sessiz mehtap hazin rüzgâr susuvermiş
Bir türküdür yakmış bülbül, güller açivermiş
dizelerinde teşhis vardır. (**D**)
5. Ben yine sözcüklerle uğraşırken baş başa
Rastlamıştım duvarda bir şair arkadaş
dizelerinde mecazımürsel vardır. (**D**)
6. Bir masal anlatırdı geceye titrek sesin
Sorsam susar yıldızlar bilemezdim neredesin
dizelerinde kişileştirme ve istiare vardır. (**D**)

C. Aşağıdaki dizelerdeki sanatlar parantez içinde belirtilmiştir. Belirtilen sanatın nerede yapıldığını tespit edip açıklayınız.

- a. Yerine göre piyon da bir tufandır
İçinde bir vezir sürekli mahzun (açık istiare)
Vezir ve piyon sözcükleri önemli ve önemsiz insan yerine kullanılarak açık istiare yapılmıştır.
- b. Karadır kaşların ferman yazdırır
Bu dert beni diyar diyar gezdirir
Lokman Hekim gelse yaram azdırır
Yaramı sarmaya yâr kendi gelsin
(kapalı istiare – telmihi – mübalağa)
1. dizede sevgilinin kaşları kaleme ya da padişaha benzetilerek kapalı istiare yapılmıştır.
Lokman Hekim kıssasına gönderme yapılarak 3. mısra da telmihi yapılmıştır. Tüm dertlere çare bulan Lokman Hekim’in âşığının yarasına çare bulamaması ile mübalağa yapılmıştır.
- c. Yiyin efendiler, yiyin bu büyük iştah sizin
Doyunca, tıksırınca, çatlayınca kadar yiyin (tariz)
Şair aslında yöneticilerin daha az yemelerini kastederek yani karıştırmayı söyleyerek tariz yapılmıştır.
- d. Kimbilir kimden umarız emri bi'l-ma'ruf
Kimbilir kimden umarız nehy-i ani'l-münker (iktibas)
Metindeki Arapça sözler “Kur'an-ı Kerim”den alınmış ayettelerdir.
- e. Derdimi söylesem derin dereye
Doldurur dereyi düz olur gider (mübalağa-kapalı istiare)
Şairin derdini dereye söylemesi ile teşhis ve kapalı istiare, bu derdin bir dereyi doldurması ise mübalağadır.
- f. Güzel sevmek bir sarp kale
Ya alınır ya alınmaz. (teşbih)
Güzelin gönlünün kazanılması kalenin fedilmesine benzetilmiştir.
- g. Beni görüp yüzün öte dönderme
Yine benim gönlüm sendedir sende (kinaye)
- h. Bir bardak su içsem şimdi yaralarımın dökülür
(mübalağa - kapalı istiare)
- i. Kısmetindir gezdiren yer yer seni
Arşa çıksan akıbet yer yer seni (cinas)
Yüzünü döndürmek; gerçek anlamıyla yüzünü çevirmek, mecaz anlamıyla küsmek anlamında kullanılarak kinaye yapılmıştır.
- j. Leyla gelin oldu, Mecnun mezarda,
Bir susuz yolcu yok şimdi dağlarda,
Ateşten kızaran bir gül arar da,
Gezer bağdan bağa çoban çeşmesi
(telmihi - teşhis - kapalı istiare - hüsnü talil)
Vücuttaki yaralar delik bir su kabı gibi düşünülerek kapalı istiare, bunun gerçek yaşamda imkansız olmasıyla mübalağa yapılmıştır.
Yer; sözcüğü birinci dizede bölge/şehir anlamında, ikinci dizede yemek (ölmek-içine almak) fiili olarak kullanılarak cinas yapılmıştır.
- k. Bir daha asla dokunmam tenine
Senin teninden önce duvarların var. (açık istiare)
Leyla ile Mecnun hikayesi hatırlatılarak telmihi, çeşmenin suyunun bağdan gezmesi ve su aramasıyla teşhis ve kinaye, çeşmenin suyunun akışının gül mayla açıklanması ile hüsnü talil yapılmıştır.

D. Aşağıdaki dizelerde geçen söz sanatlarını belirleyip boşluklara yazınız.

1. Laleyi, sümbülü, gülü hâr almış
Zevk u şevk ehlini âh u zâr almış (*tenasüp, tezat*)
2. Hangi suya daldın ki böyle güzelsin
Tutkun gözümde Leyla'ya, Şirin'e bedelsin (*telmihi, tecahül-i arif*)
3. Elim değse soğuk sular tutuşur
İçim dışım yandı gayrı, sevdiğim (*tezat, mübalağa*)
4. Yanımızdan geçiyor ağır ağır kervanlar
Bir derebeyi gibi kurulmuş eski hanlar (*teşbih*)
5. Ben kırgın dalgalarla avunurum derinde
Gemilere yosunlu mendiller bağlayarak (*teşhis*)
6. Kulağının dibinde haykırdı fırtına
Isınmak istiyorsan toprağı çek sırtına (*teşhis, intak*)
7. Yaralı bir ceylan gözleri gibi sıcak
Yaralı bir ceylan kalbi gibi içli bir sesin vardı (*teşbih*)
8. Yakub'un lalezâr gözüydü reddettiğin
Yusuf'un o güneş yüzüydü reddettiğin (*telmihi, teşbih*)

E. Aşağıdaki dizelerdeki sanatlar parantez içinde belirtilmiştir. Belirtilen sanatın nerede yapıldığını tespit edip açıklayınız.

- a. Beşikler vermişim Nuh'a
Salıncaklar, hamaklar,
Havva Ana'nın çocuk sayılır,
Anadoluyum ben,
Tanıyor musun?
(telmihi-mübalağa-istifham)
Hz. Nuh ve Havva Ana anımsatılarak telmihi, Havva Ana'nın çocukluğunu gördüğünü söyleyerek mübalağa, soru sorarak da istifham yapılmıştır.
- b. Oysa bilmediğin bir şey vardı sevgilim
Ben sende bütün aşklarımı temize çektim (kapalı istiare)
Sevgiliyle yaşanan ilişkinin deftere benzetilmesi ile kapalı istiare yapılmıştır.
- c. Gitme kal demeni bekliyorum
Ama yalnızca
Rüzgâr çekiştiriyor atkımı (teşhis - kapalı istiare)
Rüzgârın atkırı çekiştirmesi hem teşhis hem de kapalı istiare yapılmıştır.
- d. Kardeşini öldürüyor Kaabil,
İçimde bir yalnızlık duygusu (telmihi)
Habil ve Kabil kıssası hatırlatılarak telmihi yapılmıştır.
- e. Sümbül der ki boynum uzun,
Yapraklarım düzüm düzüm
Beni ak gerdana dizin
Benden âlâ çiçek var mı (teşhis ve intak)
Sümbülün konuşturulması ile intak, sümbüle insani özellikler yüklenerek teşhis yapılmıştır.
- f. Cihânda âdem olan bî-gam olmaz
Anunçün bî-gam olan âdem olmaz (akıs)
Birinci dizedeki sözcükler yınada yansır gibi ikinci dizede sıralanarak akıs yapılmıştır.
- g. Göz gördü, gönül sevdi seni ey yüzü mâhım
Kurban olam, var mı bunda benim günahım
(tecahülüarif)
Şair sevgiliye aşık olmuştur fakat bunun kendisi dışında gerçekleştiğini dile getirerek tecahülüarif yapmıştır.

F. Aşağıdaki dizelerle altlarında verilen söz sanatlarını eşleştiriniz.

1. Kendi hüsnünden utanmış da kızarmış yanağı
Yüzün örtüp kapamış saçları baştan aşağı
 2. Her nere gidersen eyle talanı
Öyle yap ki ağlatasın güleni
Bir saatte söyle yüz bin yalanı
El, bir doğru söz söylerse inanma
 3. Şah verdi, filiz sürdü sinemde yara dalı
Şu cihanda gülmedim yaradan yaradalı
 4. Diyorlar: "Kül olmaz ateş yanmadan
Denizler durulmaz dalgalanmadan"
 5. Bizden evvel buraya inen üç dört arkadaş
Kurmuştlar tutuşan ocağa karşı bağdaş
- a. Cinaz (3)
 - b. Hüsnütalil (1)
 - c. İrsalimesel (4)
 - d. Mecazımürsel (5)
 - e. Tariz (2)

G. Aşağıdaki dizelerde altlarında verilen söz sanatlarından hangilerinin bulunduğunu belirleyip işaretleyiniz.

1. Bu dünyada bir nesneye yanar içim göynür özüm
Yiğit iken ölenlere gök ekini biçmiş gibi
(teşbih - telmihi - tevriye - hüsnütalil)
2. Aldanma cihanın sakın varına
Bir nefesi verme cihan varına
Bugünkü işini koyma yarına
Yar yıkıldığı gün tozar demişler
(tezat-irsalimesel-telmihi)
3. Afrika dediğin bir garip kıta
El bilir âlem bilir
Ki şekli bozulmasın diye Akdeniz'in
Hâlâ eskisi gibi çizilir
Haritalarda
(hüsnütalil - tecahülüarif - tenasüp - cinaz)
4. Tahir Efendi bana kelb demiş
İltifatı bu sözde zahirdir
Maliki mezhebim benim zira
İtikadımca kelb Tahirdir.
(telmihi-mübalağa-tevriye)
Tahir: 1. Tahir Efendi, 2. Temiz, pak. Kelb: Köpek
5. Traktör
Yaralı bir dinozor
Kazıyor toprağı
(teşhis-nida-irsalimesel-teşbih)
6. Bir hilâl uğruna ya Rab ne güneşler batıyor!
(benzetme-kapalı istiare-açık istiare - mecazımürsel)

41. Bir varlık veya nesnenin adını anmadan niteliklerini üstü kapalı bir biçimde soran anonim halk edebiyatı ürünlerine bilmece denir. Allah'ın 99 ismini ya da insan isimlerini soran manzum divan edebiyatı bilmecelerine **muamma** denir. Manzum olan ve daha ziyade nesneleri soran divan ve âşık edebiyatı bilmecelerine ise **lügaz** denir.

42. Bir ezgiyle söylenen, türkü biçiminde oluşturulan ve küçük çocukları uyutmak için söylenen şiirlere **ninni**, ses ve kelime benzerliğinden yararlanılarak oluşturulan yarı anlamlı, yarı anlamsız, hoş söyleyişli oyun sözlerine **tekerleme** denir.

B. Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise cümlelerin sonuna "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. Semai herhangi bir tarikatın izini taşımaksızın Allah'ı öven şiirlere denir. (**Y**)
2. Ağtın divan şiirinde karşılığı mersiye'dir. (**D**)
3. Rubai denince akla gelen ilk isim Nedim'dir. (**Y**)
4. Tegazzül, kasidenin ölçüsüne uygun olarak araya sıkıştırılan gazeldir. (**D**)
5. En ünlü kaside şairleri Nefî, Nedim, Fuzulî, Bâkî...dir. (**D**)
6. Nefes, tekke edebiyatı şiir türlerinden değildir. (**Y**)
7. Anonim halk edebiyatı nazım şekillerinden olan "nefes" genellikle 7'li hece ölçüsüyle söylenir, "aaba" şeklinde uyaklanır. (**Y**)
8. Varsağının diğer nazım şekillerinden farkı "bre, behey, hey" gibi ünlemlere yer vermesidir. (**D**)
9. Gazelin halk edebiyatındaki benzeri koşmadır. (**D**)
10. Türklerin divan şiirine kattığı nazım şekilleri şarkı ve tuyuğ'dur. (**D**)
11. Kasideler ya uyak oluşturan kelime veya ekle ya da nesip bölümündeki konuya göre adlandırılır. (**D**)
12. Halk edebiyatında nazım şekli olarak mâni, koşma, varsağı, semai, destan kullanılmıştır. (**D**)
13. Mâni, rubai ve tuyuğ aaba şeklinde uyaklanır. (**D**)
14. Semai ve varsağı ölçüsüne göre ayırabiliriz. (**Y**)

C. Aşağıdaki açık uçlu soruları cevaplayınız.

1. Murabba ve şarkının nazım birimi nedir? **Dörtlük**
2. İslamiyet öncesinde ölen birinin ardından duyulan acıyı anlatan şiirlere ne ad verilir? **Sagu**
3. *İskendername*, *Harname*, *Mevlid*, *Garipname*, *Hüs'n ü Aşk* gibi eserler hangi nazım şekliyle yazılmıştır? **Mesnevi**
4. Halk edebiyatında kavuştak ve bentlerle söylenen, çok kullanılan nazım biçimi nedir? **Türkü**
5. Âşık edebiyatında bir kimseyi yermek ya da toplumun bozuk yönlerini eleştirmek amacıyla yazılan şiire ne denir? **Taşlama**
6. Halk edebiyatında âşıkların şiirlerinin toplandığı defterlere ne denir? **Cönk**
7. Halk edebiyatı nazım türlerini yazınız. Koşmanın türleri:
 - 1) **Güzelleme**
 - 2) **Taşlama**
 - 3) **Koçaklama**
 - 4) **Ağt**

8. Konularına göre kasideleri yazınız.

1) Tevhid	2) Münacat
3) Naat	4) Methiye
5) Hicviye	6) Mersiye

D. Aşağıdaki tanımlarla kavramları/terimleri eşleştiriniz.

1. Gazelin en güzel beytidir. Şah beyit de denir.
2. Gazelin son beytidir. "kesme yeri" anlamına gelir.
3. Bütün beyitleri aynı güzellikte olan gazeldir.
4. Bütün beyitlerinde aynı konunun işlendiği gazeldir.
5. Gazelin ilk beytidir. "doğuş yeri" anlamına gelir.
6. Şairin mahlasının bulunduğu beyittir.
7. Hz. Peygamber'i övmek için yazılan kasidelerdir.
8. Birinin ölümünden duyulan acıyı dile getiren kasidelerdir.
9. Allah'ın birliğini anlatan kasidelerdir.
10. Terkibibent nazım biçiminde her bentin sonunda bulunan ve kendi arasında uyaklı olan beyite denir.

a. Beytül-gazel (..... ¹)	f. Mersiye (..... ⁸)
b. Vasıta beyiti (..... ¹⁰)	g. Yek-âhenk gazel (..... ⁴)
c. Yek-âvâz gazel (..... ³)	h. Taç beyit (..... ⁶)
d. Makta (..... ²)	i. Naat (..... ⁷)
e. Tevhid (..... ⁹)	j. Matla (..... ⁵)

E. Aşağıdaki dörtlüklerle parantez içindeki nazım biçimlerini altlarına yazarak eşleştiriniz. (Mâni, Tuyuğ, Rubai, Şarkı)

1. Ya Rab dilimi sehv ü hatâdan sakla
Endişemi tezvîr ü riyâdan sakla
Basdım reh-i vâdî-i rubâîye kadem
Ta'n-ı har-ı nâdân-ı dü-pâdan sakla (**Rubai**)
2. Dilberün işi itâb u nâz olur
Çeşmi câdû gamzesi gammâz olur
Ey gönül sabr it tahammül kıl ona
Yâra irişmek işi az az olur (**Tuyuğ**)
3. Uzaktır seçilmiyor
Gönüldür geçilmiyor
Gönül bir top ibrişim
Dolaşmış açılmıyor (**Mâni**)
4. Kalbim yine üzgün seni andım da derinden,
Geçtim yine dün eski hazan bahçelerinden!
Üzgün ve kırılmış gibi en ince yerinden,
Geçtim yine dün eski hazan bahçelerinden! (**Şarkı**)

A. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgiyle doldurunuz.

1. Gazete çevresinde gelişen metinler şunlardır:^{deneme}..., sohbet,^{fıkra}..., röportaj,^{eleştiri}...,^{makale}..., haber yazısı.
2. Kişisel hayatı konu alan metinler şunlardır:^{mektup}..., gezi yazısı,^{anı}..., biyografi,^{otobiyografi}...,^{günlük}...
3.^{Makale}...; bir konuda bilgi vermek, ele alınan konuyu, düşüncüyü, tezi savunmak amacıyla yazılan yazıdır. Söz konusu düşünce, derinlemesine bir bakış açısıyla detaylı bir şekilde dayanaklar etrafında inceleme ve araştırmalarla ispat edilmeye çalışılır.
4. Bir yazarın gazete ve dergi gibi süreli yayınlarda, güncel, sosyal ve siyasal olayları belli bir bakış açısından; kanıtlama, belgeleme, ayrıntılaşma gereği duymadan, günlük konuşma diline yakın bir üslupla, yer yer nüktelere yer vererek değerlendirdiği kısa düşüncelerine^{fıkra (köşe yazısı)}... denir.
5. Bir yazarın gündelik yaşam, insan, sanat ve edebiyatla ilgili bir konu hakkındaki düşüncelerini, karşısında okuyucular varmış gibi onlarla sohbet ediyormuşçasına sıcak ve içten bir anlatımla dile getirdiği makale planında yazdığı fikir yazısına^{sohbet (söyleşi)}... denir.
6. Bir eseri ya da sanatçıyı olumlu ve olumsuz yönleriyle değerlendiren yazılara^{eleştiri}... denir.
7. Genellikle bir sanat değeri taşımayan bu nedenle de edebî bir tür sayılmayan; öğretme, tanıtmaya ve tasvir etme amacı taşıyan; konuları bakımından bir bölgeyi, bir şeyayı veya bir insanı işleyen^{röportaj}... son yıllarda gazeteyle birlikte yaygınlaşmıştır.
8.^{Blog}... internet ortamında kişilerce düzenlenen görsellerle desteklenen bireysel paylaşımlardır. Genelde alt yapı sağlayıcıların hazırladığı platformlarda yapılan paylaşımlardan oluşur.
9.^{Ahmet Rasim}... Türk edebiyatında ilk fıkra yazarlarından kabul edilir.
10. Edebiyatımızda ilk makale, 1860'ta çıkmaya başlayan Tercüman-ı Ahval gazetesinde^{Şinasi}... tarafından yazılan^{Mukaddime}... başlıklı yazı kabul edilir.
11. Ünlü bir şahsiyetin ölümü üzerine, hemen aynı günlerde gazete ve dergilerde yakınları tarafından yazılan ve onun şahsiyetinden, eserlerinden bahseden yazılara da "ölüm ardı yazısı" bağlamında^{nekroloji}... denmektedir.
12. Günümüz biyografilerinin divan edebiyatındaki karşılığına^{tezkiye}... denir.
13. Oğuz Atay'ın bilim adamı ve hocası Prof. Dr. Mustafa İnan'ın hayatını anlattığı ve 1975'te yayımlanan^{Bir Bilim Adamının Romanı}... adlı eseri biyografik bir romandır.
14. Günlükler^{içe dönük}... ve^{dışa dönük}... olarak ikiye ayrılır.
15. Türk edebiyatında ilk gezi yazıları olarak Ali Ekber Hittâ'nin *Hittâ-înâme'si* (1515-1516), Pirî Reis'in *Kitabı Bahriye'si* (1521/1526), Seydi Ali Reis'in^{Mirâtü'l-Memâlik}... adlı eseri (1557) kabul edilir.

B. Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise cümlelerin sonuna "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. Montaigne ve Bacon, Batı edebiyatlarında formal (resmî) ve informal (teklifsiz, senli benli) olmak üzere iki farklı denemenin de ortaya çıkmasını sağlamışlardır. (D)
2. Mektup; bir haberi, dileği, duyguyu birine iletmek için kullanılan; konu sınırlaması olmadan bütün hayatı içine alabilen; yazarın iç dünyasını, dünyaya ve hayata bakışını yansıtan bir yazı türü ve iletişim aracıdır. (D)
3. Anı/hatıra/hatırat; kişinin yaşadıkları, gördükleri ve işittiklerini, üzerinden belli bir zaman geçtikten sonra hatırlaması ve bu hatırladıklarını kendi algı ve bakış açısına göre yazmasıdır. (D)
4. VIII. yüzyıla ait *Göktürk Kitabeleri*, Türk kültür tarihinin ilk günlük türü örneği olarak kabul edilebilir. (Y)
5. Günlük; kişinin yaşadıkları, gördükleri ve işittiklerini sıcağı sıcağına veya -adı üstünde- "günlük" olarak kendi algı ve bakış açısına göre bir deftere yazması veya not etmesidir. Bu faaliyet sonucu ortaya konan "metin/defter" esere de günlük denir. (D)
6. Otobiyografi; sanat, edebiyat, tarih, politika vs. alanlarda tanınmış, sevilmiş; ülkesine ve bütün insanlığa veya belli bir sanat, bilim alanına önemli katkılarda bulunmuş kişilerin yaşam öykülerinin yazılmasıyla ortaya çıkan edebiyat türüdür. (Y)
7. Türk edebiyatında Batılı anlamda ilk eleştiri Ziya Paşa tarafından yazılan *Zafername*'dir. (Y)
8. Deneme türü asıl gelişimini Cumhuriyet Dönemi'nde göstermiştir. (D)
9. Peyami Safa'nın yazdığı *Dokuzuncu Hariciye Koşuşu* adlı roman otobiyografik bir roman olarak değerlendirilir. (D)
10. Ünlü bir kişinin bütün şahsiyetini, hayatının tamamını, eserini, her yönüyle ele alan veya aynı detaylı bakış açısıyla herhangi bir konuyu ele alan yazılara "monografi" denmektedir. (D)
11. Makalede belli görüşleri kanıtlama amacı vardır, fıkra ise böyle bir amaç güdülmez. (D)
12. Makale yazmak, uzmanlık ister, belli alanlarda bilimsel görüşlerden haberdar olmayı gerektirir. Fıkra ise aynı konuyu farklı yazarlar değişik bakış açılarıyla ortaya koyabilirler. (D)
13. Günlükler yaşanırken anılar ise yaşananların üzerinden belli bir zaman geçtikten sonra yazılır. (D)
14. Yazarın okuyucularına bir konuyu inandırmak için kişi, eşya, eser ya da bir yerle ilgili olarak yaptığı incelemeleri, fotoğraflarla süsleyerek, kendi görüşlerini de katarak yazdığı gazete ve dergi yazılarına röportaj denir. (D)

C. Aşağıdaki eserlerin yanlarına türlerini ve yazarlarını yazınız.

1. *Mir'atü'l Memalik*: Gezi yazısı - Seydi Ali Reis
2. *Babürname*: Anı - Babür Şah
3. *Defter-i Amal*: Anı - Ziya Paşa
4. *Mukaddime*: Makale - Şinasi
5. *Şiir ve İnşa*: Makale - Ziya Paşa
6. *Edebiyat ve Hukuk*: Makale - Hüseyin Cahit Yalçın
7. *Yeni Lisan*: Makale - Ömer Seyfettin
8. *Ömer'in Çocukluğu*: Anı - Mualim Naci
9. *Kırk Yıl*: Anı - Halit Ziya Uşaklıgil
10. *Saray ve Ötesi*: Anı - Halit Ziya Uşaklıgil
11. *Zoraki Diplomat*: Anı - Yakup Kadri Karaosmanoğlu
12. *Frankfurt Seyahatnamesi*: Gezi - Ahmet Haşim
13. *Anadolu Notları*: Gezi - Reşat Nuri Güntekin
14. *Çankaya*: Anı - Falih Rıfkı Atay
15. *Mavi Sürgün*: Anı - Cevat Şakir Kabakaçlı
16. *Eşref Saat*: Sohbet - Şevket Rado
17. *Tahrib-i Harabat*: Eleştiri - Namık Kemal
18. *Demdeme*: Eleştiri - Muallim Naci
19. *Kavgalarım*: Eleştiri - Hüseyin Cahit Yalçın
20. *Bizim Akdeniz*: Gezi - Falih Rıfkı Atay
21. *Göz Ucuyla Avrupa*: Gezi - Yusuf Ziya Ortaç
22. *Kutuplardan Stepe Bir Vagon Penceresinden*: Gezi - Sadri Ertem
23. *Eşkâl-i Zaman*: Fıkra - Ahmet Rasim
24. *Gülüp Ağladıklarım*: Anı - Ahmet Rasim

D. Aşağıdaki eşleştirme tablosunda boş bırakılan yerleri uygun bilgilerle doldurunuz.

1. *Menfa* / Ahmet Mithat Efendi / anı
2. *Heşt Behişt* / Sehi Bey / tezkire
3. *Durub-ı Emsal-i Osmaniye* / Şinasi / Atasözleri Sözlüğü
4. *Seyahat Jurnalı* / Diraktör Ali Bey / gezi yazısı, günlük
5. *Bir Acı Hikâye* / Halit Ziya / Anı
6. *Suriye Mektupları* / Gezi / Cenap Şahabettin
7. *Tuna'dan Batı'ya* / İsmail Habip Sevük / gezi yazısı
8. *Bize Göre* / Ahmet Haşim / Fıkra- Deneme
9. *Tek Adam* / Şevket Süreyya Aydemir / biyografi
10. *Okuruma Mektuplar* / Nurullah Ataç / deneme
11. *Jurnal* / Cemil Meriç / Günlük
12. *Zeytindağı* / Falih Rıfkı Atay / anı
13. *Boğaziçi Yalıları* / A. Şinasi Hisar / anı
14. *Türk'ün Ateşle İmtihanı* / Halide Edip Adivar / anı
15. *Politikada Kırk Yıl* / Yakup Kadri Karaosmanoğlu / anı
16. *Portreler* / Yusuf Ziya Ortaç / anı
17. *Gündökümü* / Tomris Uyar / Günlük
18. *Günce* / Nurullah Ataç / günlük
19. *Gurabahane-i Laklakan* / Ahmet Haşim / fıkra-deneme
20. *Avrupa'da Bir Cevelan* / Ahmet Mithat Efendi / gezi yazısı

E. Aşağıdaki eserlerin türlerin ve yazarlarını yanlarına yazınız.

1. *Seyahatname* : Gezi - Evliya Çelebi
2. *Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu* : Deneme - Salah Bırsel
3. *Hac Yolunda* : Gezi - Cenap Şahabettin
4. *Türkçülüğün Esasları* : Makale - Ziya Gökalp
5. *Harabat* : Antoloji - Ziya Paşa
6. *Avrupa Mektupları* : Gezi - Cenap Şahabettin
7. *Mor Salkımlı Ev* : Anı - Halide Edip
8. *Yeni Lisan* : Makale - Ömer Seyfettin
9. *Deniz Aşırı* : Gezi - Falih Rıfkı Atay
10. *Tuna'dan Batı'ya* : Gezi - İsmail Habip Sevük
11. *Kültür ve Dil* : Deneme - Mehmet Kaplan
12. *Beş Şehir* : Deneme - Ahmet Hamdi Tanpınar
13. *Günlerin Getirdiği* : Deneme - Nurullah Ataç
14. *Günlerin Götürdüğü* : Deneme - Suat Kemal Yetkin
15. *Mavi Yolculuk* : Gezi - Azra Erhat

A. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgiyle doldurunuz.

1. Olay çevresinde gelişen metinler ^{anlatmaya bağlı} ve ^{göstermeye bağlı} olarak ikiye ayrılır.
2. Batı tiyatrosu üç kolda gelişmiştir: ^{trajedi, komedi, dram}
3. Yaşanması mümkün olayları konu edinen anlatmaya dayalı metinler şunlardır: ^{öykü, roman}
4. Roman ve hikâyenin yapı unsurları: ^{kişiler} , ^{yer} , ^{zaman} ve ^{olay örgüsü}
5. Yaşanmış veya yaşanması mümkün olan olayların okuyucuya haz verecek şekilde anlatıldığı kısa edebî yazılara “.....” denir.
6. ^{Tip} anlatmaya dayalı edebî metinlerde kendine has bireysel nitelikleri ile değil; herhangi bir sınıfın, grubun veya meslek mensuplarının ortak değer ve niteliklerini şahsında taşıyan kahramanlardır.
7. ^{Karakter}, başkalarına benzemekten çok, başkalarından farklılıkları ve sadece kendilerine özgü değer ve nitelikleriyle belirginleşen kahramanlardır. Bu tarz kahramanlar olay örgüsü boyunca yaşanan gelişmelere göre sürekli değişir, zihnen ve ruhen büyürler.
8. ^{İlahi bakış açısı}; hikâyede olmuş, olmakta olan ve olacak olan her şeyi bilen bu anlatıcı, kahramanların akıllarından geçenlere de hâkimdir. Bu anlatıcının sınırsız bir görme, duyma, bilme gücü vardır.
9. ^{Bilinç akışı} anlatım tekniğinde karakterin aklından geçen düşünceler bütün karmaşıklığıyla ve herhangi bir sıra olmadan okuyucuya verilir.
10. ^{Egzotik roman}, uzak ve yabancı ülkelerin doğa ve insanlarını anlatan romandır.

B. Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise cümlelerin sonuna “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. Yaşamın acıklı yönlerini, kendine özgü kurallarla, sahnede yansıtmak; ahlak, erdem örneği göstermek için yazılmış manzum (şiir şeklinde olan) tiyatro eserine komedy denir. (Y)
2. İnsanları güldürerek, eğlendirerek düşündürmeyi ve eğitmeyi amaçlayan tiyatro türüne “komedi (komedy)” denir. (D)
3. Dram türünde öldürme, yaralama gibi çirkin ve korkunç olaylar sahnede gösterilmez. (Y)
4. Trajedilerde, kahramanlar, kral, kraliçe, prenses, Eski Yunan’ın tanrı ve yarı tanrıları gibi en üst tabaka kişilerden seçilirdi. (D)
5. Masallar millî olma özelliğiyle destan ve halk hikâyelerinden kolaylıkla ayrılır. (Y)
6. İnsan karakterinin gülünç ve eksik yönlerini, toplumun değer yargılarıyla çatışan aksak ve zayıf yanlarını anlatan komedilere “karakter komedyası” denir. (D)
7. Kişileri genellikle hayvan, bitki ve cansız varlıklar olan, ders verici nitelikli, kısa masalımsı öykülere fabl denir. (D)
8. Masallar fabllar gibi manzum olarak yazılır. (Y)
9. Döşeme bölümü, masalın başında yer alan ve dinleyicinin dikkatini çekmek için tekerlemenin okunduğu bölümdür. (D)

C. Aşağıdaki cümlelerdeki yanlışları belirleyip düzeltiniz.

1. Dünya edebiyatında ilk roman Boccacio tarafından yazılan *Don Kişot* adlı eser kabul edilir. ^{Cervantes}
2. Masallar bilinmeyen bir zamanda ve yerde geçen öğretici metindir. ^{edebî}
3. Tiyatronun en önemli ögesi anlatıcı ve açıklamadır. ^{diyalog}
4. Çehov tarzı öykü, okuyucuyu merakta bırakan bir yapıya sahiptir. ^{Maupassant}
5. Türk edebiyatında Ömer Seyfettin en önemli durum öykücüsü olarak kabul edilir. ^{olay öykücüsü}
6. Türk edebiyatında ilk epik tiyatro örneğini Güngör Dilmen kaleme almıştır. ^{Haldun Taner}
7. Masalların sonunda öğüt verilir. ^{Fabl dilek}
8. Anlatmaya dayalı edebî metinlerde yazar ile anlatıcı aynı kişidir. ^{Öğretici metinlerde}
9. Üç birlik kuralı trajedi ve komedide görülmez. ^{görülür}
10. Türk edebiyatında ilk yerli roman Namık Kemal tarafından yazılan *İntibah* adlı eserdir. ^{edebî}

D. Aşağıdaki açık uçlu soruları cevaplayınız.

1. Dünya edebiyatında ilk hikâye örneği ve yazarını yazınız. ^{Boccacio - Decameron}
2. Türk edebiyatında ilk hikâye örneği ve yazarını yazınız. ^{Ahmet Mithat Efendi - Latâif-i Rivayât}
3. Çehov tarzı hikâye ile Maupassant tarzı hikâyenin farklarından iki tanesini yazınız. ^{Çehov tarzında serim - düğüm - çözüm belirsizdir, durum ağırlıklıdır.}
4. Trajedi ve komedinin farklarından iki tanesini yazınız. ^{Komedide çirkin olaylar sahnede gösterilir, Üsluba dikkat edilmez.}
5. Roman ve hikâyenin farklarından üç tanesini yazınız. ^{Romanda kişi sayısı öyküye göre fazladır. Romanda mekân sayısı öyküye göre fazladır. Romanda olay sayısı öyküye göre fazladır.}

E. Aşağıdaki tanımlarla tiyatro terimlerini eşleştiriniz.

1. Erkek tiyatro sanatçısı.
2. Kadın tiyatro sanatçısı.
3. Dans ve ritmik hareketlerle anlatılan müzikli ve sözsüz olan gösteri türü.
4. Tiyatro eserine göre sahneyi düzenlemek için gerekli olan nesnelerin genel adı.
5. Yabancı dilde yazılmış bir eserin yerli dile çevrilmesi ve uyarlanması.
6. Tiyatro ve sinemada yedek rol oyuncusu.
7. Oyunda unutulmuş bölümleri hatırlatan yardımcı.
8. Basit hareketli komedi örgüsü.
9. Doğüstü olayların ve kişilerin dekorlar arasında gösterilmesi.
10. Oyuncuların el, kol, ayak ve beden hareketleri.

- a. Dekor: (4)
- b. Jest: (10)
- c. Feeri: (9)
- d. Suflör: (7)
- e. Aktör: (1)
- f. Fars: (8)
- g. Aktris: (2)
- h. Adapte: (5)
- i. Bale: (3)
- j. Dublör: (6)

F. Aşağıdaki isimleri trajedi-komedi-dram-epik tiyatro-absürt tiyatro kavramlarıyla eşleştiriniz.

- Aiskhylos: Trajedi
- Euripides: Trajedi
- Sophokles: Trajedi
- Aristofanes: Komedi
- Menandros: Komedi
- Corneille: Trajedi
- Racine: Trajedi
- Moliere: Komedi
- William Shakespeare: Dram
- Victor Hugo: Dram
- Schiller: Dram
- Goethe: Dram
- Bertolt Brecht: Epik
- Eugène Ionesco: Absürt
- Haldun Taner: Epik
- Güngör Dilmen: Absürt
- Samuel Beckett: Absürt

G. Aşağıda verilen geleneksel Türk halk tiyatrosuna ait terimlerle açıklamalı eşleştiriniz.

1. Beberuhi (d)
 2. Çelebi (e)
 3. Dükkân (a)
 4. Arzbar (h)
 5. Baba Himmet (b)
 6. Balama (f)
 7. Fasıl (c)
 8. Hayal perdesi (g)
 9. İbiş (m)
 10. Meydancı (k)
 11. Muhavere (n)
 12. Palanga (l)
 13. Tuzsuz Deli Bekir (i)
 14. Yardak (j)
- a. Orta oyununda iş yerini belirtmek için kullanılan açılabilir, küçük paravan.
 - b. Karagöz oyununda omuzunda baltasıyla gezen Kastamonulu bir tiptir. Çok iri yarı, kolayca aldatılabilen, saf bir kişidir.
 - c. Karagöz oyun bölümlerinin üçüncüsü ve en uzun olanıdır. Oyuna ad olan olay örgüsü burada geçer.
 - d. Karagöz oyununda kötü huylu cüce tipi. Çabuk ve duraksamadan konuşur.
 - e. Karagöz ve orta oyununda genç erkeği oynayan, İstanbul ağzıyla konuşan, mirasyedi çıtkırdım bir tiptir.
 - f. Karagöz oyunlarındaki kabadayı tiplerin diğer yabancı ülke tiplerine hitap için kullandığı sözdür.
 - g. Karagöz oyunlarında kullanılan perde. Buna "Lub-i Hayal", "Hayal-i Zıl" ya da "Zıl-ı Hayal" de denir.
 - h. Orta oyununda muhavereye karşılık gelen konuşma.
 - i. Karagöz'de eli kamalı ya da piştovlu kabadayı tipi.
 - j. Karagözcünün oyun esnasında yanında bulunarak tasvirlerin oyun sırasına göre perdeye gelmesine yardımcı olur. İş biten tasviri ustanın elinden alır. Def çalar.
 - k. Anadolu'da oyunları yönetene verilen adlardan biri.
 - l. Orta oyunu'nda oyun alanı.
 - m. Eski tulûat oyunlarında çoğu kez uşak rolünü oynayan komik.
 - n. Karagöz'ün indirilmesinden ve tekerlemesinden sonra fasıl başlamadan önceki bölümdür. Burada Karagöz'ün Hacivat'tan dayak yemesinden sonra yaptıkları karşılıklı konuşma yer alır.

A. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgiyle doldurunuz.

- Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasında kullanılan ölçütler şunlardır:
Din / Dil-Lehçe-Şive / Kültür / Coğrafya
- Türk edebiyatı Mehmet Fuat Köprülü tarafından dönemlere ayrılmıştır.
- Türklerin tarih boyunca kullandığı alfabeler şunlardır:
Göktürk / Uygur / Arap / Kiril / Latin
- Sözlü Dönem Türk edebiyatında edebî ürünler, müzik eşliğinde ve kopuz adı verilen sazla söylenmiştir.
- Sözlü Dönem Türk edebiyatında şiirlerde Türklerin millî ölçüsü kabul edilen hece ölçüsü kullanılmıştır.
- İslamiyet öncesi Türk edebiyatında koşuk, sagu, sav ve destan kullanılan nazım biçimleridir.
- İslamiyet öncesi Türk edebiyatında şiirler kam, oyun, şaman, baksı, ozan adı verilen din adamlarınca icra edilmiştir.
- İslamiyet öncesi Türk edebiyatında ölen bir kişinin ardından söylenen o kişinin iyiliklerini, yiğitliğini anlatan şiirlere sagu, bu kişiler için yapılan cenaze törenlerine ise yuğ denmiştir.
- İslamiyet öncesi Türk edebiyatında kahramanlık, aşk, yiğitlik, doğa güzellikleri gibi konuların dile getirildiği şiirlere koşuk denmiştir.
- İslamiyet öncesi Türklerde süreklilik avlarına sığır, kurban törenlerine şölen, yas törenlerine yuğ, kutlama toplantılarına toy denirdi.
- İslamiyet öncesi yazılı dönem Göktürk ve Uygur dönemi olmak üzere ikiye ayrılır.
- Orhun Yazıtları* 38 harflik Göktürk alfabesiyle oluşturulmuştur.
- Sagunun konu bakımından halk edebiyatındaki karşılığına ağıt divan edebiyatındaki karşılığına mersiye denir.
- Sav günümüz atasözlerinin ilk şekilleri kabul edilir.
- Bilinen ilk Türk şairi Aprin Çor Uygur Dönemi sanatçısıdır.

B. İslamiyet öncesi Türk edebiyatı ile ilgili aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise cümlelerin sonuna "D", yanlış ise "Y" yazınız.

- Bu dönem ürünlerinde yabancı dillerden alınan birçok kelime ve dil kuralına rastlanır. (Y)
- Nazım birimi dördlüktür. (D)
- Hece ölçüsünün yanında aruz ölçüsü de kullanılmıştır. (Y)
- Şiirler dinî törenlerde din adamlarınca icra edilmiştir. (D)
- Söz ve müzik iç içedir. (D)
- Genellikle zengin uyak kullanılmıştır. (Y)
- Ürünlerin birçoğu anonimdir. (D)
- Bu döneme Destan Dönemi de denilmektedir. (D)
- Türk edebiyatının ilk yazılı ürünleri *Orhun Yazıtları*'dır. (D)
- Orhun Yazıtları* Çin alfabesiyle yazılmıştır. (Y)

C. Aşağıdaki dördlüklerin nazım biçimlerini altlarına yazınız.

- Tümen çiçek tizildi
Bükünden ot yazıldı
Öküş yatup üzildi
Yirde kopa adrişur (Koşuk)

Günümüz Türkçesiyle

Binlerce çiçek dizildi
Tomurcuklarından yayıldı
Çok yatmaktan sıkıldı
Yerden çıkınca açılır

- Begler atın argurup
Kagdu anı turgurup
Mengzi yüzü sargarup
Körküm angar türtülür (Sagu)

Günümüz Türkçesiyle

Beyler atlarını yoruyor
Kaygı onları zayıflatıyor
Benizleri yüzleri sararıp
Safran sürülmüş gibi oluyor

D. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgiyle doldurunuz.

- Türk dilini bilinen ilk sözlüğü Kaşgarlı Mahmut tarafından yazılan Divanü Lugati't Türk adlı eserdir.
- Geçiş Dönemi edebiyatına ait dört eser vardır ve bunlar şunlardır: Kutadgu Bilig, Divanü Lugati't Türk, Atabetü'l-Hakayık ve Divan-ı Hikmet.
- İslamiyet etkisinde yazılan ilk eserimiz olan Kutadgu Bilig, Yusuf Has Hacıp tarafından yazılmıştır.
- Divan-ı Hikmet*'te Ahmet Yesevi'ye ait tasavvufi şiirler yer almaktadır.
- Atabetü'l Hakayık* Edip Ahmet Yükneki tarafından yazılmıştır.
- Kutadgu Bilig*'de bulunan sembol şahsiyetler şunlardır: Aytoldu, Kün Togdı, Ögdilmiş ve Odgurmuş.
- Türk edebiyatındaki ilk mesnevi Kutadgu Bilig adlı eserdir.
- Kaşgarlı Mahmut Araplara Türkçeyi öğretmek için eserini yazmıştır.
- Kutadgu Bilig* 6645 beyit ve 174 dörtlükten oluşmaktadır.
- Divan-ı Hikmet*'te nazım birimi dörtlük, ölçü ise hece ölçüsüdür.
- "Feülün feülün feülün feül" vezninde yazılmış olan Kutadgu Bilig adlı eser mesnevi tarzında bir siyasetnamedir.
- Atabetü'l-Hakayık adlı eser gerçeklerin eşiği anlamına gelir ve konusu din ve ahlak olan didaktik (öğretici) bir eserdir.

E. Tablodaki boşlukları uygun şekilde doldurunuz.

İsim	Anlamı	Mesleği	Sembolü
Kün-Togdı	Gün Doğdu	Hükümdar	Adalet-Kanun
Aytoldı	Dolunay	Vezir	Mutluluk
Ögdilmiş	Övülmüş	Vezirin oğlu	Akıl
Odgurmuş	Uyanmış	Derviş	Akıbet

F. Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise cümlelerin sonuna “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

- Geçiş Dönemi ürünleri, Karahanlı (Hakaniye) Türkçesiyle kaleme alınmıştır. (D)
- Geçiş Dönemi eserleri dinî - didaktik eserlerdir. (D)
- Geçiş Dönemi’nde hece ölçüsü kullanılmamış, aruz ölçüsü kullanılmıştır. (Y)
- Geçiş Dönemi’nde nazım birimi olarak beyit ve dörtlül birlikte kullanılmıştır. (D)
- Geçiş Dönemi’nde Arap-Fars edebiyatlarından alınan nazım biçimlerini kullanmışlardır. (D)
- Divânü Lugatî’t* Türk aruz ölçüsüyle yazılmış mesnevidir. (Y)
- Ahmet Yesevî şiirlerinde aruz ölçüsünü ve beyit nazım birimini kullanmıştır. (D)
- Kutadgu Bilig* alegorik bir eserdir. (D)
- Atabetü’l Hakayık*, Edip Ahmet Yükneki tarafından yazılmış bir esedir. (D)
- Divânü Lügâtî’t-Türk*’te Sözlü Dönem’e ait ürünlere de yer verilmiştir. (D)

G. Aşağıdaki metinlerin alındığı Geçiş Dönemi eserlerinin adlarını altlarına yazınız.

- Birin birin ming bolır, tama tama göl bolır.
(Birler bin olur, damla damla göl olur.)
Ermegüke bulıt yük bolır.
(Tembele bulut yük olur.) (Divanü Lugatî’t-Türk)
- Ey dostlar, kulak verin dediğime,
Ne sebepten altmış üçte girdim yere?
Miraç üstünde hak Mustafa ruhumu gördü,
O sebepten altmış üçte girdim yere. (Divan-ı Hikmet)
- Bu Kün Togdı tigli törü ol köni
Bu Ay Toldı tigli kut ol kör anı
Basa aydım emdi kör Ögdülmişig
Ukuş atı ol bu bedütür kişig (Kutadgu Bilig)

H. Aşağıdaki Türk destanlarının ait oldukları Türk boylarını yazınız.

- Türeyiş Destanı* : Uygur
- Bozkurt Destanı* : Göktürk
- Oğuz Kağan Destanı* : Hun
- Şu Destanı* : Saka
- Ergenekon Destanı* : Göktürk
- Alp Er Tunga Destanı* : Saka
- Attila Destanı* : Hun
- Göç Destanı* : Uygur

İ. Aşağıdaki destanlarla ulusları eşleştiriniz.

	Destan		Ulus
1	<i>Gılgamış</i>	(<u>1 g</u>)	a Hint
2	<i>Ramayana</i>	(<u>2 a</u>)	b Alman
3	<i>İlyada ve Odessa</i>	(<u>3 d</u>)	c Türk
4	<i>Mahabharata</i>	(<u>4 i</u>)	d Yunan
5	<i>Bozkurt</i>	(<u>5 c</u>)	e Japon
6	<i>Şinto</i>	(<u>6 e</u>)	f Fin
7	<i>İgor</i>	(<u>7 i</u>)	g Sümer
8	<i>Kalevala</i>	(<u>8 f</u>)	h Fransız
9	<i>Nibelungen</i>	(<u>9 b</u>)	i Rus
10	<i>Chanson de Roland</i>	(<u>10 h</u>)	Hint

J. Aşağıda verilen yapma destanların yazarlarının yazınız.

- Kurtarılmış Kudüs* : Tassa
- Kaybolmuş Cennet* : John Milton
- İlahi Komedy* : Dante
- Çılgın Orlando* : Aristo
- Genç Osman Destanı* : Kayıkçı Kul Mustafa
- Üç Şehitler Destanı* : Fazıl Hüsnü Dağlarca
- Çanakkale Şehitlerine* : Mehmet Akif Ersoy
- Cebbar Oğlu Mehemmed* : Atilla İlhan
- Kuvayi Milliye Destanı* : Nazım Hikmet
- Atatürk Kurtuluş Savaşında* : Cahit Külebi

K. *Dede Korkut Kitabı* ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden doğru olanın yanına “+” yanlış olanın yanına “-” yazınız.

- Eser, bir ön söz ile 13 hikâyeden oluşur. (+)
- Olağanüstü olaylarla gerçeğe uygun olaylar eserde iç içedir. (+)
- Türklerin eski yaşam tarzları ile ilgili ayrıntılar yanında İslam dini ile ilgili özellikler de vardır. (+)
- Eserde geçen “Dede Korkut”, Oğuz beylerinden biridir. (-)
- Hikâyelerde Oğuzların savaşlar ve kendi iç mücadeleleri yer alır. (+)
- Hikâyelerin konuları; aşk, yiğitlik gösterisi, kahramanlık, boylar arasındaki savaştır. (+)
11. yy.da yazıya geçirilmiştir. (-)
- Eser Dede Korkut tarafından yazıya geçirilmiştir. (-)
- Nazım ile nesir iç içedir. (+)
- Oğuz Türkçesi (Eski Anadolu Türkçesi) ile oluşturulmuştur. (+)
- Hikâyeler destandan halk hikâyesine geçiş ürünleri kabul edilir. (+)
- Hikâyelerde olağanüstülükler yoktur. (-)
- Türklerin İslamiyet öncesi ve sonrasındaki özelliklerinin bir arada anlatıldığı görülür. (+)
- Dede Korkut Kitabı’nın nüshaları toplamda iki tanedir ve onlar da Almanya ile Vatikan kütüphanelerinde muhafaza edilmektedir. (+)
- Eserde nazım kısımlarında hece ölçüsü kullanılmıştır. (-)

A. Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise cümlelerin sonuna “D”, yanlış ise “Y” yazınız

1. Bektaşilik tarikatının kurucusu Hacı Bektaş Veli, *Makalat* adlı dinî - tasavvufi bir eser kaleme almıştır. (D)
2. Dadaloğlu, şiirlerinde hem hece ölçüsünü hem de aruz ölçüsünü kullanmıştır. (Y)
3. Karacaoğlu, yalın bir dille söylediği şiirlerinde yalnız hece vezni kullanmıştır. (D)
4. Âşık Ömer, medrese eğitimi gördüğü için divan edebiyatının etkisinde kalmış, aruzla da şiirler söylemiştir. (D)
5. Âşık edebiyatında genellikle halkın konuştuğu sade bir Türkçe kullanılmıştır. (D)
6. *Genç Osman Destanı*, Osmanlı ordusu içindeki halk âşıklarından Gevherî'ye aittir. (Y)
7. Pir Sultan Abdal, Alevi-Bektaşî geleneğinde yedi büyük ozandan biri kabul edilir. (D)
8. Kaygusuz Abdal şathiyeleriyle ün kazanmıştır. (D)
9. Niyazi Mısri, tasavvufî didaktik şiirleriyle tekke edebiyatının önemli isimlerindendir. (D)
10. Genellikle okuma yazma bilmeyen âşıklar, usta-çırak ilişkisiyle yetişmişlerdir. (D)
11. Halk âşıklarından Erzurumlu Emrah, Âşık Ömer, Gevherî ve Seyranî, divan şiirinden etkilenmemiştir. (Y)

B. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgiyle doldurunuz.

1. Âşık Ömer 'in 105 şairin isminin yer aldığı *Şairname* adlı eseri vardır.
2. Şiirlerinde aşk duygularını, doğanın güzelliklerini işleyen 17. yüzyılın ünlü halk ozanı Karacaoğlu güzellemeleri ile tanınır.
3. Halk edebiyatında Karacaoğlu, Köroğlu ve Dadaloğlu şiirlerinde aruz ölçüsünü kullanmamış, bütün şiirlerini hece ölçüsü ile yazmıştır.
4. Yunus Emre, yazdığı ilahilerle tasavvuf şiirinin Anadolu'daki en bilinen temsilcisi olarak kabul edilir.
5. Halk edebiyatında Köroğlu ve Dadaloğlu koçaklamalarıyla tanınmıştır.
6. Âşık Veysel'in şiirlerinin tamamı şair Ümit Yaşar Oğuzcan tarafından *Dostlar Beni Hatırlasın* adlı kitapta birleştirildi.
7. Abdülmecit Devri'nde İstanbul'a gelen Everekli Seyranî, devrin ileri gelenlerini şiddetli bir şekilde yediği şiirleri nedeniyle şimşekleri üstüne çekince İstanbul'u terk etmiştir.
8. On yedinci yüzyıl halk şairlerinden olan Karacaoğlu hayatı, doğayı sevmiş; kuğuya, sunaya benzettiği güzellerden şiirlerinde övgüyle bahsetmiştir.
9. Bayburtlu Zihni hem hicivler hem de memleket özlemini anlatan şiirler yazmıştır.
10. Halk şairlerinin şiirleri cönk adı verilen eserlerde toplanmıştır.
11. İlahiler tarikatlara göre farklı isimler alır: Mevleviler'de âyin, Bektaşiler'de nefes, Aleviler'de deme, Gülşeniler'de tapuğ, Halvetiler'de durak, diğer tarikatlarda cumhur denir.

C. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Şiirlerinde “Uzun ince bir yoldayım” diye ifade ettiği yaşamından kesitler sunan sanatçı kimdir? Yazınız.
Âşık Veysel Şatıroğlu
2. *Budalaname* adlı eserinde 15.yüzyılın halk nesrinin sade örneklerini veren sanatçı kimdir? Yazınız.
Kaygusuz Abdal
3. Âşık tarzı halk edebiyatının üç özelliğini yazınız.
Sözlüdür, din dışı konular işlenir, saz eşliğinde şiirler söylenir.
4. 17. yüzyıldan itibaren halk şairlerinin divan edebiyatından etkilendiklerini gösteren iki madde yazınız.
Aruzla şiir yazmaları ve divan hazırlamaları
5. Asıl adı “Ruşen Ali” olan ve koçaklamaları ile tanınan ünlü halk şairimiz kimdir? Yazınız.
Köroğlu
6. Aruz vezniyle yazılan halk şiiri nazım biçimlerini yazınız.
Semai, selis, satranç, vezn-i aher, kalenderi, divan
7. Halk edebiyatı kaç ayrıla ayrılır? Yazınız.
3'e Anonim - Âşık - Tekke
8. Ahmet Kutsi Tecer tarafından keşfedilmiş, 20. yüzyılının en önemli halk şairi kimdir? Yazınız.
Âşık Veysel Şatıroğlu
9. Yunus Emre'nin mesnevi nazım şekliyle yazdığı eserinin adı nedir? Yazınız.
Risaletü'n-Nushiyye
10. Anonim halk edebiyatı nazım biçimleri nelerdir? Yazınız.
Mâni, türkü, ninni, ağıt, tekerleme, bilmece

D. Aşağıda verilen cümlelerden halk edebiyatı ile ilgili olanlarının yanlarına artı “+” koyunuz.

1. Saray ve çevresinde gelişmiştir. (-)
2. Medrese eğitimi almamış âşık adı verilen kişilerce oluşturulur. (+)
3. Şiirlerde nazım birimi beyittir. (-)
4. Ölçü olarak hece ölçüsü kullanılmıştır. (+)
5. Şiirlerde başlık yoktur. (+)
6. Bir çalgı eşliğinde icra edilir. (+)
7. Şairler, halkın içinden çıktığından halk dilini kullanmışlardır. (+)
8. Koşma, semai, varsağı, destan gibi nazım biçimleri ve koçaklama, güzelleme, taşlama gibi nazım türleri kullanılmıştır. (+)
9. Şiirler genellikle hazırlık olmaksızın irticalen yani içe doğduğu gibi söylenmiştir. (+)
10. Halk edebiyatında koşmaların son dördlüğünde şairin adı veya takma adı geçer. (+)
11. Halk edebiyatında şairlerin son dördlükte mahlas kullanmasına “tapşırma” denir. (-)
12. Halk edebiyatında 17. yüzyıldan itibaren divan edebiyatının etkileri görülür. (+)
13. Halk edebiyatında soyut, hayalî konular işlenir. (-)
14. Âşıklar usta-çırak anlayışıyla yetişirler. (+)
15. Tekke edebiyatında din dışı konular işlenmiştir. (-)

E. Aşağıdaki nazım biçimlerinin veya türlerinin yanlarına ait oldukları edebiyat kolunu *Âşık Tarzı*, *Tekke Edebiyatı* veya *Anonim Halk Edebiyatı* şeklinde yazınız.

1. Mânî: Anonim
2. Koşma: Âşık
3. Semai: Âşık
4. Türkü: Anonim
5. İlahi: Tekke
6. Varsağı: Âşık
7. Koçaklama: Âşık
8. Devriye: Tekke
9. Güzelleme: Âşık
10. Şathiye: Tekke
11. Nutuk: Tekke

F. Aşağıdaki açıklamalarla terimleri eşleştiriniz.

1. Halk edebiyatında özel bir besteyle söylenen ezgi türü, türkü.
 2. Halk edebiyatının seçkin ürünlerinin yazıldığı defterler, yazma kitaplar. Bir tür antoloji sayılılar ve derleyen kim olduğu çoğu zaman bilinmez.
 3. Halk edebiyatında âşıkların karşılıklı şiir söylemesi. "Atışma" denir.
 4. Türkülerde tekrarlanan dize, nakarat.
 5. İçinde dudak ünsüzleri, (b, f, m, p, v) diye tanımlanan harfler bulunmayan sözcüklerle yazılmış şiirlerdir.
- a. Deyişme (3) d. Kavuştak (4)
- b. Lebdeğmez (5) e. Cönk (2)
- c. Bozlak (1)

G. *Âşık Tarzı Halk Edebiyatı* ile ilgili aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise cümlelerin sonuna "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. Sözlü Dönem Türk edebiyatında görülen şaman, baksı ozan adı verilen kişilerinin yerini âşıklar almıştır. (D)
2. Âşıklar, medreselerde yetişmiş ve eğitilmiş kişilerdir. (Y)
3. Bir ustanın izinde giden, onun dil ve anlatım özelliklerine bağlı kalan belli bir grup oluştuğunda ona kol adı verilmiştir. (D)
4. Dinî ve tasavvufî konular işlenmiştir. (Y)
5. Koşma, semai, varsağı, destan gibi nazım biçimleri ve koçaklama, güzelleme, taşlama gibi nazım türleri kullanılmıştır. (D)
6. Hece ölçüsü ve dördlük nazım birimi kullanılmıştır. Bir kısım şiirler aruz ölçüsüyle ve beyitlerle söylenmiştir. (D)
7. Hecenin 7'li, 8'li ve 11'li kalıbı kullanılmıştır. (D)
8. Genelde zengin kafiye tercihi edilmiştir. (Y)
9. Şiirler genellikle hazırlık olmaksızın irticalen yani içe doğduğu gibi söylenmiştir. (D)
10. Şiirlerin dili, içinde yaşanan toplumun dilidir. Zaman zaman ait olduğu yörenin ağız özelliklerini de yansıtanlara da rastlanır. (D)
11. Ağır, süslü bir dil kullanılmıştır. (Y)
12. Söz sanatları yapmacılıktan uzaktır. (D)
13. Özellikle 17. yüzyıldan itibaren bazı şairler divan edebiyatının etkisinde kalarak sade bir dil kullanmıştır. (Y)
14. Şiirler saz eşliğinde söylenmiştir. Bu nedenle bu türde eser veren sanatçılara saz şairi de denir. (D)
15. Şiirlerin ilk dördlüğünde şairlerin mahlasına yer verilmiştir. (Y)
16. Halk şiirinde soyut konular ve kişilere yer verilmiştir. (Y)

H. Aşağıdaki dizelerin nazım biçimlerini altlarına yazınız.

1. Yemenimin uçları
Çıkamam yokuşları
O yere selam edin
Yedi dağın kuşları
Mânî
2. Böyle bağlar
Yâr başın böyle bağlar
Gül açmaz bülbül ötmez
Yıkılsın böyle bağlar
Kesik mânî
3. Bre ağalar bre beğler
Ölmeden bir dem sürelim
Gözümüze kara toprak
Dolmadan bir dem sürelim
Varsağı
4. İncecikten bir kar yağar
Tozar Elif Elif diye
Deli gönül abdal olmuş
Gezer Elif Elif diye
Semai
5. Yiğidin eyisini nerden bileyim
Yüzü güleç, kendi yaman olmalı
Kasavet serine çöktüğü zaman
Gönlünün gâminı alan olmalı
Koşma
6. Dağlar ile taşlar ile
Çağırayım mevlam seni
Seherlerde kuşlar ile
Çağırayım mevlam seni
İlahi
7. Çıktım erik dalına, anda yedim üzümü
Bostan issi kakıyup der ne yersin kozumu
Kerpiç koydum kazana, poyraz ile kaydattım
Nedir deyip sorana, bandım verdim özünü
Şathiye
8. Gesi bağlarında üç top gülüm var,
Hey Allah'tan korkmaz sana bana ölüm var,
Ölüm var da şu gençlikte zulüm var.

Atma garip anam, şu dağların ardına,
Kimseler yanmasın, anam yansın derdime

Gesi bağlarında dokundum taşla,
Yazılanlar gelir sağ olan başa,
Bizi hasret koydu kavme kardaşa.

Atma anam atma, şu dağların ardına,
Kimseler yanmasın, anam yansın derdime.
Türkü

A. Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise cümlelerin sonuna “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. “Şairler Sultanı” olarak anılan Mevlana, 16. yy. divan edebiyatı şairimizdendir. (Y)
2. Beş mesnevinin bir araya gelmesiyle oluşan yapıta hamse denir. (D)
3. Divan şiirinde Türkî-i Basit, Sebkihindî ve Mahallileşme akımlarının etkileri görülür. (D)
4. Çağatay edebiyatının en ünlü şairlerinden olan Ali Şir Nevai, Türkçedeki ilk şairler tezkiresi *Mecalisü'n Nefais*'in sahibidir. (D)
5. Nabi *Tuhfetü'l Haremeyn* adlı gezi kitabının yazarıdır. (D)
6. 15. yy divan edebiyatı düzyazı ustalarından olan Mercimek Ahmet'in *Kabusname* adında “Öğütler Kitabı” anlamına gelen mesnevisi vardır. (Y)
7. Naili, “Mahallileşme” akımını başlatan, İstanbul'u ve İstanbul Türkçesini şiirimize getiren şairimizdir. (Y)
8. *Hayriyye* 17. yy şairlerinden Nefi'nin mesnevi biçiminde yazdığı, didaktik bir eserdir. (Y)
9. Fuzuli'nin sosyal aksaklıkları dile getiren ilk edebî mektup sayılan eseri *Hadikatü's Süeda*'dır. (Y)
10. Şeyhî, kendisine tımar olarak verilen köye giderken köyün eski sahipleri tarafından dövülmesini hicvederek *Harname* adlı eserini yazmıştır. (D)

B. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgiyle doldurunuz.

1. Azeri lehçesi ile yazdığı şiirlerinde platonik aşkı işleyen Fuzuli, 16.yy.ın en büyük şairidir.
2. 14. yy.ın şairlerinden olan Ahmedî İskendername adlı mesnevinin sahibidir.
3. Fuzuli, aşkı, ızdırabı, dünyevi zevk ve zenginliklerin boşluğunu ve ölüm düşüncesini olağanüstü bir lirizm ve sanat gücüyle ifade etmiştir.
4. Divan edebiyatında en meşhur şarkı şairi Lale Devri'nde yaşayan Nedim 'dır.
5. Divan edebiyatında didaktik şiirin en büyük ustası olan Nabi 'nin mesnevilerinin adı *Hayriye* ve *Hayrabâd*'dir.
6. *Mesnevi*, *Divan-ı Kebir*, *Mektubat* Mevlana 'nın eserleridir.
7. Aşık Paşa, tasavvuf içerikli nasihatname sayılabilecek *Garipname* adlı eseri mesnevi nazım şekli ile yazılmıştır.
8. Baki, gazellerinde hayatın zevklerini terennüm etmiş, insanın fani ömrünü elinden geldiğince aşk, içki ve eğlence meclislerindeki zevklerle gününü gün edip değerlendirmesini benimseyen bir felsefeye tercüman olmuştur.
9. Sanatçıların, şiirlerini topladıkları kitaplara divan dendiği için, divan edebiyatı adıyla anılan bu edebiyata Eski Türk Edb. veya Klasik Türk Edb. da denir.
10. Sebkihindî; Batı edebiyatında gelişen akımlar içinde sembolizme yakın durur. Divan edebiyatında Nailî, Neşatî ve Şeyh Galip bu akımın temsilcileri arasında sayılabilir.
11. “Hikemî Şiir” veya “Hakimâne Şiir” ise düşünceye ağırlık veren şiirdir ve bu tarzın edebiyatımızdaki en önemli ve güçlü temsilcisi olarak Nabî bilinmektedir.
12. Tatavlı Mahremî, Aydınî Visalî ve Edirneli Nazmî gibi sanatçıları Türkî-i Basit akımının temsilcileridir.

C. Divan edebiyatı ile ilgili aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise cümlelerin sonuna “+”, yanlış ise “-” yazınız.

1. Şiir ağırlıklı bir edebiyattır, ender de olsa nesir biçiminde eserler de verilmiştir. (+)
2. Şiirler aruz ölçüsüyle yazılmıştır. (+)
3. Genellikle Arap (gazel, kaside...) ve Farslardan (mesnevi, rubai...) alınan nazım biçimleri kullanılmıştır. (+)
4. Tuyuğ ve şarkı Türklerin bu edebiyata kazandırdığı nazım biçimleridir. (+)
5. Arapça-Farsça sözcük ve tamlamalarla örülü ağır bir dili vardır. (+)
6. Kulak için uyak anlayışı benimsenmiştir. (-)
7. Çoğunlukla yarım uyak kullanılmıştır. (-)
8. Şiirlerde ahenge ve sanatlara çok önem verilmemiştir. (+)
9. Halk edebiyatındaki somut gerçeklik yerini soyut güzelliğe bırakmıştır. (+)
10. Şiirde en önemli tema aşktır. Sadece dünyevi aşkı işleyen şiirler olabildiği gibi, beşeri aşktan yola çıkılarak Allah aşkına ulaşılma isteğiyle yazılan şiirler de çoktur. (+)
11. Dinî ve felsefî konuların işlendiği didaktik şiirler de vardır. (+)
12. Nazım birimi genellikle dörtlüktür. (-)
13. Şiirde işlenen konu her beyitte tamamlandığından, konu bütünlüğü yoktur, parça güzelliği egemendir. (+)
14. Şiirlerde başlık kullanılmaz, şiirler redifleriyle veya nazım biçimlerinin adıyla anılmıştır. (+)
15. Genellikle son dörtlükte tapşırma adı verilen takma ad kullanılmıştır. (-)
16. Söz sanatlarına çok önem verilmiş, sade bir dil kullanılmıştır. (-)
17. İçerik, söyleyiş güzelliğinin önüne geçmiştir. (-)
18. Divan edebiyatında sayısı az olmakla birlikte bazı şairler hece ölçüsü ile de şiir yazmıştır. (+)
19. Sebkihindî akımında sade bir dil kullanılmıştır. (-)
20. Nedim, Sebkihindî akımından etkilenmiştir. (-)
21. Divan edebiyatında hiciv türünde öne çıkan isim Baki'dir. (-)
22. Şeyh Galip, şiirlerinde Lale Devri'nin zevk ve eğlence hayatını yansıtmıştır. (-)
23. Baki, Nedim, Nefî mesnevi yazmamış şairlerdendir. (+)
24. Fuzuli hamse sahibidir. (-)
25. Nabi hikemî şiir türünün en önemli temsilcisidir. (+)
26. Tatavlı Mahremî, Aydınî Visalî ve Edirneli Nazmî Türkî-i Basit akımının temsilcileridir. (+)
27. Mesnevilerde asıl konu ağaz-ı dastan denilen bölümde işlenmiştir; sebep-i telif, münacaat, naat, dua gibi başka bölümlere de yer verilmiştir. (+)
28. Bu edebiyata ilk büyük eleştiri Tanzimat Dönemi'nde, içeriğe yönelik olarak yapılmıştır. (+)
29. Bazı şairleri halka ulaşırsa da okumuş çevrelerce benimsenen yüksek zümre edebiyatıdır. (+)

D. Aşağıdaki eserlerin karşlarına kime ait olduklarını yazınız.

1. *Rebabname* _____ Sultan Veled
2. *Siham-ı Kaza* _____ Nefi
3. *Fihi Ma Fih* _____ Mevlana
4. *Çarhname* _____ Ahmet Fakih
5. *Su Kasidesi* _____ Fuzulî
6. *Rind ü Zahid* _____ Fuzulî
7. *Felekname* _____ Gülşehri
8. *Beng ü Bade* _____ Fuzulî
9. *Şem ü Pervane* _____ Zâtî
10. *Kâbusname* _____ Mercimek Ahmet
11. *Divan-ı Kebir* _____ Mevlana
12. *Fakrname* _____ Aşık Paşa
13. *Kühü'l Ahbar* _____ Mustafa Âli Efendi
14. *Muhakemetü'l-Lugâteyn* _____ Ali Şir Nevaî
15. *Heşt Behişt* _____ Sehi Bey
16. *Tazarrunname* _____ Sinan Paşa
17. *Terkib-i Bend* _____ Bağdatlı Ruhi
18. *Kanuni Mersiyesi* _____ Bakî
19. *Şikayetname* _____ Fuzulî
20. *Kerem Kasidesi* _____ Ahmet Paşa

E. Aşağıdaki sanatçıların karşlarına hangi yüzyılın temsilcisi olduğunu yazınız.

1. Ahmedî _____ 14.
2. Ahmet Paşa _____ 15.
3. Nedim _____ 18.
4. Nabi _____ 17.
5. Gülşehri _____ 14.
6. Baki _____ 16.
7. Şeyhî _____ 15.
8. Hoca Dehhanî _____ 14.
9. Şeyh Galip _____ 18.
10. Fuzulî _____ 16.
11. Ali Şir Nevai _____ 15.
12. Sinan Paşa _____ 15.
13. Âşık Paşa _____ 14.
14. Nefî _____ 17.
15. Kâtip Çelebi _____ 17.
16. Karacaoğlu _____ 17.
17. Yunus Emre _____ 13.
18. Kaygusuz Abdal _____ 14.
19. Dadaloğlu _____ 19.
20. Köroğlu _____ 16.
21. Hacı Bektaş Veli _____ 13.
22. Mevlana _____ 13.
23. Evliya Çelebi _____ 17.
24. Pir Sultan Abdal _____ 16.
25. Hacı Bayram Veli _____ 15.
26. Kadı Burhanettin _____ 14.
27. Âşık Ömer _____ 17.
28. Seyyid Nesimi _____ 14.
29. Erzurumlu Emrah _____ 19.
30. Seyranî _____ 19.

F. Aşağıdaki mesnevilerin yazarlarını yanlarına yazınız.

1. *Kutadgu Bilig* _____ Yusuf Has Hacib
2. *Risaletü'n Nushiyye* _____ Yunus Emre
3. *Mantikut-Tayr* _____ Gülşehri
4. *Garipname* _____ Âşık Paşa
5. *Süheyl ü Nevbahar* _____ Hoca Mesud
6. *Hayrabad* _____ Nabi
7. *Lutfiyye* _____ Sümbülzade Vehbi
8. *İskendername* _____ Ahmedî
9. *Vesiletü'n Necat* _____ Süleyman Çelebi
10. *Harname* _____ Şeyhi
11. *Leyla vü Mecnun* _____ Fuzulî
12. *Hayriyye* _____ Nabi
13. *Hüs ü Aşk* _____ Şeyh Galib
14. *Yûsuf u Züleyha* _____ Seyyad Hamza
15. *Şâh u Gedâ* _____ Taşlıcalı Yahya
16. *Mihnetkeşan* _____ Keçecizade İzzet Molla

G. Aşağıdaki açıklamaların altlarına hangi terimlerle ilgili olduğunu yazınız.

pendname	ruzname	tezkire
surname	velayetname	münşeât
fütüvvetname	kiyafetname	şehrengiz
sefaretname	gazavatname	vakayiname
siyer	seyahatname	habname

1. Biyografinin divan edebiyatındaki karşılığıdır, Türkçedeki ilk örneği Ali Şir Nevai'nin *Mecalisü'n Nefais* adlı yapıtıdır. (tezkire)
2. Geçmişteki belli bir dönemi anlatan, resmî niteliği olan yapıtlardır. (vakayiname)
3. Yazarların gezip gördükleri yerlerden edindikleri izlenim ve bilgileri aktardıkları yapıtlardır. Amaç, gezilen yerlerin doğal güzelliklerini, toplumsal yaşamlarını, gelenek ve göreneklerini tanıtmaktır. (seyahatname)
4. Osmanlı elçilerinin, bulundukları ülkelere ait bilgileri ve izlenimlerini içeren yapıtlardır. (sefaretname)
5. Mektuplardan veya çeşitli konulardaki süslü nesir örneği olan düzyazılardan oluşan yapıtlardır. (münşeât)
6. Hz. Muhammed'in hayatını anlatan yapıtlardır. Bu yapıtlarda Hz. Muhammed'in dünyaya gelişi, peygamberliği, Miraç hadisesi, Hicret olayı, savaşları, mucizeleri ve vefatı derin bir heyecanla dile getirilir. (siyer)
7. Din uğruna savaşların anlatıldığı manzum veya düzyazı eserlerdir. Yükselme Devri'nde çok yazılmış, sonraları azalmıştır. (gazavatname)
8. Görülen bir rüya anlatılıyormuş gibi, bir olay ya da kişi hakkında görüşlerin söylenmesi biçiminde yazılır. Manzum da olabilir. (hâbname)
9. Divan edebiyatında insanlara öğüt vermek amacıyla yazılmış manzum ve mensur eserlere denmektedir. (pendname)
10. Divan edebiyatında günlük olayların yazıldığı defter. Günümüzdeki günlüğün karşılığıdır. (ruzname)
11. İnsanların dış görünüşlerinden, onların karakterleriyle ilgili bilgiler çıkarmayı amaç edinen eserlere denir. Vücut organlarından ya da vücudun dış görünüşünden kişinin karakteri belirlenmeye çalışılır. (kiyafetname)
12. Bir şehrin güzellerini ve güzelliklerini konu alan, genellikle mesnevi nazım şekliyle yazılan manzumelere verilen isimdir. (şehrengiz)
13. Selçuklu ve Osmanlı devirlerinde esnaf ve sanatkarların bağlı olduğu bir örgüt olan Ahiliğin ahlak anlayışını ve uyması gereken kuralları açıklayan eserlerdir. (fütüvvetname)
14. Divan edebiyatında evliyaların hayatını anlatan mensur eserlerdir. Tarikat ileri gelenlerinin menkıbeleşmiş hayatlarından söz eden kitap. (velayetname)
15. Osmanlılar Dönemi'nde şehzadelerin sünnet düğünleriyle, kâdın sultanların evlenme törenlerini betimlemek amacıyla yazılmış ve resimlenmiş manzum ya da mensur yapıt. (surname)

A. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Divan edebiyatı'nda *Tazarrunâme* adlı süslü nesir türünde eseriyle tanınan sanatçı kimdir? Yazınız.
Sinan Paşa
2. Türk mizah ve hiciv edebiyatının şaheserlerinden olan *Harnâme*'nin yazarı kimdir? Yazınız.
Şeyhi
3. "Mahallileşme" akımını başlatan, İstanbul'u ve İstanbul Türkçesini şiirimize getiren şairimizin kimdir? Yazınız.
Nedim
4. Kâtip Çelebi'nin ünlü coğrafya kitabının adı nedir? Yazınız.
Cihannüma
5. Divan edebiyatında bir şairin, bir başka şairin çok beğendiği bir şiirini aynı ölçü ve kafiye ile yeniden yazmasına ne denir? Yazınız.
Nazire
6. *Selçuklu Şehnâmesi* adlı eseri yazan 13. yüzyıl divan şairimiz kimdir? Yazınız.
Hoca Dehhani
7. Türk edebiyatında Anadolu sahasında ilk şuara tezkiresinin adı nedir? Yazınız.
Heşt Behişt
8. Divan edebiyatında ilk defa din dışı konular işleyen şair kimdir? Yazınız.
Hoca Dehhani
9. Türk edebiyatında mevlit yazma geleneğini başlatan şairimiz kimdir? Yazınız.
Süleyman Çelebi
10. Latîfî, Ahdî, Âşık Çelebi, Riyazî hangi türde eser vermiştir? Yazınız.
Tezkire
11. *Kanuni Mersiyesi*'ni kaleme alan ve gazelleriyle öne çıkan büyük şairimiz kimdir?
Bakî

B. Aşağıdaki en güçlü temsilcisi oldukları türlerle sanatçıları eşleştiriniz.

1	Tuyuğ	(1 d)	a	Nedim
2	Şarkı	(2 a)	b	Bağdatlı Ruhi
3	Kaside	(3 h)	c	Ali Şir Nevai
4	Rindane gazel	(4 f)	d	Kadı Burhanettin
5	Hikemi gazel	(5 g)	e	Azmizade Haleti
6	Rubai	(6 e)	f	Bakî
7	Hamse	(7 c)	g	Nabî
8	Terkibibent	(8 b)	h	Nef'i
9	Âşıkane gazel	(9 i)	i	Nedim
10	Şuhane gazel	(10 1)	i	Fuzuli

C. Aşağıdaki parçalarda verilen bilgilerin kime ait olduklarını altlarına yazınız.

1. Daha çok dinî ve tasavvufî alanda eserler vermiştir. Mesnevi tarzında yazdığı 12.000 beyitlik ünlü *Garibnâme*'sinde Türkçeye ilgili hassasiyetini dile getirmiştir. *Garibnâme*'yi yazma nedenlerini sıralarken Türk diline çok önem verdiği ve çağdaşlarını da bu konuda eleştirdiği görülmektedir. Aşık Paşa
2. 1334-1412 yılları arasında yaşamıştır. Aşk, eğlence, tarih ve tabiat temalı şiirler yazmıştır. Şairliğinin yanı sıra tıp, astronomi ve geometri bilim dallarında da kendini yetiştirmiştir. Eserleri : *Divan, İskendernâme, Cemşid u Hurşid*'dir. Ahmedî
3. Ünlü *Muhakemetü'l-Lügateyn* adlı eserinde Türkçenin Farsçadan üstün olduğunu savunmuştur. Şairlerin hayatını anlatan bir tür olan tezkirenin Türkçedeki ilk örneğini vermiştir. Edebiyatımızdaki ilk hamse sahibi sanatçıdır. Ali Şir Nevai
4. Acı ve ızdırap şairidir. Aşkı da bu yönüyle ele alır. Tasavvuf şairlerinin aksine sevgiliye kavuşmayı, neşe ve mutluluğu istemez. Kavuşmanın aşkı öldürdüğüne, acı çekmenin insanı olgunlaştırdığına inanır. *Türkçe, Farsça ve Arapça* divanı olan tek şairdir. Kendisine evkaf gelirlerinden maaş bağlanmış, zaman zaman onu da alamamış ve bu durumu bildirmek için Nişancı Celalzâde Mustafa Çelebi'ye ünlü *Şikayetnâme* adlı mektubu yazmıştır. Fuzulî
5. Edebiyatımızda düşünce şiiri çığırı açmıştır. Bu açıdan o, hikemî şiirin kurucusudur. Didaktik yani öğretici şiirin en başarılı şairlerindendir. Eserlerinde duygu ve hayal yerine düşünceye önem vermiştir. Nabî

D. Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgilerin doğru olanın sonuna "D" yanlış olanın sonuna "Y" yazınız.

1. Divan edebiyatı 13. yüzyılda ile başlar. (Y)
2. Divan edebiyatında nazım birimi genellikle beyittir. (D)
3. Divan edebiyatında bütün güzelliği egemendir. (Y)
4. Divan edebiyatı yüksek zümre edebiyatıdır. (D)
5. İlk Türk tezkiresi Ali Şir Nevai - *Mecalisü'n-Nefais*; Osmanlı sahasında ilk tezkire *Sehi Bey-Heşt Behişt*'tir (D)
6. Divan edebiyatında düzyazıya inşa, düzyazı yazarına münşi, düzyazıların toplandığı esere de münşeât denir. (D)
7. Bâkî ve Nedim mesnevileri tanınmıştır. (Y)
8. Divan edebiyatında nesir; süslü nesir, orta nesir, sade nesir olmak üzere üç kolda gelişmiştir. (D)
9. Süslü nesrin temsilcileri Sinan Paşa, Veysî, Nergisî'dir. (D)
10. Orta nesrin temsilcileri Kâtip Çelebi, Peçevî, Seydi Ali Reis, Naîma'dır (D)
11. Sade nesrin temsilcileri Mercimek Ahmet, Evliya Çelebi, Koçi Bey, Kul Mesut'tur. (D)
12. Divan edebiyatında mazmun denilen bir ortak benzetmeler sistemi vardır. (D)
13. Divan edebiyatı gerçek yaşama yaslanan somut bir edebiyattır. (Y)
14. Divan edebiyatı etkisini Tanzimat edebiyatı ile birlikte tamamen kaybetmiştir. (Y)

E. Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise cümlelerin sonuna “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. Bâkî yaşadığı dönemde Sultanü’ş-Şuara (şairler sultanı) olarak anılmıştır. (D)
2. Nâbî’nin *Sihâm-ı Kaza*’sı hiciv tarzında Türk edebiyatının en önemli eserlerinden biridir. (Y)
3. Didaktik şiirler yazan Nef’î, his ve hayalden çok düşünceye önem vermiş, hikemî tarzın öncüsü olmuştur. (Y)
4. Azmizade Haleti rubai nazım biçiminin divan şiirindeki en büyük ustası kabul edilmiştir. (D)
5. Nedim Divan şiirinde yenilikler yapmış bir sanatçıdır. Şiiri soyut dünyasından çıkararak dış dünyayı ve duyguları gerçek yönleriyle vermeye çalışmıştır. (D)
6. Nedim, Nabi’nin *Hayrâbât*’ından daha güzel bir mesnevi yazılamayacağı iddiasını çürütmek için “*Hüsn ü Aşk*”ı yazmıştır. (Y)
7. “Kuşların dili” anlamına gelen ve mesnevi nazım şeklinde yazılmış olan *Mantukut Tayr* adlı eser, İranlı şair Feridüddin Attar tarafından kaleme alınmıştır. (D)
8. Divan şiirinde konu bütünlüğü esastır, bu nedenle anlam bir sonraki dizeye/beyite aktarılır. (Y)
9. Fuzuli, *Harname* adlı eserinde hiciv türünün en güzel örneklerinden birini vermiştir. (Y)
10. Sinan Paşa, 15. yüzyıl divan nesrinin en önemli temsilcilerindendir. (D)

F. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere verilen kelimelerden uygun olanı getiriniz.

Musammat gazel / Matla beyti / Ziyade / Mısra-ı azade / Lugaz / Miyan / Fahriye

1. Ey Riyâzî ne gülistana safâdur sühanüm
Kim anun dâiresi ola ser-â-ser sünbül
Fahriye
2. Şeb-i hicran yanar cânım döker kan çeşm-ı giryânım
Uyarır halkı efgânım kara bahtım uyanmaz mı
Musammat gazel
3. Ecel tutmuş elinde bir ulu câm
Ki ol câmin içi dolu ser-encâm
Matla beyti
4. Dönmiş rûh-ı zerdine çemen âşık-ı zârun
Bir güne dahi âlemi var köhne bahârun
Feryâdı kafeslerde ciğer-sûz hezârun
Bir güne dahi âlemi var köhne bahârun
Miyan
5. Söylesem tesiri yok, sussam gönül razı değil
Mısra-ı azade
6. Nedür ol kim tebesinde gözi var
Kime hem-dem olursa halin ağlar
Lugaz
7. Şevk ile ruhun şem’ine olursa icâzet
Cânum ile gönlüm
Yanmaklığa pervâne gibi bâl ü per olsun
Olsun begüm olsun
Ziyade

G. Aşağıdaki nesir kitaplarıyla yazarları eşleştiriniz.

1	<i>Tazarrurname</i>	(1. e ...)	a	Veysî
2	<i>Pendname</i>	(2. g ...)	b	Seydi Ali Reis
3	<i>Horozname</i>	(3. f ...)	c	Haliloğlu Yahya Burgazi
4	<i>Habname</i>	(4. a ...)	d	Evliya Çelebi
5	<i>Sefaretneme</i>	(5. h ...)	e	Sinan Paşa
6	<i>Seyahatname</i>	(6. d ...)	f	Nergisî
7	<i>Fütüvvetname</i>	(7. c ...)	g	Güvahî
8	<i>Miratü'l-Memalik</i>	(8. b ...)	h	Yirmisekiz Mehmet Çelebi
9	<i>Kelile ve Dinme</i>	(9. k ...)	ı	Mercimek Ahmet
10	<i>Cihannüma</i>	(10. i ...)	i	Kâtip Çelebi
11	<i>Kâbusname</i>	(11. ı ...)	j	Kâtip Çelebi
12	<i>Fezleke</i>	(12. j ...)	k	Kul Mesut
13	<i>Keşfüz-zünun</i>	(13. 1 ...)	l	Kâtip Çelebi

H. Aşağıdaki metinlerde verilen açıklamaların ilgili olduğu sanatçıyı, terimi, kavramı yanlarına yazınız.

1. 19. asır divan şairlerindendir. Yenilik unsurları taşıyan *Mihnet-Keşan* adlı mesnevisi dikkate değerdir. Ayrıca *Divan-ı Bahâr-ı Efkâr*, *Divan-Hazân-ı Asâr* adlı iki divanı *Gülşen-i Aşk* adlı mesnevisi vardır. (Keçecizade İzzet Molla)
2. Son divan şairlerini bir araya getiren edebî topluluktur. Leskofçalı Galip, Hersekli Arif Hikmet, Yenişehirli Avni topluluğun öncüleridir. Her hafta toplanarak divan şiirinin büyük şairlerini okuyan topluluk toplantılarına katılan Namık Kemal, Ziya Paşa, Şinasi gibi sanatçıların yetişmesine de katkı sağlamıştır. (Ercümen-i Şuara)
3. 15. yüzyıldan itibaren yoğun biçimde görülen Arapça - Farsça etkisine tepki olarak doğan akımdır. Aruz vezni ve divan edebiyatının nazım şekillerini kullanmakla birlikte hemen hemen öz Türkçe şiirler yazdılar. Aydınlı Visalî (15.yy.), Edirneli Nazmî (16.yy.) ve Tatlalı Mahremî (17.yy.) akımın önemli isimleridir. (Türkî-i Basit)
4. 17. yüzyılda Hindistan’a seyahat eden İran şairlerinin açtıkları yeni bir şiir çığıdır. Bu çığı 17. ve 18. yüzyıllarda bazı Türk şairleri de benimsemişlerdir. Çağrışımlarla yüklü dil, geniş hayâllere dayanan özgün mecazlar ve sıra dışı musiki akımın özellikleridir. Neşati, Naili, Şeyh Galip akımın önemli isimleridir. (Sebk-i Hindî)
5. Şiirde dil olarak İstanbul şivesi ve halk dilini kullanmayı, konu olarak da İstanbul çevresini daha fazla anlatmayı amaçlayan Divan edebiyatı yaklaşımıdır. Necati ile ilk işaretleri görülen akımın en güçlü ismi Nedim’dir. Enderunlu Vasıf ise akımın son şairidir. (Mahallileşme Akımı)
6. Bir yeniçeri olan şair Türki-i basit tarzındaki şiirleriyle tanınır. *Divan-ı Türk-i Basit* adında 48.000 beyitlik bir divanı vardır. Şairi asıl meşhur eden *Mecmuatü’n-Nezâir* (Nazireler Mecmuası) adlı antolojisidir. Antolojisinde kendi dönemi ve kendinden önceki döneme ait 244 şairin şiirleri yer alır. (Edirneli Nazmî)
7. Yeniçeri Ocağına bağlı bir asker şairi. Hamse sahibi şair mesnevilerinde İran etkisinden uzak özgün bir çizgi yakaladı. “*Şehzade Mustafa Mersiyesi*” ününü artırdı ama bu sebeple İzvornik’e sürüldü. Eserleri: *Divan*, *Yusuf ile Züleyha*, *Gencine-i Raz*, *Şah ü Geda*, *Gülşen-i Envar*, *Usulname*, *İstanbul Şehrengizi*, *Edirne Şehrengizi* (Taşlıcalı Yahya)

- Keçecizade İzzet Molla
- Edirneli Nazmî
- Türkî-i Basit
- Sebk-i Hindî
- Mahallileşme Akımı
- Taşlıcalı Yahya
- Encümen-i Şuara

A. Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise cümlelerin sonuna "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. Victor Hugo'nun başını çektiği romantizm etkisindeki eserlerde tesadüflere ve olağanüstülükler yer verilir. (D)
2. Yunan ve Latin edebiyatlarına bağlı olan sürrealizm akımı, Descartes'in "akılcı" felsefesi ışığı altında gelişmiştir. (Y)
3. Baudelaire, sembolizm akımının etkisiyle şiirde biçim kusursuzluğuna önem vermiş, açıklıktan kaçınmış ve kapalılığa yönelmiştir. (D)
4. Romantizmin ortaya çıkışında Fransız İhtilali'nin önemli bir payı vardır. (D)
5. "Kuralsızlık kuraldır." ilkesinin benimsendiği natüralizm akımının temsilcisi T.Tzara'dır. (Y)
6. *Meyhane*, *Nana*, *Germinal* gibi eserlerin yazarı Emile Zola'dır. (D)
7. Moliere, Boileau ve La Fontaine gibi Fransız yazarlar klasisizm akımından etkilenmişlerdir. (D)
8. Dadaizm, Freud'un görüşlerine dayanır ve "bilinçaltı" dünyasını anlatmaya çalışır. (Y)
9. *Cromwell* adlı dramının ön sözünde romantizmin ilkelerini açıklayan Alman sanatçı Victor Hugo'nun en ünlü eseri: *Notre Dame'in Kamburu*'dur. (Y)
10. Klasisizme tepki olarak doğan romantizmde dil savruk, kapalı ve süslüdür. (D)

B. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgiyle doldurunuz

1. *Kırmızı ve Siyah*, *Vadideki Zambak*, *Müfettiş* gibi eserler realizm akımının etkisiyle yazılmıştır.
2. Realizmden etkilenen Fransız yazarlarından olan Balzac, *Goriot Baba*, *Vadide Zambak* gibi eserlerin sahibidir.
3. Edebiyatımızda sembolizm akımının en önemli temsilcileri Ahmet Haşim ve Cenap Şehabettin'dir.
4. Edebiyatımızda klasisizmin temsilcilerinden biri olan Ahmet Vefik Paşa'nın *Şecere-i Türk* adlı çevirisi vardır.
5. Natüralizm, gözlem ve deneye dayanan aşırı gerçekçilik akımıdır.
6. Victor Hugo, romantizmin kurallarını *Cromwell* adlı eserinin ön sözünde ortaya koymuştur.
7. Realizm G. Flaubert'in *Madam Bovary* adlı romanıyla başlar.
8. Parnasizm, şiirde gerçekçiliktir ve romantik şiir anlayışına karşı olarak 19. yüzyılda Fransa'da ortaya çıkmıştır.
9. Sürrealizm, 20.yüzyılın başlarında Andre Breton tarafından Freud'un görüşlerine (psikanaliz yöntemi) dayanılarak oluşturulan bir sanat akımıdır.

C. Aşağıda verilen akımları kronolojik sıraya göre sıralayınız.

Natüralizm / Realizm / Klasisizm / Romantizm / Parnasizm / Sembolizm / Dadaizm

1. <u>Klasisizm</u>	2. <u>Romantizm</u>
3. <u>Realizm</u>	4. <u>Natüralizm</u>
5. <u>Parnasizm</u>	6. <u>Sembolizm</u>
7. <u>Dadaizm</u>	

D. Aşağıdaki soruları cevaplayınız

1. Dünya öykücülüğünde kendi tarzını oluşturmuş, *Vanya Dayı*, *Vişne Bahçesi*, *Üç Kız Kardeş* adlı eserlerin yazarı kimdir? Yazınız. Çehov
2. Natüralizmin kurucusu kimdir? Yazınız. Emile Zola
3. Baudelaire, Mallarme, Verlaine gibi sanatçıların benimsediği akım hangisidir? Yazınız. Sembolizm
4. *Romeo ve Juliet*, *Hamlet*, *Othello*, *Kral Lear*, *Machbeth* gibi *tragedyaları* ve *Yanlışlıklar Komedi*si gibi komedyalarıyla tanınan sanatçı kimdir? Yazınız. Shakespeare
5. "Sözcükleri şapkanın içine doldurun ve bunları tek tek çekin, işte şiir budur." diyen akım hangisidir? Yazınız. Dadaizm
6. İtalyan edebiyatının kurucusu olan ve en önemli eseri yapma destan niteliğindeki *İlahi Komedi*ya olan sanatçı kimdir? Yazınız. Dante
7. *Gazap Üzümleri*, *Sardalya Sokağı* ve *Bitmeyen Kavga* adlı eserlerin yazarı kimdir? Yazınız. John Steinbeck
8. 14. yüzyılda İtalya'da doğan, insanı evrende tek ve en yüce değer sayan, insanı geliştirme ve yüceltme amacını güden akım hangisidir? Yazınız. Hümanizm
9. 20. yüzyılın başlarında Almanya'da empresyonizme tepki olarak ortaya çıkan akım hangisidir? Yazınız. Ekpresyonizm
10. Türk edebiyatında Garipçilerden bazılarını ve özellikle de İkinci Yeni topluluğunu etkileyen akımları yazınız. Dadaizm
Sürrealizm

E. Aşağıda verilen cümlelerin hangi edebî akımla ilgili olduğunu yazınız.

1. Akıl ve sağduyu egemendir. Klasisizm
2. Hayal ve duyguya geniş yer verilmiştir. Romantizm
3. Doğuşunda Hippolyte Taine'nin determinizm (gerekçilik: aynı nedenler, aynı koşullar altında, aynı sonuçları verir), Claude Bernard'ın deneysel uygulama, Darwin'in evrim ve soya çekim düşünceleri etkili olmuştur. Natüralizm
4. Fransa'da, realist yöntemi benimseyen şiir akımına verilen adıdır. Parnasizm
5. Realizmin "şiirdeki yansıması" olan parnasizme tepki olarak doğmuştur. Sembolizm
6. 17. yüzyılda Fransa'da ortaya çıkan bu akım Yunan ve Latin edebiyatları geleneğine bağlıdır. Klasisizm
7. Duyularımız, dış dünyanın asıl hâlini değiştirerek bize ulaştırılmaktadır; o hâlde şiir gerçeği değil, gerçeğin bizde bıraktığı etkiyi yansıtabilir. Empresyonizm
8. Freud'un psikanaliz felsefesine dayanır, bilinçaltındaki gerçeği hipnoz ve rüya ile açığa çıkarmak amaçlanır. Sürrealizm

F. Aşağıda verilen cümlelerin hangi edebî akımla ilgili olduğunu yazınız.

1. İnsanın kendi değerlerini yine kendisinin oluşturabileceğini, geleceğini kendisinin kurabileceğini savunan bir akımdır. İnsan var olduğu için düşünür, anlayışındadır. Egiztansiyalizm, varoluşçuluk
2. Konuya değil, konunun işleniş biçimine önem verildiği için, aynı konu başka başka sanatçılarca ele alınmıştır. Klasisizm
3. Millî efsaneler ve Hristiyanlık hikâyeleri kaynak olarak seçilmiştir. Romantizm
4. 19. yüzyılın ikinci yarısında romantizme tepki olarak doğmuştur, gerçeği olduğu gibi aktarma yolunu tutar. Realizm
5. 18. yüzyılın sonlarında klasisizme tepki olarak doğmuş ve klasik edebiyatın bütün kural ve biçimlerini kırmıştır. Romantizm
6. Eserlerde kahramanlar tek yönlüdür; iyiler daima iyi, kötüler daima kötüdür. Romantizm
7. Yalnız seçkin ve soylu insanlar ele alınmış; bunların da dış görünüşleri değil, sadece ruh hâlleri incelenmiştir ve erdemli ve ahlaklı olan verilmeye çalışılmıştır. Klasisizm

G. Aşağıdaki karışık olarak verilen sanatçıları ait olduğu akımın kutusuna taşıyınız.

1. Balzac 2. V. Hugo 3. Tolstoy 4. Stendhal 5. Moliere
6. Racine 7. Sartre 8. Puşkin 9. Dostoyevski 10. Baudelaire
11. La Fontaine 12. Flaubert 13. Corneille 14. Schiller
15. Çehov 16. Zola 17. T. Tizara 18. Albert Camus
19. L. Aragon 20. Paul Eluard 21. Verlaine
22. Ahmet Vefik Paşa 23. Namık Kemal
24. Ahmet Mithat Efendi 25. Tevfik Fikret
26. Ahmet Haşim 27. Nabizade Nazım
28. Halit Ziya Uşaklıgil 29. Samipaşazade Sezai
30. Şinasi 31. Ziya Paşa 32. Hüseyin Rahmi Gürpınar

Klasisizm 5 - 6 - 11 - 13 - 22 - 30

Romantizm 2 - 8 - 14 - 23 - 24 - 31

Realizm - Parnasizm 1 - 3 - 4 - 9 - 12 - 15 - 25 - 27 - 28 - 29

Natürallizm 16 - 32

Sembolizm 10 - 21 - 26

Dadaizm 17

Egiztansiyalizm 7 - 18

Sürrealizm 19 - 20

H. Aşağıda verilen maddelerin rakamlarını ilgili oldukları edebî akımın önüne yazınız.

Ekspresyonizm	10	Empresyonizm	9
Fütürizm	4	Romantizm	6 14
Sürrealizm	11	Klasisizm	1 3
Sembolizm	5	Parnasizm	15
Natürallizm	8	Realizm	2 7 16
Egiztansiyalizm	13	Kübizm	12

1. Akıl ve sağduyuya önem verdiler. Eski Yunan ve Latin edebiyatını örnek aldılar. Konularını tarih ve mitolojiden seçtiler.
2. Sanat hayata tutulan bir aynadır.
3. Eserlerinde kişiliklerini gizlediler. Açık, yalın ve soylu bir dil kullandılar. Çevre betimlemelerine önem vermediler.
4. Makinenin ritmini sanata aktarmaya çalıştılar.
5. Şiirde musikiyi, kapalılığı, simgeleri önemsediler.
6. Klasisizme tepki olarak doğmuştur.
7. Etkisi *Madam Bovary* ile başlayan sanat akımıdır.
8. Gerçeği ararken gözlemi yetersiz bulup deneye yoğunlaştılar.
9. Sembolizmin bir ileri aşaması olan yaklaşım izlenimleri önemser.
10. Sanatta iç gözleme yoğunlaştılar.
11. Rüya ve bilinçaltından beslendiler.
12. Geometrik şekillerle sanat yapmaya çalıştılar.
13. İnsan durum karşısında takındığı tavırla var olur, iddiasını öne sürdüler.
14. Klasik tiyatrunun ilkelerini yıkıp dram türünü ortaya çıkardılar.
15. Düşünce ve biçim kusursuzluğunu ele alan şiirler yazdılar.
16. Gözleme önem verilir. Kahramanlar iyi ve kötü yanlarıyla yansıtılır. Hikâye ve romanda etkili olmuştur. Sanat için sanat, yaklaşımı savunurlar.

I. Aşağıdaki kavramları akımlarıyla eşleştiriniz?

1. Akıl-sağduyu-Antik Yunan-kuralcılık Klasisizm
2. Duygu-coşku-hayal gücü Romantizm
3. Gözlem-gerçeğe uygunluk-belge-ayna Realizm
4. Deney-soya çekim-bilimsellik Natürallizm
5. Simgeler-kapalılık-musiki Sembolizm
6. Makine Fütürizm
7. Rüya-bilinçaltı-psikanaliz Sürrealizm
8. Düşünce-şiirde-biçim-kusursuzluğu Parnasizm
9. Durum-varoluş Egiztansiyalizm
10. İzlenim Empresyonizm
11. Dışavurum Ekspresyonizm
12. Geometrik şekiller Kübizm

J. Aşağıdaki eserlerin yazarlarını karşılarına yazınız.

1. *Germinal* E. Zola
2. *Suç ve Ceza* Dostoyevski
3. *Madame Bovary* G. Flaubert
4. *Genç Werther'in Acıları* Goethe
5. *Savaş ve Barış* Tolstoy
6. *Sefiller* V. Hugo
7. *Goriot Baba* Balzac
8. *Babalar ve Oğullar* Turgenyev
9. *Othello* Shakespeare
10. *Cimri* Moliere

A. Tanzimat Dönemi için aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise cümlelerin sonuna "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. *Müntehabat-ı Eşâr*, Şinasi'nin kendi şiirlerini bir araya getirdiği eseridir. (D)
2. Ziya Paşa'nın Bağdatlı Ruhi'ye nazire olarak yazdığı *Terkib-i Bent*'i önemlidir. (D)
3. Eski biçimlerle yeni konular işlenmiştir. Eskiye ve yeniye bir arada bulundurma bakımından şiirlerde bir "ikilik" söz konusudur. (D)
4. *Sahra*, Abdülhak Hamit Tarhan'ın, eşinin ölümü üzerine yazdığı şiiridir. (Y)
5. Divan edebiyatının "göz için kafiye" anlayışını reddeden Recaizade Mahmut Ekrem "kulak için kafiye" anlayışını savunmuştur. (D)
6. Tanzimat şiirinde hürriyet, eşitlik, adalet gibi yeni temalar işlenmiştir. (D)
7. Edebiyatımızda ilk çeviri roman Yusuf Kamil Paşa'nın *Telemak* adlı eseridir. (D)
8. Namık Kemal; vatan kelimesini edebiyatta ilk kullanan kişidir. (D)
9. Ziya Paşa, ilk edebiyat tarihi taslağı sayılan *Harabat*'ı yazmıştır. (Y)
10. Namık Kemal, Muallim Naci'nin *Demdeme*'sine karşılık *Zemzeme* adlı kitabı yazmıştır. (Y)
11. Abdülhak Hamit Tarhan, Batılılaşma hareketinin asıl öncüsü olarak kabul gördüğü için "Şair-i Azam" (büyük şair) lakabı verilmiştir. (D)

B. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgiyle doldurunuz

1. Şinasi, Batı edebiyatı yolunda eser veren ilk Türk sanatçısı ve Tanzimat edebiyatında yeniliklerin öncüsüdür.
2. Namık Kemal, *Lisan-ı Osmani'nin Edebiyatı Hakkında Bazı Mülahazat-ı Şamildir* makalesinde dil ile ilgili görüşlerini ortaya koymuştur.
3. Ahmet Mithat Efendi "Devir, Bedir, İttihad ve "Tercüman-ı Hakikat" gazeteleriyle "Dağarcık" ve "Kırkambar" adlı dergileri çıkarmıştır.
4. Edebiyatımızda noktalama işaretlerini ilk kez Şinasi kullanmıştır.
5. Namık Kemal'in Cezmi adlı eseri Türk edebiyatında ilk tarihî roman olarak bilinir. Eserde İran'da saray çevresindeki taht kavgası konu edilir.
6. Doğu kültür ve medeniyetinden Batı kültür ve medeniyetine geçiş sürecinin yaşandığı bu dönemde Ziya Paşa, bu sürecin çelişkilerini, ikiliklerini, sancılarını çok belirgin olarak yaşamıştır.
7. Recaizade Mahmut Ekrem, şiirle ilgili görüşlerini ve eleştirilerini *Zemzeme* adlı şiir kitabının ön sözünde açıklamıştır.
8. Muallim Naci, Türk edebiyatında eski-yeni tartışmasında eski edebiyat taraftarlarının öncüsü olmuştur.
9. Recaizade Mahmut Ekrem, ilk realist roman olan *Araba Sevdası* adlı yapıtında Bihruz Bey adlı mirasyedi gencin hayatı etrafında yanlış Batılılaşma konusunu işlemiştir.

C. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Tanzimat edebiyatında terciibent ve terkiibent türlerinin en önemli şairi kimdir? Yazınız. Ziya Paşa
2. Edebiyatımızda Batılı anlamda ilk makaleyi kim yazmıştır? Yazınız. Şinasi
3. 1839'da başlayan yenilikler dönemine ne ad verilmektedir? Yazınız. Tanzimat
4. Tanzimat Dönemi'nde popüler romanları ile tanınan yazarımız kimdir? Yazınız. Ahmet Mithat Efendi
5. Namık Kemal'in hangi romanındaki başkışiler Ali Bey, Mahpeyker ve Dilaşup'tur? Yazınız. İntibah
6. Tanzimat 1. Dönem sanatçıları hangi sanat anlayışını benimzediler? Yazınız. Toplum için sanat anlayışı
7. Hükûmeti sert bir dille eleştirdiği için kapatılan kurucusu Ali Suavi olan gazetenin adı nedir? Yazınız. Muhbir
8. İlk pastoral şiirimizin adı nedir? Yazınız. Sahra
9. Recaizade Mahmut Ekrem hangi romanında Batılılaşmayı yanlış anlatan Bihruz Bey adlı kişinin düştüğü komik durumları anlatır? Yazınız. Araba Sevdası
10. Batılı anlamda ilk tiyatro eseri olan *Şair Evlenmesi*'ni kim yazmıştır? Yazınız. Şinasi

D. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgiyle doldurunuz

1. Abdülhak Hamit Tarhan, şiirde tezatlarla, şaşırtmacalara çok yer vermiş; lirik-felsefi bir anlayışla yazmıştır.
2. Şemsettin Sami, *Robinson Crusoe* ve *Sefiller* adlı çevirileriyle roman türünün ünlü örneklerini tanıtmıştır.
3. Devri içinde "hace-i evvel" ünvanı ile anılan Ahmet Mithat Efendi, geniş halk kitlesini etkilemiştir.
4. Tanzimat edebiyatının gerçekçi yazarlarından biri olan Nabizade Nazım, realizmin edebiyatımızdaki ilk önemli temsilcilerinden biri olarak köye yönelik ilk romanımız olan *Karabik*'in yazarıdır.
5. Döneminde üstat olarak tanınan Recaizade Mahmut Ekrem, eski edebiyat taraftarları ile özellikle de Muallim Naci ile kalem mücadelesi yapan öncü yazarlardandır.
6. Tanzimat edebiyatının en coşkulu şairi olan Namık Kemal, Türk edebiyatında "vatan şairi" olarak bilinir.
7. Samipaşazade Sezai, ilk romanı olan ve kendisine büyük ün sağlayan *Sergüzeşt*, Türk edebiyatında romantizmden gerçekçiliğe geçişin başarılı örneklerinden biri sayılır.
8. Abdülhak Hamit Tarhan, tiyatrolarını sahnelenmek için değil okunmak için yazmıştır.
9. Teodor Kasap, ilk mizah dergisi olan "Diyoben"i çıkarmıştır.
10. Ahmet Vefik Paşa, Moliere'in bütün komedilerini Türkçeye çevirerek Tanzimat tiyatrosunun gelişimine hizmet etmiştir.

E. Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgilerin doğru olanın sonuna “D” yanlış olanının sonuna “Y” yazınız.

1. Tanzimat I. Dönem’de sanat toplum içindir, görüşüyle birlikte dilde sadeleşme savunuldu ama uygulanamadı. (D)
2. Tanzimat II. Dönem’de sanat sanat içindir, anlayışı benimsenmiştir. (D)
3. Tanzimat I.Dönem’de Fransız edebiyatı, klasisizm ve romantizm akımları izlendi. (D)
4. Tanzimat II. Dönem’de divan nazım şekilleriyle sosyal temalar işlendi. (Y)
5. Tanzimat I. Dönem’de gazete ve tiyatroya önem verilmemiştir. (Y)
6. Tanzimat I. Dönem’de vatan, millet, hak, hukuk, gibi kavramlar edebiyatımıza girdi. (D)
7. Tanzimat I. Dönem’de düzyazıda noktalama işaretleri ilk defa kullanıldı. (D)
8. Tanzimat II. Dönem’de uzun tasvirler ve beklenmedik tesadüflerin yer aldığı teknik açıdan zayıf romanlar yazıldı. (Y)
9. Tanzimat II. Dönem’de ilk bilim ve kültür dergimiz Mecmua-i Fünun Münif Paşa tarafından çıkarılmıştır. (Y)
10. Hayrullah Efendi tarafından yazılan *Hikâye-i İbrahim Paşa be İbrahim Gülüşeni*, *Şair Evlenmesi*’nden önce yazıldı ama yayınlanmadığı için ilk tiyatro eseri sayılmadı. (D)
11. Tanzimat I. Dönem’de yazarların eserlerine müdahale ettiği romanlarda yanlış Batılılaşma, yanlış aşk gibi konular işlendi. (D)
12. I. Dönem’de roman karakterleri ya iyi ve örnek ya da kötü ve ahlaksız tiplerdi. Tanzimat I. Dönem’in aksine Tanzimat II. Dönem sanatçıları bireysel konulara yer verip sanat için sanat görüşünü benimsedi. (D)
13. II. Dönem Tanzimat edebiyatında I. Dönem’deki dilde sadeleşme gayretleri sona erdi; Arapça, Farsça hatta Fransızca sözcükler içeren ağır bir dil kullanıldı. (D)
14. Sanat sanat içindir ve kafiye kulak içindir, görüşlerini Recaizade; göz için kafiye ise Muallim Naci savundu. (D)
15. Recaizade M. Ekrem’in şiir kitabı *Zemzeme*’nin ön sözünde yer alan batılı şiir görüşünü; Muallim Naci *Demdeme*’siyle eleştirdi. (D)
16. Batılı şiirin Recaizade Ekrem teorisini kurarken A.Hamit Tarhan bunu eserlerine uyguladı. (D)

F. Aşağıdaki parçalarda boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz

1. Tanzimat I. Dönem sanatçılarından Şinasi’nin kaleme aldığı; ilk makale Mukaddime, ilk atasözleri sözlüğü Durub-ı Emsal-i Osmaniyye ilk şiir çevirisi Tercüme-i Manzume adlı eserlerdir.
2. Daha pek çok eserinin yanında, *Tercüme-i Manzume* (La Fontaine’den çeviri), *Müntahabat-ı Eş’ar* (Şiir), *Müntahabat-ı Tasvir-i Efkar* (makale) gibi eserleri bulunan ve şiirde bütün güzelliğini savunan sanatçımız Şinasi’dir.
3. “Vatan Şairi” olarak tanınan Namık Kemal’in ömrü görüşlerinden dolayı hapislerde ve sürgünlerde geçmiştir. İlk edebî roman İntibah, oynanan ilk tiyatro Vatan yahut Silistre, ilk tarihî roman Cezmi, ilk edebî eleştiri Tahrir-i Harabat ve *Hürriyet Kasidesi* onun eseridir.
4. *Zavallı Çocuk*, *Celaeddin Harzemşah*, *Gülnehal*, *Akif Bey*, *Karabela* Namık Kemal’in tiyatro türündeki eserleridir.
5. Namık Kemal tarafından kaleme alınan Tahrir-i Harabat edebiyatımızdaki ilk eleştiri örneğidir.

G. Aşağıdaki eserlerle eser kahramanlarını eşleştiriniz.

Eser Adı		Kişi
1. <i>Cezmi</i>	(1 a)	a Bihruz Bey
2. <i>Şair Evlenmesi</i>	(2 g)	b Ali Bey, Mahpeyker
3. <i>Araba Sevdası</i>	(3 a)	c Suphi, Urani
4. <i>Zavallı Çocuk</i>	(4 h)	d Yosturoğlu
5. <i>İntibah</i>	(5 b)	e Dilber
6. <i>Zehra</i>	(6 c)	f İslam Bey, Zekiye
7. <i>Sergüzeşt</i>	(7 e)	g Müştak Bey
8. <i>Vatan yahut Silistre</i>	(8 f)	h Şefika, Ata
9. <i>Karabibik</i>	(9 d)	ı Adil Giray

H. Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgilerin doğru olanın sonuna “D” yanlış olanının sonuna “Y” yazınız

1. İlk tiyatro örneği Şinasi’nin *Şair Evlenmesi*’dir. (D)
2. Muallim Naci, ilk köy romanımız kabul edilen, *Karabibik*’i yazmıştır. (Y)
3. Şinasi, ilk özel gazete Tercüman-ı Ahval’i (1860) Ziya Paşa’yla birlikte çıkarmıştır. (Y)
4. Ziya Paşa, *Şiir ve İnşa* adlı makalesinde halk edebiyatını; “Harabat” adlı antoloji ile divan edebiyatını övmüş, bu yüzden Namık Kemal tarafından eleştirilmiştir. (D)
5. Ahmet Mithat Efendi, *Felâatun Beyle Rakım Efendi* romanında yanlış Batılılaşmayı eleştirmiştir. Bu romandaki Felâatun Bey “Batı”yı, Rakım Efendi “Doğu”yu temsil eder. (D)
6. Sami Paşazade Sezai; Türk edebiyatında Batılı anlamda ilk öykü olan *Küçük Şeyler*’i kaleme almıştır. (D)
7. Namık Kemal, Muhbir gazetesindeki yazılarında sade bir dil kullanarak Tanzimat Dönemi’ndeki dilde Türkçülük hareketine öncülük etmiştir. (Y)
8. Muallim Naci, “Yazı makinesi” olarak nitelenen yazar, roman, hikâye ve tiyatro gibi birçok türde eser vermiştir. (Y)
9. Direktör Ali Bey, tiyatro alanındaki çalışmalarıyla ve özellikle *Ayyar Hamza* adlı uyarlamasıyla tanınır. (D)
10. Şemsettin Sami, ilk yerli roman olan *Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat*’ı yazmıştır. (D)

I. Kim yazdı?

Eser Adı	Kişi
<i>Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat</i> <i>Kamus-ı Türki</i> <i>Seyyid Yahya</i>	Şemsettin Sami
<i>Terkib-i Bent</i> <i>Terci-i Bent</i> <i>Harabat</i>	Ziya Paşa
<i>Karabibik</i> <i>Zehra</i> <i>Sevda</i>	Nabizade Nazım
<i>Ateşpâre</i> <i>Şerâre</i> <i>Demdeme</i>	Muallim Naci
<i>Sergüzeşt</i> <i>Küçük Şeyler</i> <i>İclal</i>	Samipaşazade Sezai

A. Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise cümlelerin sonuna “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. Halit Ziya Uşaklıgil, Türk edebiyatında Batı tarzında eser veren ilk büyük romancıdır. (D)
2. Süleyman Nazif Servetifünun Dönemi’nde Namık Kemal çizgisini sürdüren eserler kaleme aldı. (D)
3. Mehmet Rauf ilk psikolojik romanımız olan *Eylül*’ü yazmıştır. (D)
4. Cenap Şahabettin, şiirlerinde müziğe önem vermiş ve sembolizmin öncüsü olmuştur. (D)
5. Recaizade Mahmut Ekrem *Haluk’un Defteri* adlı eserinde kendi oğlu nezdinde tüm gençlere öğüt vermiştir. (Y)
6. Tevfik Fikret, Türk edebiyatında “mensur şiir”in ilk örneklerini vermiştir. (Y)
7. Halit Ziya Uşaklıgil, *Aşk-ı Memnu*’da bir Türk aile yapısını ayrıntılı olarak incelemiştir. (D)
8. Hüseyin Rahmi Gürpınar ve Ahmet Rasim Servetifünun Dönemi’ndeki bağımsız sanatçılardır. (D)
9. *Elhan-ı Şita* Cenap Şahabettin’e ait bir şiirdir. (D)
10. Tevfik Fikret, Servetifünun edebiyatına öncülük etmiştir. (D)
11. Servetifünun Dönemi’nde sanat için sanat anlayışı benimsenmiştir. (D)
12. Servetifünun Dönemi’nde roman ve hikâyede konular Anadolu’dan seçilmiştir. (Y)
13. Servetifünun Dönemi’nde halkın anlayacağı sade bir dil kullanılmıştır. (Y)
14. Servetifünun Dönemi’nde bireysel konular işlenmiştir. (D)
15. Servetifünun Dönemi’nde tiyatro türüne özel önem verilmiş, tiyatro halkı eğitmede araç olarak kullanılmıştır. (Y)

B. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgiyle doldurunuz

1. Edebiyatımızda Batılı roman tekniği anlamında roman yazar ilk sanatçı Halit Ziya Uşaklıgil’dir.
2. Cenap Şahabettin, özdeyişlerini *Tıryaki Sözleri* adlı kitapta toplamıştır.
3. Servetifünun dergisi Ahmet İhsan-Tevfik Fikret, tarafından çıkarılmıştır.
4. Hüseyin Cahit Yalçın, eski yanlılarıyla mücadelelerini *Kavgalarım* adlı eserinde toplamıştır.
5. *Tamat*’ta sanatlı ve ağır bir dil kullanan Cenap Şahabettin, Arapça, Farsça sözcük ve tamlamalara sıkça yer vermiştir.
6. Tevfik Fikret, şiirlerinde aruz ölçüsünü Türkçeye başarıyla uygulamıştır.
7. Mehmet Rauf, Servetifünun romanının Halit Ziya’dan sonraki en önemli temsilcisidir.
8. Tevfik Fikret, *Şermin* adlı eserinde hece ölçüsünü kullanmıştır.
9. Servetifünun Dönemi’nde şiirde parnasizm ve sembolizm akımları etkili iken roman ve hikâyede realizm ve naturalizm akımları etkili olmuştur.
10. Servetifünun Dönemi Tevfik Fikret adlı sanatçının Ahmet İhsan tarafından çıkarılan Servetifünun dergisinin başına geçmesiyle 1896 yılında başlamış ve Hüseyin Cahit Yalçın tarafından yazılan *Edebiyat ve Hukuk* adlı makale nedeniyle derginin kapanmasıyla 1901 yılında son bulmuştur.

C. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Servetifünun Dönemi’nde kullanılan nazım şekilleri nelerdir? Yazınız. Sone / Terza Rima / Balad / Serbest Müstezat
2. Nazmın nesre yaklaştıran sanatçımız kimdir? Tevfik Fikret
3. İlk psikolojik romanımızın yazarı kimdir? Yazınız. Mehmet Rauf
4. Hüseyin Cahit Yalçın’a ait olan *Nadide* adlı eserin türü nedir? Yazınız. Roman
5. *Siyah İnciler* adlı eserde mensur şiirlerini toplayan sanatçı kimdir? Yazınız. Mehmet Rauf
6. Cenap Şahabettin şiirlerini hangi şiir kitabında toplamıştır? Yazınız. Tamat
7. *Sis* şiirinde İstanbul’a karşı nefretini dile getiren sanatçı kimdir? Yazınız. Tevfik Fikret
8. Tenkit yazılarının büyük bir kısmını *Hayat ve Kitaplar* adlı eserinde toplayan sanatçı kimdir? Yazınız. Ahmet Şuayb
9. *Elhan-ı Şita* (Kış Manzaraları) adlı şiirinde okuyucularına karn yağışını hissettiren sanatçı kimdir? Cenap Şahabettin
10. *Merdiven, O Belde* şiirleriyle tanınmış olan sanatçı kimdir? Yazınız. Ahmet Haşim
11. Servetifünun Dönemi’nde tiyatro ve gazete neden önemsenmemiştir? Yazınız. Siyasal baskıdan dolayı

D. Aşağıdaki eserlerin türlerini ve yazarlarını yanlarına yazınız.

1. *Mai ve Siyah* Halit Ziya Uşaklıgil – Roman
2. *Muharir Bu Ya* Ahmet Rasim – Fıkra
3. *Eylül* Mehmet Rauf – Roman
4. *Yağmur* Tevfik Fikret – Şiir
5. *Şık* Hüseyin Rahmi Gürpınar – Roman
6. *Tamat* Cenap Şahabettin – Şiir
7. *Rübab-ı Şikeste* Tevfik Fikret – Şiir
8. *Malta Mektupları* Süleyman Nazif – Mektup
9. *Hac Yolunda* Cenap Şahabettin – Gezi
10. *Kırk Yıl* Halit Ziya Uşaklıgil – Anı
11. *Kırk Hayatlar* Halit Ziya Uşaklıgil – Roman
12. *Kara Bir Gün* Süleyman Nazif – Makale
13. *Edebiyat ve Hukuk* Hüseyin Cahit Yalçın – Makale
14. *Ramazan Sohbetleri* Ahmet Rasim – Anı
15. *Şıpsevdi* Hüseyin Rahmi Gürpınar – Roman
16. *Hayal İçinde* Hüseyin Cahit Yalçın – Roman
17. *Mezardan Sesler* Halit Ziya Uşaklıgil – Mensur Şiir
18. *Saray ve Ötesi* Halit Ziya Uşaklıgil – Anı
19. *Haristan ve Gülistan* Ahmet Hikmet Müftioğlu – Öykü

E. Aşağıdaki kişilerin hangi eserlerin kahramanları olduklarını yanlarına yazınız.

1. Ahmet Cemil, Lamia Mai ve Siyah
2. Suat, Süreyya, Necip Eylül
3. Behlül, Bihter, Adnan Bey Aşk-ı Memnu
4. Şöhret Bey, Madam Potiş Şık
5. Meftun Bey, Edibe, Lebibe Şıpevdi
6. Ömer Behiç, Vedide, Neyyir Kırık Hayatlar
7. Dehri Efendi, Matmazel Anjel Mürebbiye

F. Aşağıdaki açıklamalarla terimleri eşleştiriniz.

1. 19. yüzyıl sonlarında Fransa 'da natüralistlere karşı ortaya çıkan sembolizm akımına öncülük eden sanatçılara, edebiyatı soy-suzlaştırdıkları ima edilerek verilen isim. Akım o zamana kadar gelen edebiyat geleneklerini yıkmaya yoluna giderek, toplumsal ve sanatsal düzenin dışına çıkmayı planlamıştır. Türk edebiyatında Ahmet Mithat Efendi tarafından Servetifünun sanatçıları için kullanılmıştır.
 2. Şiirde cümlelerin bir dize ya da beyitte bitmeyip diğer dize, beyit veya bentlere kaymasıdır. Türk şiirine Fransız şiirinden geçti. Servetifünun Dönemi'nde yaygınlaştı. Düzyazıyı şiire yaklaştıran önemli bir üsluptur.
 3. Uzun ve kısa dizeler düzenli veya düzensiz olarak sıralanabilir. Belirli bir kafiyeleşme görülmez. Aruz ölçüsünün klasik kalıplarının bozulmasıyla oluşmuş bir nazım şeklidir, aynı anda birden çok aruz kalıbı bir arada bulunur. Fransız şairlerinin özgür biçimde yazdıkları şiirlerden etkilenen Servetifünun şairleri oluşturmuşlardır. Başarılı örneklerini Tevfik Fikret, Cenap Şahabettin ve Ahmet Haşim vermiştir.
- a. anjambman (2)
- b. serbest müstezat (3)
- c. dekadın (1)

G. Fecriati ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden doğru olanların sonuna "D" yanlış olanlarına "Y" getiriniz.

1. II. Meşrutiyet'in getirdiği özgürlük ortamında oluşmuştur. (D)
2. Servetifünunculara karşı çıkmışlardır. (D)
3. Servetifünunculardan farklı bir edebiyat oluşturmuşlardır. (Y)
4. Türk edebiyatında bildiri yayımlayarak kurulan ilk edebî topluluktur. (D)
5. Uzun ömürlü olmuş bir dönemdir. (Y)
6. Doğru şiirini örnek almışlardır. (Y)
7. Hece ölçüsünü kullanmışlardır. (Y)
8. Şiirde toplumsal konular işlenmiştir. (Y)
9. Birçok sanatçısı daha sonra Millî edebiyatta geçmiştir. (D)
10. Sanat şahsi ve muhteremdir, görüşünü benimsemişlerdir. (D)
11. Topluluğun en güçlü şairi Ahmet Haşim'dir. (D)
12. Servetifünuncuları Batı'yı günü gününe takip etmemekle suçlamışlardır. (D)
13. Tahsin Nahit, Cemil Süleyman, Şahabettin Süleyman gibi sanatçılar bu anlayışı ısrarla sürdürmüştür. (D)

H. Tevfik Fikret'in şiirleriyle ilgili bilgi verilen aşağıdaki cümlelerde sözü edilen şiiri yanlarına yazınız.

1. Şairin II. Abdülhamit'e kızgınlığını İstanbul'a kustuğu kin ve nefretle anlattığı şiiridir: Sis
2. Şairin İttihat ve Terakki mensuplarını ve devleti soyanları eleştirdiği şiiridir: Han-ı Yağma
3. Şairin genel anlamda dinlerle ilgili duygularını dile getirdiği inançlarını kaybettiğini gördüğümüz şiiridir: Tarih-i Kadim
4. Şairin I. Dünya Savaşı'na Osmanlı'nın katılmasını eleştirdiği şiiridir: Sancağ-ı Şerif Huzurunda
5. Konusunu Yunan mitolojisinden alan ve insanlığa hizmet etmenin önemini vurguladığı şiiridir: Promete
6. Şairin II. Meşrutiyet'in ilanından sonra Sis'te kötilediği İstanbul'dan özrü niteliğindeki şiiridir: Rücu
7. İttihat ve Terakki'nin, Meclis-i Mebusan'ı kapatmasına gösterdiği tepkiyi dile getirir: Doksan Beşe Doğru
8. Yoksulluğu anlatan manzum hikâye türünde bir şiiridir. Balıkçılar
9. Şairin ilk şiir kitabıdır: Rûbab-ı Şikeste

I. Aşağıda verilenlerden Servetifünun Dönemi ile ilgili olmayan cümleleri tespit ediniz.

1. Batılı nazım biçimleri kullanılmıştır. +
2. Sanat toplum içindir görüşü benimsenmiştir. -
3. Dil ağır, süslü ve sanatlardır. +
4. Aşk, doğa gibi bireysel temalar ele alınmıştır. +
5. Romanlarda konular İstanbul'un yüksek zümresinden alınmıştır. +
6. Romanlarda mekân İstanbul'dur. İstanbul'un köşkleri, konakları, yalıları ve saraylarıdır. +
7. Nazım nesre yaklaştırılmıştır. +
8. Tiyatro ve gazeteye önem verilmemiştir. +
9. Anadolu insanı ve coğrafyası ele alınmıştır. -
10. Roman ve hikâyede olayın akışı kesilmiş, okura bilgi verilmiştir. -
11. Hece ölçüsü ve yalın dil kullanılmıştır. -
12. Şiirde klasisizm ve romantizm akımlarından etkilenilmiştir. -
13. Nesirde realizm ve natüralizm akımlarının etkileri vardır. +
14. Şiirde Tevfik Fikret ve Cenap Şahabettin, roman ve hikâyede Halit Ziya ve Mehmet Rauf öne çıkmıştır. +
15. Topluluğun sanat anlayışının şekillenmesinde II. Abdülhamit'in yönetim anlayışı ile sanatçıların ona duydukları nefret etkilidir. +

İ. Kim yazdı?

Eser Adı	Kişi
Piyale	Ahmet Haşim
Göl Saatleri	Ahmet Rasim
Muharrir Bu Ya	Hüseyin Rahmi Gürpınar
Eşkal-i Zaman	Hüseyin Rahmi Gürpınar
Nimetşinas	Süleyman Nazif
İffet	Süleyman Nazif
Gizli Figanlar	Cenap Şahabettin
Fırak-ı Irak	Cenap Şahabettin
Hac Yolunda	Halit Ziya Uşaklıgil
Tiryaki Sözleri	Halit Ziya Uşaklıgil
Ferdi ve Şürekası	Halit Ziya Uşaklıgil
Kırık Hayatlar	Halit Ziya Uşaklıgil

A. Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise cümlelerin sonuna “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Türk edebiyatına tezli roman anlayışını getirmiştir. (D)
2. Ziya Gökalp, şiirlerini sade dil ve hece ölçüsüyle yazmıştır. (D)
3. Ali Canip Yöntem, “Türk Şairi, Millî Şair” ünvanlarıyla tanınır. (Y)
4. Mehmet Akif Ersoy; Sırat-ı Müstakim, Sebilürreşât dergilerinde Türkçülük akımına destek vermiştir. (Y)
5. Reşat Nuri Güntekin, “Kirpi” takma adıyla siyasal mizah yazıları yayımlamış, bunları *Kirpi’nin Dedikleri* adlı yapıtında toplamıştır. (Y)
6. Reşat Nuri Güntekin, *Yaprak Dökümü*’nde Batılılaşmanın Türk aile yapısı üzerindeki olumsuz etkisini; *Yeşil Gece*’de Kurtuluş Savaşı yılları ve sonrasında dini istismar eden kişilerin eleştirisini romanlaştırır. (D)
7. Halide Nusret Zorlutuna, *Sinekli Bakkal*’da, II. Abdülhamit Dönemi toplumunu bir aşk hikâyesi etrafında tahlil eder. (Y)
8. Mehmet Emin Yurdakul, 1897’de Türk-Yunan Savaşı sırasında *Cenge Giderken* adlı şiiri yazmıştır. (D)
9. Halide Edip Adivar ve Yakup Kadri gibi sanatçılar eserlerinde Kurtuluş Savaşı’nı çeşitli yönleriyle ele almışlardır. (D)
10. Millî edebiyat, Türkçülük düşüncesinin etkisiyle oluşmuştur. (D)
11. *Yeni Lisan* makalesinde konuşma diliyle yazı dilinin aynı olması gerektiği savunulmuştur. (D)
12. Millî Edebiyat Dönemi’nde şairlerin tamamı hece ölçüsünü kullanmıştır. (Y)
13. Yahya Kemal Beyatlı Millî edebiyat anlayışı doğrultusunda şiirlerini hece ölçüsü ile yazmıştır. (Y)

B. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgiyle doldurunuz.

1. Ziya Gökalp, *Türkçülüğün Esasları* adlı eseriyle Millî edebiyat akımının düşünsel temellerini atmıştır.
2. Ziya Gökalp, 1911’de Genç Kalemler’de yayımladığı *Turan* manzumesi ile Turancılık idealini ortaya koymuştur.
3. “*Seyfi Baba*” adlı manzum hikâye Mehmet Akif Ersoy’a aittir.
4. Refik Halit Karay’ın, sürgünde yazdığı, *Memleket Hikâyeleri*, *Gurbet Hikâyeleri* bazı eserleridir.
5. Reşat Nuri, *Çalıkuşu* romanında idealist bir öğretmenin Anadolu’daki mücadelesine yer vermiştir.
6. *Aziz İstanbul*, *Eğil Dağlar*, *Siyasi Hatıralar* adlı eserler Yahya Kemal’e aittir.
7. Mehmet Akif, bütün şiirlerini Safahat adlı kitapta toplamıştır.
8. *Kendi Gök Kubbe*, Yahya Kemal’in şiir kitabıdır.
9. Refik Halit Karay, Kalem dergisinde Kirpi imzasıyla mizahi yazılar yazmıştır.
10. Yaban adlı eser Kurtuluş Savaşı yıllarındaki bir Anadolu köyü ve halk-aydın çatışmasını anlatır.
11. Millî edebiyat hareketini 1911’de Selanik’te çıkan Genç Kalemler dergisi etrafında toplanan genç sanatçılar oluşturur.
12. Millî edebiyat 1911 yılında Selanik’te Ali Canip Yöntem, Ömer Seyfettin ve Ziya Gökalp tarafından çıkarılan Genç Kalemler dergisi ile başlatılır.

C. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Daha çok, Türkçülük düşüncesini sistemleştiren bir düşünür ve sosyolog olarak tanınan sanatçı kimdir? Yazınız.
Ziya Gökalp
2. Görevi sırasındaki gözlemlerini anlattığı *Anadolu Notları* kimin eseridir? Yazınız.
Reşat Nuri Güntekin
3. Sürgün olarak gittiği Anadolu’dan çeşitli kesimlerden insanları canlandırdığı *Memleket Hikâyeleri* 1919’da yayınlanan sanatçı kimdir? Yazınız.
Refik Halit Karay
4. “Ben bir Türküm; dinim, cinsim uludur.” sözüyle edebiyatımızda yeni bir çığır açan şair kimdir? Yazınız.
Mehmet Emin Yurdakul
5. Millî Edebiyat Dönemi’nde saf (öz) şiiri savunan sanatçılar kimlerdir? Yazınız.
Ahmet Haşim, Yahya Kemal
6. Beş Hececiler kimlerdir? Yazınız. Faruk Nafiz Çamlıbel
Enis Behiç Koryürek, Orhan Seyfi Orhon
Halit Fahri Ozansoy, Yusuf Ziya Ortaç
7. Halide Edip, Millî Mücadele dönemiyle ilgili anılarını hangi eserinde toplamıştır? Yazınız.
Türk’ün Ateşle İmtihanı
8. *Kızıl Elma*, *Yeni Hayat*, *Altın Işık* adlı eserler hangi sanatçıya aittir? Türü nedir? Yazınız.
Ziya Gökalp / Şiir
9. Eserlerinde Türk toplumunun Tanzimat’tan başlayarak Cumhuriyet’e kadar geçirmiş olduğu değişimleri, kuşak çatışmalarını anlatan yazar kimdir? Yazınız.
Yakup Kadri Karaosmanoğlu
10. *Mor Salkımlı Ev*, *Vurun Kahpeye* eserlerinin yazarı kimdir? Yazınız.
Halide Edip Adivar
11. Millî Edebiyat Dönemi özelliklerinden üç tanesini yazınız?
Sade dil, hece ölçüsü, millî olma
12. Sade bir dille ve hece ölçüsüyle yazdığı ilk şiirlerini topladığı *Türk Sazı* adlı kitabı edebiyatımızda büyük yankılar uyandıran şairimiz kimdir? Yazınız.
Mehmet Emin Yurdakul
13. *Yeni Lisan* makalesinde hangi konu ele alınmıştır? Yazınız.
Türkçenin sadeleştirilmesi
14. Türk edebiyatını bilimsel yöntemlerle inceleyen edebiyat tarihçisi kimdir?
Mehmet Fuat Köprülü
15. Millî Edebiyat Dönemi’nde yaşayan ve olay hikâyeciliğinin Türk edebiyatındaki en önemli ismi olan sanatçının üç tane eserini yazınız.
Kaşığı, Yalnız Efe, Pembe İncili Kaftan

D. Aşağıdaki eser-kahramanlarını eşleştirin.

1. *Kiralık Konak* (f)
2. *Ateşten Gömlek* (c)
3. *Yaban* (d)
4. *Çalıkuşu* (g)
5. *Hüküm Gecesi* (j)
6. *Yaprak Dökümü* (e)
7. *Vurun Kahpeye* (b)
8. *Yeşil Gece* (i)
9. *Sinekli Bakkal* (a)
10. *Sodom ve Gomora* (h)

- a. Rabia
- b. Öğretmen Aliye
- c. Peyami
- d. Ahmet Celal
- e. Ali Rıza Bey
- f. Naim Efendi
- g. Kâmuran
- h. Necdet
- i. Ali Şahin
- j. Ahmet Kerim

E. Aşağıdaki fikir hareketleriyle sanatçıları eşleştiriniz.

1. Batıcılık (b)
2. Osmanlıcılık (a)
3. İslamcılık (d)
4. Türkçülük (c)

- a. Namık Kemal
- b. Tevfik Fikret
- c. Ziya Gökalp
- d. Mehmet Akif Ersoy

F. Aşağıda dönemleri karşılaştıran tabloda boş bırakılan yerleri doldurunuz .

Tanzimat Dönemi	Servetifünun Dönemi	Millî Edebiyat Dönemi
Şiirde divan edebiyatı nazım biçimleri kullanılmıştır.	Batılı nazım biçimleri	Halk şiiri nazım biçimleri
Toplum için sanat	Sanat için sanat anlayışı benimsenmiştir.	Toplum için sanat
Aruz ölçüsü kullanılmıştır.	Aruz ölçüsü	Hece ölçüsü
Toplumsal konular	Bireysel konular	Konular Anadolu'dan alınmıştır.
Dilde sadeleşme amaçlanmış ama başarılamamıştır.	Dil son derece ağırdır.	Dil sadeleşmiştir.
Vatan, hürriyet, adalet gibi toplumsal konular	Şiirde aşk, doğa gibi bireysel konular işlenmiştir.	Türkçülük, memleket gibi toplumsal konular
Roman tekniği zayıftır, olayın akışı kesilmiş okura bilgi verilmiştir.	Roman tekniği kusursuz romanlar yazılmıştır.	Kusursuz romanlar yazılmıştır.

G. Aşağıdaki sanatçıları ait oldukları dönemin kutucuğuna taşıyınız.

1. Mehmet Akif Ersoy
2. Namık Kemal
3. Recaizade Mahmut Ekrem
4. Tevfik Fikret
5. Şemsettin Sami
6. Ahmet Mithat Efendi
7. Ziya Gökalp
8. Ziya Paşa
9. Ahmet Haşim
10. Cenap Şahabettin
11. Ahmet Rasim
12. Nabizade Nazım
13. Halit Ziya Uşaklıgil
14. Mehmet Emin Yurdakul
15. Hüseyin Rahmi Gürpınar
16. A.Hamit Tarhan
17. Yakup Kadri Karaosmanoğlu
18. Mehmet Rauf
19. Reşat Nuri Güntekin
20. Ömer Seyfettin
21. Yahya Kemal Beyatlı

Tanzimat I. Dönem 2 5 6 8

Tanzimat II. Dönem 3 12 16

Servetifünun Dönemi 4 10 13 18

Fecriati Dönemi 9

Millî Edebiyatçılar 7 14 17 19 20

Bağımsız Sanatçılar (Servetifünun) 11 15

Bağımsız Sanatçılar (Millî Edebiyat) 1 21

H. Kim yazdı?

Eser Adı	Kişi
<i>Eğil Dağlar</i> <i>Kendi Gök Kubbemiz</i> <i>Eski Şiirin Rüzgârıyla</i>	Yahya Kemal
<i>Efruz Bey</i> <i>Bomba</i> <i>Falaka</i>	Ömer Seyfettin
<i>Türkçülüğün Esasları</i> <i>Kızıl Elma</i> <i>Yeni Hayat</i>	Ziya Gökalp
<i>Türk Sazı</i> <i>Ey Türk Uyan</i> <i>Türkçe Şiirler</i>	Mehmet Emin Yurdakul
<i>Geçtiğim Yol</i>	Ali Canip Yöntem
<i>Sürgün</i> <i>Bugünün Saraylısı</i> <i>İstanbul'un İç Yüzü</i>	Refik Halit Karay
<i>Çağlayanlar</i> <i>Haristan ve Gülistan</i> <i>Gönül Hanım</i>	Ahmet Hikmet Müftüoğlu
<i>Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar</i> <i>Türk Saz Şairleri Antolojisi</i>	Mehmet Fuat Köprülü
<i>Dağ Yolu</i> <i>Günebakan</i>	Hamdullah Suphi Tanrıöver
<i>Safahat</i>	Mehmet Akif Ersoy
<i>Küçük Paşa</i>	Ebubekir Hazım Tepeyran
<i>Serab-ı Ömrüm</i>	Rıza Tevfik Bölükbaşı

A. Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise cümlelerin sonuna “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. Sabahattin Eyüboğlu deneme, çeviri, eleştiri ve inceleme alanlarında eser vermiştir. (D)
2. Salah Bırsel, Günlerin Götdüğü, Düşün Payı, Yokuşa Doğru, Edebiyat Üzerine adlı denemelerin yazarıdır. (Y)
3. Bu Ülke, Kırk Ambar, Jurnal 1-2, Umrandan Uygarlığa adlı eserler Cemil Meriç'e aittir. (D)
4. Yazdığı deneme, makale, eleştiri ve inceleme çalışmaları ile tanınmış olan Mehmet Kaplan, edebiyat profesörüdür. (D)
5. Deneme türünün asıl gelişimi Cumhuriyet Dönemi'ndedir. (D)
6. Cumhuriyet Dönemi'nde öğretici metinlerde süslü sanatlı bir dil kullanılmıştır. (Y)
7. Cumhuriyet Dönemi'nde anı ve günlük türünde eser verilmiştir. (Y)
8. Nurullah Ataç deneme, sohbet ve eleştiri türündeki eserleriyle tanınmıştır. (D)
9. Peyami Safa'nın Dokuzuncu Hariciye Koşuşu otobiyografik özellikler taşır. (D)
10. Suut Kemal Yetkin, günlüklerini Gündökümü 75, Sesler, Yüzler, Sokaklar, Günlerin Tortusu adlı eserlerde toplamıştır. (Y)

B. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgiyle doldurunuz.

1. Abdülhak Şinasi Hisar Geçmiş Zaman Köşkleri, Geçmiş Zaman Fıkraları, Boğaziçi Yalıları, Boğaziçi Mehtapları'nda, kendi gözlem ve hatıraları merkezinde, XIX. yüzyılın ikinci yarısından XX. yüzyıla uzanan süreçte İstanbul'da yaşanan hayatı, bu hayatın insanlarını anlatır.
2. Yakup Kadri Karaosmanoğlu Anamın Kitabı isimli anılarında, kendini idrak ettiği günden itibaren çocukluk yıllarında yaşadıklarını; ilköğrenim yıllarını; yakın çevresini oluşturan babası, annesi ve ailenin diğer bireylerini; babasının hastalığı ve vefatını; bulunduğu yerlerin kültürel değerleri ve tabiatını anlatır.
3. Yusuf Ziya Ortaç Portreler adlı eserinde, yakından tanıdığı yirmi dört şair ve yazarın fiziksel ve ruhsal portrelerini, sanatları ve eserleri ile ilgili düşüncelerini ve kendi üzerinde bıraktığı izlenimleri kaleme almıştır.
4. Şevket Süreyya Aydemir Suyu Arayan Adam isimli anılarında; yakın çevresini, okul yıllarını, sahip olduğu idealler uğruna verdiği mücadeleleri, fikir ve düşüncelerindeki değişimleri, Türk toplumunun yaşadığı önemli değişim ve dönüşümleri, kendi gözlem, intiba ve yorumları çerçevesinde akıcı bir dille kaleme almıştır.
5. Cemil Meriç 'in iki ciltlik Jurnal'i, kendi hayatı merkezinde bir entelektüelin fikri, zihni buhranlarını, sosyal hayat veya kişilere yönelik eleştirilerini içerir.
6. Oğuz Atay'ın bilim adamı ve hocası Prof. Dr. Mustafa İnan'ın hayatını anlattığı ve 1975'te yayımlanan Bir Bilim Adamının Romanı adlı eseri, biyografik roman örneğidir.
7. Cumhuriyet Dönemi'nde biyografik roman diyebileceğimiz ilk eserlerden biri, Hasan Ali Yücel 'in 1932'de basılan Goethe-Bir Dehanın Romanı adlı eseridir.

8. Edebiyatımızın önemli edebiyat tarihçilerinden biri olan İsmail Habib Sevük, Türkiye dışına yaptığı seyahatlerine ait gözlemlerini Tuna'dan Batı'ya kitabında ve yurt içi gezilerine ait intibalarını ise Yurttan Yazılar isimli eserinde bir araya getirmiştir.
9. Cumhuriyet Dönemi'nde Türk edebiyatının roman alanındaki en önemli isimlerinden biri olan Reşat Nuri Güntekin, iki ciltlik Anadolu Notları eseriyle gezi edebiyatının da en güzel örneklerinden birini verir.
10. Cumhuriyet Dönemi'nin yine önemli yazarlarından birisi olan Falih Rıfık Atay, gezi edebiyatına ona yakın eseriyle katkıda bulunmuştur. Denizaşırı, Yeni Rusya, Yolcu Defteri, Taymis Kıyıları, Bizim Akdeniz, Tuna Kıyıları ve Hind isimli kitaplarında Brezilya'nın tropik ormanlarından Rusya coğrafyasına kadar geniş bir coğrafyadaki gezilerinde gezip gördüklerini gözler önüne serer.

C. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgiyle doldurunuz.

1. İstanbul âşığı Yahya Kemal Beyatlı'nın; İstanbul'un fethini, marisini, edebiyatını ve tarihini anlattığı deneme türündeki eserinin adı: Aziz İstanbul
2. Beş Şehir adlı deneme kitabında İstanbul, Konya, Ankara, Bursa, Erzurum'u anlatan yazarımızın adı: Ahmet Hamdi Tanpınar
3. Gurabahane-i Laklakan ve Bize Göre adlı eserleriyle deneme türünde de başarılı eserler veren şairimiz: Ahmet Haşim
4. Berna Moran, Fethi Naci, Asım Bezirci, Mehmet Fuat gibi sanatçılarımızın öne çıktığı türün adı: Eleştiri
5. Eflatun Cem Güney, Naki Tezel, Partev Naili Boratav gibi araştırma ve derlemecilerin çalıştığı türün adı: Masal
6. Yahya Kemal Beyatlı'nın Millî Mücadele anılarını içeren eserinin adı: Eğil Dağlar
7. Ziya'ya Mektuplar, Fatma İrfan'a Mektuplar, Genç Bir Şairden Genç Bir Şaire Mektuplar, Leylim Leylim gibi mektup türündeki eserler kimlerce yazıldı?
1) Cahit Sıtkı Tarancı
2) Kemal Tahir
3) Ataol Behramoğlu
4) Ahmet Arif
8. Halide Edip Adıvar'ın Millî Mücadele anılarını içeren eserinin adı: Türk'ün Ateşle İmtihanı
9. Sanat Üzerine Denemeler, Mavi ve Kara gibi eserleriyle tanınan sanatçımız: Sabahattin Eyüboğlu
10. Resimli Türk Edebiyatı Tarihi adlı çalışmasıyla tanınan edebiyat araştırmacımızın adı: Nihat Sami Banarlı
11. Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü, Edebiyatımızda Eserler Sözlüğü gibi araştırmaları da bulunan edebiyat öğretmeni şairin adı: Behçet Necatigil

D. Kim yazdı?

Eser Adı	Kişi
Çankaya (Anı) Zeytindağı (Anı) Ateş ve Güneş (Anı) Denizaşırı (Gezi) Hind (Gezi)	Falih Rıfkı Atay
Günlerin Getirdiği (Deneme) Karalama Defteri (Deneme) Okuruma Mektuplar (Deneme) Sözden Söze (Deneme) Diyelim (Deneme)	Nurullah Ataç
Bu Ülke (Deneme) Umrandan Uygarlığa (Deneme) Mağaradakiler (Deneme) Kırk Ambar (Deneme) Kültürden İrfana (İnceleme)	Cemil Meriç
Gündökümü (Günlük) Yaz Düşleri/Düş Kışları (Öykü) Gece Gezen Kızlar (Öykü) Rus Ruleti (Öykü) Dön Geri Bak (Öykü)	Tomris Uyar
Tek Adam (Mustafa Kemal'in Hayatı) İkinci Adam (İsmet İnönü) Makedonya'dan Ortaasya'ya Enver Paşa (Biyografi) Menderes'in Dramı (Biyografi) Suyu Arayan Adam (Otobiyografi)	Şevket Süreyya Aydemir
Gazoz Ağacı (Öykü) Yaralı Hayvan (Öykü) Bir Odada Üç Ayna (Oyun) Tersine Dönen Şemsiye (Oyun) Kral Üşümesi (Oyun)	Sabahattin Kudret Aksal
Milliyetçi Çin Ne Alemde? (Gezi) 50.Yılında Sovyet Rusya (Gezi) Amerikan Rüyası (Gezi) Eşref Saat (Sohbet) Ümit Dünyası (Sohbet)	Şevket Rado
Nesillerin Ruhu (Deneme) Kültür ve Dil (Deneme) Şiir Tahlilleri I-II (İnceleme) Tanpınar'ın Şiir Dünyası (İnceleme) Hikâye Tahlilleri (İnceleme)	Mehmet Kaplan
Günlerin Göttürdüğü (Deneme) Yokuşa Doğru (Deneme) Düşün Payı (Deneme) Şiir Üzerine Düşünceler (Deneme) Metafizik (Deneme)	Suat Kemal Yetkin
Söylemlerin İçinden (Deneme) Yazının Sınırları (Deneme) Tartışmalar (Deneme) Yüz ve Söz (Deneme) Alıntılar (Deneme)	Tahsin Yücel

Türkçenin Sırları (Deneme) Resimli Türk Edebiyatı Tarihi (İnceleme) Yahya Kemal Yaşarken (İnceleme)	Nihat Sami Banarlı
Türk Teceddüt Edebiyatı Tarihi (İnceleme) Edebi Yeniliğimiz (İnceleme) Tuna'dan Batı'ya (Gezi) O Zamanlar (Kurtuluş Savaşı Anıları) Avrupa Edebiyatı ve Biz (İnceleme)	İsmail Habip Sevük
Kuşları Örtünmek (Günlük) Hacivat Günlüğü (Günlük) Yaşlılık Günlüğü (Günlük) Aynalar Günlüğü (Günlük) Bay Sessizlik (Deneme) Nezleli Karga (Günlük) Yalnızlığın Fırınlanmış Kokusu (Günlük)	Salah Bırsel

E. Aşağıdaki eserlerin türünü ve yazarını belirtiniz.

Menfa	anı - Ahmet Mithat Efendi
Magosa Hatıraları	anı - Namık Kemal
Gecelerim	anı - Ahmet Rasim
Anadolu Notları	gezi - Reşat Nuri
Avrupa'da Bir Cevelan	gezi - Ahmet Mithat Efendi
Avrupa Mektupları	gezi - Cenap Şahabettin
Günlerin Tortusu	günlük - Tomris Uyar
Seyahat Jurnalı	gezi-günlük - Direktör Âli Bey
Nezleli Karga	günlük - Salah Bırsel
Kırk Yıl	anı - Halit Ziya Uşaklıgil
Saray ve Ötesi	anı - Halit Ziya Uşaklıgil
Atatürk'ü Özleyiş	anı - Ruşen Eşref Ünaydın
Zoraki Diplomat	anı - Yakup Kadri Karaosmanoğlu
Şiir ve İnşa	eleştiri - Ziya Paşa
Türkçülüğün Esasları	makale - Ziya Gökalp
Edebiyat ve Hukuk	makale - Hüseyin Cahit Yalçın
Yeni Lisan	makale - Ömer Seyfettin
Portreler	anı - Yusuf Ziya Ortaç
Bir Ömür Boyunca	anı - Refik Halit Karay
Mor Salkımlı Ev	anı - Halide Edip Adıvar
Ha Bu Diyar	gezi - Fikret Otyam
Çukurova Yana Yana	röportaj - Yaşar Kemal
Edebiyat Söyleşileri	sohbet - Nurullah Ataç
Eşref Saat	sohbet - Şevket Rado
Şiir Tahlilleri	inceleme - Mehmet Kaplan
Tahrib-i Harabat	eleştiri - Namık Kemal
Demdeme	eleştiri - Muallim Naci

A. Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise cümlelerin sonuna "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. Cumhuriyetin ilanından sonra edebiyatımız, çağdaş anlayışlar doğrultusunda gelişmesini başarıyla sürdürmüştür. (D)
2. Garipçiler serbest şiir anlayışının ilk temsilcisidir. (Y)
3. Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatının ilk edebî topluluğu Yedi Meşalecilerdir. (D)
4. Ahmet Kutsi Tecer sayesinde Âşık Veysel tanınmıştır. (D)
5. Öz şiir anlayışının ilk belirtileri Ahmet Haşim ve Yahya Kemal'de görülmüştür. (D)
6. Cumhuriyetin ilk yıllarında "Maviciler" olarak adlandırılan şairler topluluğu, en parlak dönemlerini yaşamaktaydı. (Y)
7. İkinci Yeniciler'den olan Cemal Süreya özgün buluşları ve söyleyiş biçimiyle İkinci Yeni şiirinin karanlığını gidermiştir. *Sevda Sözleri, Üvercinka, Göçebe* adlı şiirleri vardır. (D)
8. Cumhuriyetin ilk döneminde aruz ölçüsünün yerini hece ölçüsü almış, şiirlerde de günlük konuşma dili kullanılmıştır. (D)
9. *Şarkın Sultanları, Fırtına ve Kar, Rüya, Sebil ve Güvercinler* adlı eserler roman türünde yazılmışlardır. (Y)
10. Cumhuriyet Dönemi'nde Arapçanın ve Farsçanın, özellikle de Doğu edebiyatlarının etkisi görülür. (Y)

B. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgiyle doldurunuz

1. Zeki Ömer Defne güçlü bir anlatıma ve duyarlığa sahip olan şairin şiirleri ancak 1970'lerden sonra kitaplaşmıştır. *Sessiz Nehir, Kardelenler, Denizden Çalınmış Ülke* şiir kitaplarıdır.
2. Yahya Kemal için "Türkçe" her şeydir. "Türkçe ağızda annemin sütüdür." diyen sanatçının şiirleri *Kendi Gök Kubbemiz*'de toplanmıştır.
3. Öz şiir sembolistlerden etkilenecek ve memleket edebiyatının didaktik tavrına tepki olarak ortaya çıkan, estetik tavrı ön planda tutan anlayıştır. Başlıca temsilcileri Yedi Meşaleciler, Ahmet Hamdi Tanpınar, Ahmet Muhip Dıranas, Cahit Sıtkı Tarancı gibi sanatçılardır.
4. Fazıl Hüsni Dağlarca ilk kitabı *Havaya Çizilen Dünya*'da hece ölçüsünü kullanan şair, daha sonraki eserlerini serbest ölçüyle yazmış ve şekli önemsememiştir.
5. Millî Mücadele yıllarında savaşın kazanılması için çok çalışmış, kimi şiirleri bestelenen, marş olan Kemalettin Kamu'nun edebiyatımızda pastoral şiir denilince akla ilk gelen şiiri Bingöl Çobanları 'dır.
6. Mehmet Akif Ersoy realist bir şairdir. "Hayır, hayâl ile yoktur benim alışverişim/İnan ki her ne demişsem görüp de söylemişim..." dizeleri onun bu özelliğini yansıtır.
7. Yedi Meşaleciler topluluğunun şiire en sadık ismi olan Ziya Osman Saba şiirlerinde çocukluk özlemi, anılara düşkünlük, küçük mutluluklarla yetinmek gibi konuları işlemiştir.
8. Orhan Veli, Melih Cevdet Anday ve Oktay Rifat Horozcu olmak üzere üç genç şairin Garip adlı ortak bir şiir kitabı çıkarmasıyla başlayan şiir akımıdır.
9. *Yayla Dumanı, Monna Rosa, Süt* adlı eserler şiir türünde kaleme alınmıştır.

C. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. *Fırtına ve Kar, Gönülden Sesler, Peri Kızı ile Çoban, O Beyaz Bir Kuştu* adlı eserlerin yazarı kimdir? Yazınız.
Orhan Seyfi Orhon
2. Necip Fazıl Kısakürek'in ünlü şiir kitabının adı nedir? Yazınız.
Çile
3. "Mavi" ya da "Maviciler" adıyla bir şiir akımı başlatan şairimiz kimdir? Yazınız.
Attila İlhan
4. Mehmet Âkif bütün şiirlerini hangi kitapta toplamıştır? Yazınız.
Safahat
5. "Ey mavi göklerin beyaz ve kızıl süsü" dizesi ile başlayan Bayrak şiirinin şairi kimdir? Yazınız.
Arif Nihat Asya
6. "Onuncu Yıl Marşı'nın şairidir. Şiirlerini önce *Erciyes'ten Kopan Çiğ ve Burada Bir Kalp Çarpıyor* adlı kitaplarında toplamış, sonra bütün şiirlerini "*Benden İçeri*" adıyla yayımlayan şairimiz kimdir? Yazınız.
Behçet Kemal Çağlar
7. *Sanat* adlı şiiri ile Memleketçilik akımının ilkelerini belirleyen şairimiz kimdir? Yazınız.
Faruk Nafiz Çamlıbel
8. "Türkçem benim ses bayrağım." diyen Cumhuriyet Dönemi sanatçımız kimdir? Yazınız.
Fazıl Hüsni Dağlarca
9. *Adamın Biri, Rüzgâr, Yeşeren Otlar* gibi şiir kitapları kime aittir? Yazınız.
Cahit Külebi
10. *Fahriye Abla, Serenad* gibi çok tanınmış şiirlerin yazarı kimdir? Yazınız.
Ahmet Muhip Dıranas

D. Aşağıdaki edebî topluluklarla sanatçıları eşleştiriniz.

1. Ziya Osman Saba (e)
2. Faruk Nafiz Çamlıbel (c)
3. Vasfi Mahir Kocatürk (e)
4. Orhan Veli Kanık (a)
5. Attila İlhan (d)
6. Mehmet Çınarlı (f)
7. Oktay Rifat (a)
8. Ece Ayhan (h)
9. Nazım Hikmet (g)
10. Ahmet Hamdi Tanpınar (b)

a. I. Yeni	e. Yedi Meşaleciler
b. Saf Şiir	f. Hisarcılar
c. Beş Hececiler	g. Serbest nazım ve toplumcu şiir
d. Maviciler	h. II. Yeni

E. Aşağıdaki özelliklerin ait olduğu şiir anlayışlarını ve toplulukları altlarına yazınız.

- Şiir, soylu bir sanat olarak görülür.
 - Şiir dili her şeyin üstündedir.
 - Estetik tavır ön plandadır.
 - Şiirler ideolojinin esiri olmamalıdır.
 - Güzel şiir ancak çalışarak elde edilir.
 - Şiir emek işidir.

Saf şiir
- Sanat, sanat için olmalı anlayışındadırlar.
 - Edebiyatta taklitten kaçınarak daima yenilik, içtenlik, canlılık arayışında olmuşlardır.
 - Batılı ilkelerle ama geleneksel temalar yerine yeni temalarla şiir yazılması gerektiğini söylemişlerdir.
 - Şiirde hece ölçüsünü kullanmışlardır.
 - Fransız sembolistlerin etkisinde kalmışlardır.

Yedi Meşaleciler
- Memleket sevgisi, yurt güzellikleri, kahramanlık gibi temaları işlediler.
 - Hâlihazırda yaşanan hayatı, yerli ve millî motiflerle örerek yansıttılar. Hecenin klasik dörtlü kalıbına bağlı kalmayıp yeni biçimler aradılar.
 - Türk şiirinin Anadolu'ya açılmasını sağladılar.
 - Halk şiirinden etkilenmekle birlikte yenilik arayışlarını da sürdürdüler.

Cumhuriyet Dönemi Millî Edebiyat Anlayışı
- Şiir tezlidir, savunulan bir görüş vardır ve bu görüş kendini şiirde belli eder. Halkçılık, köycülük kavramları ve sosyalist bir düşünce etrafında şekillenmiştir.
 - Siyasi bir içerik taşıması şiirin etki gücünü ve sınırlarını genişletmiştir. Kitleleri etkilemek amacı güttüğünden "söylev" üslubunun özelliklerini taşır.

Serbest Nazım ve Toplumcu Şiir
- Günlük hayatın, küçük adamın sorunlarını dile getirmişlerdir.
 - Yaşama sevincini ve yaşama hakkını işlemişlerdir.
 - Süslü, söz oyunlarına dayalı bir dil yerine yalın bir dili yeğlemişlerdir.
 - Ölçü, uyak gibi biçimsel kalıpları kırmışlar ve gelenekten kopmuşlardır. Gülmecedan, şaşırtmadan yararlanmışlardır.

Garip Akımı (I. Yeni)
- Boşluk duygusu, sıkıntı, yalnızlık, yabancılaşma, yenilmişlik, içe kapanma, bunalım, bezginlik, şüphe, tikslenme onların şiirinde en çok öne çıkan temalardır.
 - Kapalı, sezdirmeli üslubu ile halktan, folklordan, türkülerden, tabiat güzelliklerinden uzak bir şiirdir. Bu edebî hareket, II. Dünya Savaşı'nın getirdiği toplumsal yoksulluk ve tek parti yönetiminin dayatmacı politikaları sonucunda bunalan aydının kendisini ifade ediş tarzına uygundur.
 - Bu şairler, kapalı ve kilitle bir dili tercih ederler. Kendi içlerine kapanarak bir dil dünyası kurarlar. Metinler arası ilişkilerle şiirin anlam ve anlatım olanakları çoğaltılır.

II. Yeni

F. Aşağıda karışık olarak verilen sanatçıları şiir anlayışlarına göre gruplayınız.

1. Ziya Osman Saba	26. Edip Cansever
2. Cahit Sıtkı Tarancı	27. Oktay Rifat Horozcu
3. İlhan Geçer	28. Fazıl Hüsni Dağlarca
4. Orhan Veli Kanık	29. Enis Behiç Koryürek
5. Nazım Hikmet	30. Cahit Zarifoğlu
6. Ece Ayhan	31. Ülkü Tamer
7. Faruk Nafiz Çamlıbel	32. Ahmet Oktay
8. Mehmet Çınarlı	33. Ceyhan Atuf Kansu
9. Cevdet Kudret Solok	34. Enver Gökçe
10. Behçet Necatigil	35. Murathan Mungan
11. Sezai Karakoç	36. Orhan Seyfi Orhon
12. İlhan Berk	37. Cemal Süreya
13. Süreya Berfe	38. Ahmet Arif
14. Necip Fazıl Kısakürek	39. Cahit Külebi
15. Rifat Ilgaz	40. Turgut Uyar
16. Melih Cevdet Anday	41. Gültekin Samanoğlu
17. Cahit Irgat	42. Sabri Esat Siyavuşgil
18. Hilmi Yavuz	43. Muammer Lütfi Bahşi
19. Birhan Keskin	44. Halit Fahri Ozansoy
20. Atilla İlhan	45. Mustafa Necati Karaer
21. Erdem Bayazıt	46. Yaşar Nabi Nayır
22. Yusuf Ziya Ortaç	47. Asaf Halef Çelebi
23. İsmet Özel	48. Vasfi Mahir Kocatürk
24. Haydar Ergülen	49. Ataoğlan Behramoğlu
25. Yavuz Bülent Bakiler	50. Ahmet Muhip Dırnas

Saf Şiir:

2, 14, 47, 50

Yedi Meşaleciler:

1, 9, 42, 43, 46, 48

Beş Hececiler:

7, 22, 29, 36, 44

Toplumcu-Gerçekçiler:

5, 15, 17, 33, 34, 38

Garipçiler:

4, 16, 27

Garip Dışında Yeniliği Sürdürenler:

10, 18, 28, 39

Maviciler:

20, 32

Hisarcılar:

3, 8, 25, 41, 45

II. Yeniciler:

6, 12, 26, 31, 37, 40

II. Yeni Sonrası Toplumcu Şiir:

13, 23, 49

Dini-Mistik Söylem:

11, 21, 30

1980 Sonrası Şiir:

19, 24, 35

A. Aşağıdaki dizelerle şiir anlayışlarını eşleştiriniz.

1. Çekin halay, çalsın durmadan sazlar
Çekin ağır ağır, halay düzölsün.
Süzölsün oyunlar, süzölsün nazlar
İnce beller, mahmur gözler süzölsün.
 2. Bursa'da eski bir cami avlusu,
Küçük şadırvanda şakırdayan su.
Orhan zamanından kalma bir duvar...
Onunla bir yaşta ihtiyar çınar
Eliyor dört yana sakin bir günü.
Bir rüyadan arta kalmanın hüznü
 3. Hiçbir şeyden çekmedi dünyada
Nasırdan çektiği kadar
Hatta çirkin yaratıldığından bile
O kadar müteessir değildi;
Kundurayı vurmadiği zamanlarda
Anmazdı ama Allah'ın adını,
Günahkâr da sayılmazdı.
Yazık oldu Süleyman Efendiye
 4. Hayatını sarsan binbir andan
adlarını yıllara
veren yargıç krallar

Ne varsa yarım kalmış, geleceğindir
Bir kez girilmiş sokaklar
Açılmamış kapılar
 5. Değil birkaç
Değil beş on
Otuz milyon
Aç bizim!
Onlar
bizim!
Biz
Onların!
- a. I. Yeni (3)
 - b. Millî edebiyat zevk ve anlayışı (1)
 - c. Serbest nazım ve toplumcu şiir (5)
 - d. Saf şiir (2)
 - e. II. Yeni (4)

B. Kimdir bu?

1. Garip çizgisinde başladığı şiir serüvenine; halk edebiyatı, divan ve Batı şiirinin özelliklerini ekleyerek sürekli değişimi, şiir için bir çıkış yolu olarak seçmiştir. Gurbet, hasret ve hikmet burçlarını keşfeden ve *Evler* isimli bir eseri de bulunan sanatçıya “evlerin öyküsünü yazan şair” de diyebiliriz. Ona göre ev, süreklilik arz eden kalıcı değerleri simgeler. *Bile/Yazdı* ve *Eski Toprak* kitaplarındaki şiirlerinde biçimle izlek arasındaki uyum kendisini somut bir biçimde belli eder.
Behçet Necatigil
2. İlk kitabımdan bu yana, geçmiş Türk şiirinin rüzgârları, şiirlerimin arasında kendini hissettirdi. *Duvar'da*, *Sisler Bulvarı'nda*, *Yağmur Kaçağı'nda* daha çok Dadaloğlu, Köroğlu bir yandan; Gevherî, Dertli ve Zihni de öte yandan olmak üzere bir halk şiiri, destan şiiri soluğu vardır. Sonra divan şiirini hesaba katmamanın yanlış hatta sersemce bir iş olacağını düşündüm. *Ben Sana Mecburum*, *Belâ Çiçeği* bu düşüncemin denemelerini gün ışığına çıkarmıştır.
Atilla İlhan
3. Bireysel duygulanmalarını estetikçi bir yaklaşımla şiirin dünyasında buluşturur. Karamsar ve içe dönük bir şairdir. 1940 yılına kadar yazdığı şiirleri romantik, bu tarihten sonraki şiirleri ise toplumsal gerçekçi bir özellik taşır. Devrin sosyal yapısı ve geçim sıkıntısı Nazım Hikmet'in de etkisiyle onu toplumu öncelayan bir sanat anlayışına yaklaştırır. *Yarenlik*, *Sınıf*, *Yaşadıkça*, *Devam*, *Üsküdar'da Sabah Oldu* gibi şiir kitaplarının yanında birçok güldürü dizileri de yayımlanan sanatçı, kendi şiirini “yaşadığı çağa tanıklık eden ve konularını yaşadığı çağdan alan somut bir şiir” şeklinde özetler.
Rıfat Ilgaz
4. Şiirlerinde Hüseyin Nihal Atsız'ın etkisi açıkça görülür. *Bozkurtların Destanı* adlı şiir kitabını, Atsız'ın *Bozkurtların Ölümü* adlı romanından esinlenerek manzum hâle getirdiği söylenebilir. Şiirlerine kaynak olarak Türk kültürünü seçti. Her biri başlı başına bir destan olan tarihî şahsiyetler, zaferler ve fetihler onun ilham kaynağı oldu.
Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu
5. Geleneğe bağlı klasik ve halk şiirini çağdaş, yerli ve millî bir söyleyişle günümüze taşıyan şairlerdendir. Halk şiiri geleneğini gününün koşullarıyla bağdaştırarak hece ölçüsüyle, bazen de aruz vezniyle şiirler yazdı. Türkçenin inceliklerini yansıtan, *Kara Gözlüm Efkârlanma Gül Gayri*, *Ve Ben Yalnız*, *Hasret*, *Binbirinci Gece* gibi duygulu şiirlerinden bazıları bestelendi. Rubai türündeki şiirleri Hisar dergisinde yayınlandı.
Bekir Sıtkı Erdoğan
6. 1927'de Hayat mecmuasında yayımlanan *Bir Yolcuya* adlı şiiri adının Millî Edebiyat akımı içinde anılmasında büyük ölçüde etkili oldu.
Necmettin Halil Onan
7. Konusunu Türk denizcilik tarihinden aldığı *Gemiciler* adlı şiiri, deniz savaşlarını anlattığı *Eski Korsan Hikâyeleri* adlı manzum hikâyeleri ünlüdür.
Enis Behiç Koryürek
8. *Sanat* adlı şiirinde memleket edebiyatının temel felsefi yaklaşımını ortaya koymuş; kozmopolit, Batıcı, millî benliğini kaybetmiş olanlara karşı Anadolu kaynaklı Türk-İslam kültürünü, sanatını ve dünya görüşünü öne çıkarmıştır.
Faruk Nafiz Çamlıbel

9. 1935'te çıkan ilk kitabı *Havaya Çizilen Dünya*, dönemin hâkim şiir anlayışının etkisi altındadır. Vezinli kafiyeli bu ilk şiirlerinde Necip Fazıl duyarlılığının belirgin bir egemenliği görülür. İnsanın doğayla, doğaüstüyle ilişkisi, zaman kavramı, eşyanın korku duygusu eşliğinde algılanışı hemen hemen tamamen Necip Fazıl'ın *Ben ve Ötesi* kitabındaki şiirlerinden izler taşır.
Fazıl Hüsni Dağlarca
10. Bütün şiirlerinin toplandığı *Om Mâni Padme Hum*, onun içerik ve gizemci şiirini bütünüyle gözler önüne serdi. Şiirlerinin yanı sıra eski edebiyat ile ilgili çalışmalarıyla da tanınan sanatçı, Hint ve Fars edebiyatları üzerine yaptığı çalışmaları dergilerde ve kitaplarda yayımladı.
Asaf Hâlet Çelebi
11. İlk şiirlerinde İkinci Yeni akımının etkileri görülür. Madde-ruh çatışması, "Batı diktasına karşı Doğu protestosu" temalarını işledi. İlk şiir kitabı *İşaret Çocukları* 1967'de yayınlandı. Şiirlerinde dinsel inançları çerçevesinde ele aldığı Anadolu insanlarının acı, umut ve sevgilerini yansıttı.
Cahit Zarifoğlu
12. Kaynak dergisinin bir şiir yarışmasında *Arz-ı Hal* şiiri ikincilik kazanınca Nurullah Ataç'ın güvendiği şairler arasına girdi. İkinci Yeni akımının önde gelen şairlerindendir.
Turgut Uyar
13. İlk şiir kitabı *Soğuk Otların Altında* ile başlayarak İkinci Yeni duyarlılığını yansıtan soyutlamalara yönelik, yoğun ve özgün bir imge anlayışı geliştirdi.
Ülkü Tamer
14. İkinci Yeni esintisiyle başlayan şiir serüveninde, 1960 ve 1970'li yıllarda, toplumcu şiirin unutulmaz şiirlerini yazmıştır. Modern şiirin İkinci Yeni ile elde ettiği kazanımlara yeni bir açılım getirmiştir. 1974'ten sonra İslami, mistik bir yöneliş içinde olmuştur.
İsmet Özel
15. Garip hareketinin kurucusu olan ve sadece kendi dönemine değil, şiir sanatıyla ilgili düşünceleri ile Türk edebiyatına damga vuran sanatçı bir "şiir ihtilalcisidir" ve şiir sanatına dair görüşlerini "Garip" adlı kitabının ön sözünde belirtmiştir. Genç yaşta bu dünyadan göçen şairin *İstanbul'u Dinliyorum, Anlatamıyorum* gibi şiirleri ünlüdür.
Orhan Veli Kanık
16. Romanlarında da büyük başarı yakalayan şairin *Bursa'da Zaman* şiiri onun zaman şairi olarak anılmasına neden olmuştur.
Ahmet Hamdi Tanpınar
17. Yedi Meşalecilerin şiire en sadık ismidir. Şiirlerinde anılara düşkünlük, çocukluk özlemi, ev-aile sevgisi, yoksul yaşamalara karşı utanç ve acıma, Allah'a kulluk, kadere boyun eğiş, küçük mutluluklarla yetinme, ölüm yakınlığı, öte dünya özlemi gibi konuları işledi.
Ziya Osman Saba
18. Toplumcu bir çizgiyi benimseyen şairin *Yaşadıklarımın Öğrendiğim Bir Şey Var, Ne Yağmur Ne Şiirler, Bu Aşk Burada Biter, Yıkılma Sakın, Aşk İki Kişiliktir, Bir Gün Mutlaka* gibi şiirleri ünlüdür.
Ataol Behramoğlu

C. Aşağıdaki eserlerin yazarlarını boşluklara yazınız.

1. *Çocuk ve Allah* Fazıl Hüsni Dağlarca
2. *Edip Cansever* Ben Ruhi Bey Nasılım
3. *Ömrümde Sükût* Cahit Sıtkı Tarancı
4. *Attila İlhan* Bela Çiçeği
5. *Ben ve Ötesi* Necip Fazıl Kısakürek
6. *Orhan Veli Kanık* Destan Gibi
7. *Han Duvarları* Faruk Nafiz Çamlıbel
8. *Behçet Necatigil* Sevgilerde
9. *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor* Arif Nihat Asya
10. *Cahit Zarifoğlu* Menziller
11. *Varidât-ı Süleyman* Enis Behiç Koryürek
12. *İsmet Özel* Bir Yusuf Masalı
13. *Adamın Biri* Cahit Külebi
14. *Cemal Süreya* Güz Bitiği
15. *835 Satır* Nazım Hikmet
16. *İlhan Berk* Galile Denizi
17. *Rahatı Kaçan Ağaç* Melih Cevdet Anday
18. *Ataol Behramoğlu* Yaşadıklarımın Öğrendiğim Bir Şey Var
19. *Hızır Kırk Saat* Sezai Karakoç
20. *Hilmi Yavuz* Doğu Şiirleri
21. *Yedi Güzel Adam* Cahit Zarifoğlu
22. *Nazım Hikmet* Memleketimden İnsan Manzaraları
23. *Dünyanın En Güzel Arabistanı* Turgut Uyar
24. *Cemal Süreya* Göçebe
25. *Erbain* İsmet Özel
26. *Attila İlhan* Sisler Bulvarı
27. *Üvercinka* Cemal Süreya
28. *Ümit Yaşar Oğuzcan* Acılar Denizi
29. *Sebeb Ey* Erdem Bayazıt
30. *Özdemir Asaf* Yalnızlık Paylaşılmaz
31. *Mısırkalyoniğe* İlhan Berk
32. *Ece Ayhan* Yort Savul
33. *Otuz Beş Yaş* Cahit Sıtkı Tarancı
34. *Edip Cansever* Umutsuzlar Parkı
35. *Olvido* Ahmet Muhip Dranas
36. *Oktay Rifat Horozcu* Perçemli Sokak
37. *Çile* Necip Fazıl
38. *Refik Durbaş* Çırac Arıyor
39. *Sebil ve Güvercinler* Ziya Osman Saba
40. *Ahmet Arif* Hasretinden Prangalar Eskittim

A. Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise cümlelerin sonuna "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. Yaşar Kemal, Çukurova'da çalışan işçilerin hayat şartlarını, yaşama biçimlerini, ağaların köylülere zulümlerini ustaca ve realist bir yaklaşımla ele almıştır. (D)
2. Kemal Tahir'in romanları genellikle birbirinin devamı "nehir roman" niteliğindedir. (D)
3. Birçok yazar gibi istibdat yıllarından etkilenen Reşat Nuri, *Damga*, *Harabelerin Çiçeği*, *Gökyüzü* romanlarında da bu konuya değinmiştir. (Y)
4. Tarık Buğra, *Küçük Ağa* adlı romanında, Osman Bey'in Osman Gazi olarak tarih sahnesine çıkışını ve Osmanlı Devleti'nin kuruluşunu anlatmıştır. (Y)
5. Fakir Baykurt, 1950-1970 döneminde etkili olan "köy edebiyatı hareketi"nin önde gelen temsilcisi oldu. (D)
6. Millî Edebiyatçılar, eserlerinde özellikle geleneksel anlatım teknikleri yerine yeni teknikler kullanırlar. İç konuşma, bilinç akışı gibi teknikleri kullanmışlardır. (Y)
7. Sabahattin Ali, Türk edebiyatında psikolojik roman türünün ustalarındandır; bilinç akışı, iç konuşma gibi anlatım tekniklerinden yararlanmıştır. (Y)
8. Adalet Ağaoğlu eserlerinde toplumun çalkantılı dönemlerini ve bu dönemlerin bireyler üzerindeki etkilerini incelemiştir. (D)
9. 1950'li yıllarda II. Dünya Savaşı yıllarında yetişen köy çıkışlı, köy enstitülü yazarlar köy ve kasaba romanlarını yayımlarlar. (D)
10. Abbas Sayar, yazdığı romanlarda genellikle kimliğini kaybedip aramakta olan bir toplumda dengesiz, kopuk aydınları anlatmıştır. (Y)
11. Cumhuriyet Dönemi edebiyatında dil gereken sadeliğe ulaşmıştır. (D)

B. Kimdir bu?

1. Hikâyelerinde "konu" ve "olay"dan çok "zaman"dan ve "insan yaşamı"ndan kesitler öne çıkar. Türk edebiyatında Çehov tarzı hikâyenin en önemli temsilcisidir. İstanbul, deniz, balık, yoksulluk, avare insanlar, doğa yaşama bağlılığın göstergesi olarak öykülerinde sıkça yer bulur. Sait Faik Abasıyanık
2. Modern Türk edebiyatının önde gelen ustalarındandır. *Aylak Adam* ve *Anayurt Otel*i adlı romanlarında psikolojik yabancılaşma ve yalnızlık temasını başarıyla işleyen bir yazar olarak tanınmıştır. *Aylak Adam* romanındaki "C", *Anayurt Otel*i'ndeki "Zerbercet" gibi unutulmaz karakterler yaratmıştır. Yusuf Atılgan
3. Toplum kurallarıyla çatışma içinde olan aydınların iç dünyalarını mizahın gücünden, modern ve postmodern anlatım tekniklerinden ustaca yararlanarak anlatmıştır. 1970 yılında TRT'nin açtığı bir yarışmada *Tutunamayanlar* adlı romanı başarı ödülü almıştır. Oğuz Atay
4. Modern ve postmodern anlatım tekniklerinden yararlanmış bir yazardır. 2006'da Nobel Edebiyat Ödülü'nü almıştır. İstanbullu, zengin ve Nişantaşı'nda yaşayan bir ailenin üç kuşaklık hikâyesi olan *Cevdet Bey ve Oğulları* ilk romanıdır. Orhan Pamuk
5. Romanlarında klasik anlatım tekniklerinden saparak bilinç akışı, iç monolog gibi yeni anlatım tekniklerinden yararlanarak kendine özgü bir yol tutturarak sanatçının ilk romanı *Ölmeye Yatmak*'tır. Adalet Ağaoğlu

C. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgiyle doldurunuz.

1. Sadri Ertem 'in adını kamuoyuna duyuran ilk romanı *Çıkrıklar Durunca* toplumsal bir konuya değinmiştir.
2. *Kıralık Konak* romanında Yakup Kadri, Tanzimat Dönemi'nden başlayarak kuşaklar arasındaki çatışmayı ele alır.
3. Halikarnas Balıkcısı, "denizi, deniz hayatını" edebiyatımıza tam anlamıyla yerleştiren romancıdır.
4. Sabahattin Ali'nin ilk romanı olan Kuyucaklı Yusuf, kasaba romanı örneği olarak da ilklik taşır.
5. Roman yazma yönteminde değişiklik yapmaya başlayan ilk yazarımız olan A. Hamdi Tanpınar, *Huzur* romanı ile Türk romanında yeni bir sayfa açmıştır.
6. Doğu Anadolu'yu ele alan *Cemo ve Memo* romanlarıyla tanınan Kemal Bilbaşar, *Kölelik Dönemeci*'nde Osmanlı İmparatorluğu ile Rusya arasındaki Kaynarca Antlaşması'ndan sonraki yıllara döner.
7. Samim Karagöz, *Kalpakkılar* ve *Doludizgin* romanlarında *Millî Mücadele*'yi ele almıştır.
8. Anadolu'nun değişik sorunlarını Reşat Nuri Güntekin, *Kızılıcak Dallar*, *Miskinler Tekkesi ile Son Sığınak*'ta ele almıştır.
9. Mithat Cemal Kuntay tek romanı olan Üç İstanbul 'da Abdülhamit'in istibdat yönetiminin son yıllarından başlayarak II. Meşrutiyet, İttihat ve Terakki ile mütareke yıllarının İstanbul'unu anlatır.
10. Abdülhak Şinasi Hisar, *Fahim Bey ve Biz*, *Çamlıca*'daki *Eniştemiz*, *Ali Nizami Bey'in Alafrangalığı* ve *Şeyhliği* romanlarında, kendisinin de tat alarak yaşadığı, geçmişte kalan yaşayışa duyduğu özlemi dile getirir.
11. Edebiyatımızın öncü kadın yazarlarından olan Halide Nusret Zorlutuna, *Küller*, *Gül'ün Babası Kim*, *Büyükanne*, *Aydınlık Kapı* gibi romanlarıyla tanınır.

D. Aşağıda verilen bilgilerle sanatçıları eşleştiriniz.

• Füzûzan	• Nazlı Eray	• Tarık Buğra
• İhsan Oktay Anar	• İnci Aral	• Selim İleri

1. İlk romanı *Ölü Erkek Kuşlar* ve *Yeni Yalan Zamanlar*'da kadın duyarlılığını, kadın kimliğini, geleneksel ahlaki değerler karşısındaki özgürlük sorunlarını ve erkeklerle olan ilişkilerini şiirsel bir üslupla anlatır. İnci Aral
2. İstanbul'un kenar semtlerindeki fakir insanların yoksulluklarını, aile içi ilişkileri, kuşak çatışmalarını anlatır. Olaydan çok betimleme ve çözümlemelere yer vermiştir. *Parasız Yatılı*yla Sait Faik ödülünü almıştır. Füzûzan
3. Fantastik-gerçekçi hikâyeleriyle tanınmıştır. Postmodern bir yazardır. Nazlı Eray
4. Felsefeyi edebiyata sokan ve felsefi temalara yer veren yazarın, *Puslu Kıtalar Atlası*, *Efrâsiyâb'ın Hikâyeleri* eserlerinden bazılarıdır. İhsan Oktay Anar
5. Kurtuluş Savaşı yıllarını anlattığı *Küçük Ağa* ve Osmanlı Devleti'nin kuruluşunu anlattığı *Osmancık* romanlarıyla tanınır. Tarık Buğra
6. On dokuz yaşındayken yayımlanan *Cumartesi Yalnızlığı* adlı ilk öykü kitabıyla dikkatleri çekmiştir. Bireyin zengin iç dünyasını yansıtmaya öncelik veren öyküler yazmıştır. Selim İleri

E. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. *Baba Evi, Avare Yıllar, Ekmek Kavgası* adlı eserlerin yazarı kimdir? Yazınız. Orhan Kemal
2. *Çamlıca'daki Eniştemiz, Üç İstanbul, Mahur Beste, Yalnızız* adlı eserlerin türü nedir? Yazınız. Roman
3. Türk edebiyatının ilk post-modern romanı *Tutunamayanlar*'ın yazarı kimdir? Yazınız. Oğuz Atay
4. Sanat endişesi taşımadan para kazanmak, geçimini sağlamak için yazdığı eserlerde "Server Bedii" takma adını kullanan yazarımız kimdir? Yazınız. Peyami Safa
5. *Fahim Bey ve Biz, Çamlıcadaki Eniştemiz* romanlarında Çamlıca, Rumelihisarı ve Büyükkada üçgenindeki insanların yaşamlarını anlatan yazarımız kimdir? Abdülhak Şinasi Hisar
6. *Bizim Köy* romanıyla köy romancılığı çığırını açan yazarımız kimdir? Yazınız. Mahmut Makal
7. *Kuşlar Yasına Gider* romanıyla babasının hikâyesini anlatan yazar kimdir? Yazınız. Hasan Ali Toptaş

F. Kim yazdı?

Eser Adı	Kişi
<i>Kiralık Konak</i> <i>Yaban</i> <i>Bir Sürgün</i>	<u>Yakup Kadri</u> <u>Karaosmanoğlu</u>
<i>Çalıkuşu</i> <i>Yaprak Dökümü</i> <i>Yeşil Gece</i>	<u>Reşat Nuri Güntekin</u>
<i>Sinekli Bakkal</i> <i>Ateşten Gömlek</i> <i>Vurun Kahpeye</i>	<u>Halide Edip Adivar</u>
<i>Üç İstanbul</i>	<u>Mithat Cemal Kuntay</u>
<i>Küçük Dünya</i> <i>Azap Toprakları</i> <i>Ak Topraklar</i>	<u>Emine İşinsu</u>
<i>Tutunamayanlar</i> <i>Tehlikeli Oyunlar</i> <i>Bir Bilim Adamının Romanı</i>	<u>Oğuz Atay</u>
<i>Aylak Adam</i> <i>Anayurt Oteli</i> <i>Canistan (Yarım kalan roman)</i>	<u>Yusuf Atılgan</u>
<i>Kara Kitap</i> <i>Yeni Hayat</i> <i>Benim Adım Kırmızı</i>	<u>Orhan Pamuk</u>
<i>Semaver</i> <i>Sarnıç</i> <i>Son Kuşlar</i>	<u>Sait Faik Abasıyanık</u>
<i>Gece</i> <i>Kılavuz</i> <i>Troya'da Ölüm Vardı</i>	<u>Bilge Karasu</u>
<i>Gül Yetiştiren Adam</i> <i>Çok Sesli Bir Ölüm</i> <i>Çözülme</i>	<u>Rasim Özdenören</u>
<i>Her Gece Bodrum</i> <i>Cehennem Kraliçesi</i> <i>Bir Akşam Alacası</i>	<u>Selim İleri</u>

G. Aşağıdaki eserlerle - kahramanlarını eşleştirin.

1. *Tutunamayanlar* (i)
2. *Ayaşlı ve Kiracıları* (i)
3. *Kuyucaklı Yusuf* (e)
4. *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu* (k)
5. *İnce Memed* (f)
6. *Ölü Erkek Kuşlar* (h)
7. *Huzur* (c)
8. *Aylak Adam* (p)
9. *Küçük Ağa* (a)
10. *Kara Kitap* (b)
11. *Bereketli Topraklar Üzerinde* (m)
12. *Yılkı Atı* (g)
13. *Tütün Zamanı* (o)
14. *Yılanların Öcü* (d)
15. *Fatih Harbiye* (n)
16. *Ölmeye Yatmak* (j)

a. Çolak Salih	i. İbrahim Efendi
b. Galip	j. Aysel
c. İhsan	k. Nüzhet
d. Kara Bayram	l. Turgut
e. Şahinde	m. Pehlivan Ali
f. Abdi Ağa	n. Neriman
g. Doru Kısarak	o. Zeliş
h. Suna	p. Bay C

H. Aşağıdaki bilgilerin altına ait olduğu roman ve hikâye anlayışlarını yazınız.

İnsan, karmaşık bir varlık olarak sunulur. Bireysellik ve bireyin kozmik yalnızlığı anlatılır. Bireysel ve toplumsal huzursuzluk geniş biçimde işlenir. İnsanın geleneklere isyanı ve toplumdan kaçış ele alınır.

Modernist-Postmodernist Anlayış

Büyük şehirlere göçün ortaya çıkardığı problemler ve sosyalizm üzerinde durmuştur. Bu eserlerde siyasi ideolojiler ön plana çıkar. Roman ve hikâyelerde çok sağlam bir kurgu görülmez. Eserlerde köylü ağızlarına oldukça fazla yer verilmiştir.

Toplumcu Gerçekçi Anlayış

Bu anlayışı sürdüren roman ve hikâyelerde I. Dünya Savaşı ve Millî Mücadele Dönemi, bu dönemden sonra Atatürk ilke ve inkılaplarının Anadolu'ya benimsetilmesi ile ilgili konular işlenmiştir. Halkın ve Anadolu insanının yaşam tarzı konu edilmiştir.

Millî Edebiyat Anlayışı

Bireyin psikolojisini yansıtmayı amaçlayan yazarlar, her şeyden önce eserlerinde olay örgüsünü insana özgü bir gerçekliği anlatmak için oluşturmuşlardır. Bu yazarlar, insan gerçekliğini farklı yönlerden anlatma gayreti içine girmişler; olaylardan ve insanlardan hareketle bireyin psikolojisini aktarmaya çalışmışlardır.

Bireyin İç Dünyasını Esas Alan Anlayış

A. Aşağıdaki Cumhuriyet Dönemi ile ilgili verilen bilgiler doğru ise cümlelerin sonuna "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. Modernist hikâyelerde sanat toplum içindir, ilkesine göre ürünler verildi. (Y)
2. Yaşar Kemal sadece romanla uğraşan yazarımızdır. (Y)
3. Millî ve dinî konular, Doğu-Batı çatışması, Millî Mücadele, toplumsal sorunlar, ahlaki bozukluklar, köylü, kasabalı sorunları, Cumhuriyet Dönemi'nde sıkça işlenmiştir. (D)
4. Memduh Şevket Esendal ve Sait Faik aynı anlayışla öykü yazmışlardır. (D)
5. Kemal Bilbaşar, edebiyata *Oğlumuz* adlı öyküsüyle başlamıştır. (Y)
6. Kenan Hulusi Koray, Sadri Ertem, Sait Faik Abasıyanık ve Sabahattin Ali gibi önemli isimler de bu dönemde hikâye türünde başarılı örnekler vermiştir. (D)
7. Ferit Edgü, *Bir Gemide* adlı hikaye kitabıyla Sait Faik Hikâye Ödülü'nü aldı. (D)
8. Sabahattin Eyüpoğlu, Nurullah Ataç, Suut Kemal Yetkin öykü türünün yazarlarıdır. (Y)
9. Abbas Sayar, hikâye ve romanlarında Adapazarı, Bursa, İstanbul gibi şehirleri ve özellikle İstanbul'un akla gelmedik her köşesini mekân olarak seçmiştir. (Y)
10. Talip Apaydın, öykülerinde yalnızlık, isyan, intihar, iletişimsizlik, hayatın anlamsızlığı, yabancılaşma, toplum eleştirisi, aydın eleştirisi gibi konuları ele almıştır. (Y)
11. Siyasi atmosferin etkisiyle daha çok bireyin iç dünyası hikâyelere konu olmuştur. (Y)
12. Mustafa Kutlu sadece hikâye türünde eser veren nadir yazarlarımızdandır. (D)
13. Ömer Seyfettin Cumhuriyet Dönemi'nde eser veren bir öykücüdür. (Y)
14. Sait Faik durum öyküsü niteliğinde hikâyeler yazarak klasik yöntemden (giriş-gelişme-sonuç, olay öyküsü) ayrılmıştır. (D)
15. Hikâyelerinde konu ve olaydan çok, şiirsel etki yaratacak durumları ele alan Haldun Taner *On İkiye Bir Var*, *Tuş* gibi hikâye kitaplarının yazarıdır. (D)

B. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Çehov tarzı hikâyeler kaleme alan ve *Gödeli Mehmet*, *Veysel Çavuş* gibi eserleriyle tanınan sanatçımız kimdir? Yazınız. Memduh Şevket Esendal
2. *Abdullah Efendinin Rüyları* adlı hikâye kitabının yazarı kimdir? Yazınız. Ahmet Hamdi Tanpınar
3. Fakir Baykurt, Kemal Tahir, Yaşar Kemal, Orhan Kemal, Sadri Ertem, Samim Kocagöz, Talip Apaydın gibi sanatçılar hangi tarzda hikâyeler yazmıştır? Yazınız. Toplumcu Gerçekçi
4. *Aganta Burina Burinata*'da küçük yaşta başlayan deniz tutkusunu dile getirirken, *Uluç Ali* ve *Turgut Reis*'te Osmanlı İmparatorluğu'nu denizlerde sınırlarını genişletmek için yaptığı savaşları anlatan yazar kimdir? Cevat Şakir Kabaağaçlı
5. Oğuz Atay, Orhan Pamuk, Bilge Karasu gibi sanatçılar hangi anlayışla romanlar kaleme almıştır? Post modernizm
6. Yakup Kadri, Reşat Nuri, Halide Edip hangi anlayışla roman ve hikâyeler kaleme almıştır? Millî Edebiyat Anlayışı
7. Peyami Safa, Mustafa Kutlu, Tarık Buğra hangi anlayışla eserler kaleme almıştır? Bireyin İç Dünyasını Esas Alan

C. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgiyle doldurunuz

1. Eserlerini kendine özgü bir anlatımla yazan Tomris Uyar son derece sade bir dil kullanmış, öykülerini *Yürekte Bukağı*, *İpek ve Bakır* gibi kitaplarda toplamıştır.
2. Nezihe Meriç, ilk öykü kitabı olan *Bozbulanık*'ta bazıları yalnızlığın ve hayal kırıklıklarının bunalımını, bazıları yoksulluğun acılarını yaşayan, bazılarında ise hayaller peşinde koşan genç kız ve kadınların öykülerini anlattı.
3. Kemal Tahir *Göl İnsanları* adlı bir hikâye kitabı kaleme almıştır.
4. *Sarı Sıcak* adlı eseri Yaşar Kemal'in 1955 yılına kadar yazmış olduğu öykülerini bir araya getirdiği ilk öykü kitabıdır.
5. Füruzan, *Parasız Yatılı* adlı eseriyle Sait Faik ödülünü almıştır.
6. Memduh Şevket Esendal Maupassant tarzı öykücülüğü tercih etmeyip Çehov tarzını benimsemiştir. *Otlakçı*, *Mendil Altında* en önemli hikâye kitaplarıdır.
7. Sabahattin Ali, Varlık dergisinde yayımladığı *Kanal*, *Ses*, *Arap Hayri*, *Pazarcı*, *Kağrı* gibi öyküleriyle dikkati çekmiştir.
8. Öykülerinde zaman kavramı üzerinde sıkça duran Ahmet Hamdi Tanpınar, geçmişle içinde bulunulan zamanı bilinç-bilinçaltı çatışması biçiminde *Yaz Yağmuru*'nda vermiştir.
9. Rasim Özdenören, *Denize Açılan Kapı*, *Çözülme Çok Sesli Bir Ölüm*, *Hastalar ve İşiklar* gibi öyküleriyle tanınır.
10. *Yüksek Gerilim*'de Adalet Ağaoğlu'nun ilk öykülerinden doku bir araya geliyor. Her öykü farklı yaşam biçimlerine, farklı yaşama alanlarına açılıyor.
11. Vüsat Orhan Bener, 1957 yılında *Yaşamaz* adlı ikinci öykü kitabı Dost Yayınları tarafından basılır.
12. *Mahalle Kahvesi* (Sait Faik), *Değirmen* (Sabahattin Ali), *Abdullah Efendi'nin Rüyları* (A. Hamdi Tanpınar), *Susuz Yaz* (Necati Cumalı) adlı eserler öykü türünde kaleme alınmıştır.
13. Sadri Ertem *Silindir Şapka Giyen Köylü*'de yanlış batılılaşmanın ve kıyafet devriminin eleştirisini yapmıştır.
14. Haldun Taner, New York Herald Tribune Gazetesi'nin 1953'te İstanbul'da düzenlediği öykü yarışmasında *Şişhaneye Yağmur Yağıyordu* öyküsüyle birinci oldu.
15. Ferit Edgü *Avara Kasnak*, *Nijinski Öyküleri*, *Çılgılık*, *Bozgun* gibi öykü kitaplarıyla tanınan minimalist bir yazardır.
16. Hikâyelerinde; insanın iç dünyasını, davalarına sadık insanlarla onları sömürenleri, ilk gençlik aşklarını çarpıcı bir inceliğe anlatan Mustafa Kutlu, *Oradaki Adam*, *Gönül İşi*, *Yokuşa Akan Sular* gibi kitapları kaleme aldı.
17. Kemal Tahir tarafından yazılan Esir Şehrin İnsanları, *Esir Şehrin Mahpusu* ve *Yol Ayrımı* romanları bir üçlemidir.
18. Faik Baysal, ilk romanı *Sarduvan*'da bir köy romanı yazarı görünümündedir.
19. Türkçü kimliğiyle tanınan Hüseyin Nihal Atsız *Bozkurtların Ölümü*, *Ruh Adam* gibi romanlarıyla tanınır.
20. Sevgi Soysal *Yenişehir'de Bir Öğle Vakti*, *Hoş Geldin Ölüm*, *Yürümek* gibi eserlerle tanınır.

D. Aşağıdaki sanatçılarla eserleri eşleştiriniz.

1. Rasim Özdenören (_)	a. Gödeli Mehmet
2. Sait Faik Abasıyanık (d)	b. Sam Amca
3. Kemal Tahir (h)	c. Fikrimin İnce Gülü
4. Yaşar Kemal (p)	d. Lüzumsuz Adam
5. Mustafa Kutlu (o)	e. Ay Büyürken Uyumam
6. Samim Kocagöz (b)	f. Korkuyu Beklerken
7. Orhan Kemal (i)	g. Yalnızız
8. Memduh Şevket Esendal (a)	h. Göl İnsanları
9. Oğuz Atay (f)	i. 72. Koşuş
10. Adalet Ağaoğlu (c)	j. Topal Koşma
11. Ferit Edgü (n)	k. Yaşasın Demokrasi
12. Necati Cumalı (e)	l. Değirmen
13. Ahmet Hamdi Tanpınar (r)	m. Oğlumuz
14. Sabahattin Ali (i)	n. Hakkârî'de Bir Mevsim
15. Nezihe Meriç (j)	o. Ortadaki Adam
16. Tarık Buğra (m)	p. Yılanı Öldürseler
17. Peyami Safa (g)	r. Saatleri Ayarlama Enstitüsü
18. Haldun Taner (k)	s. Çıkrıklar Durunca
19. Buket Uzuner (t)	t. Benim Adım Mayıs
20. Orhan Pamuk (v)	u. Fahim Bey ve Biz
21. A. Şinasi Hisar (u)	v. Kara Kitap
22. Sadri Ertem (s)	y. Kuyu

E. Kim yazdı?

Eser Adı	Kişi
İki Yeşil Su Samuru Uzun Beyaz Bulut - Gelibolu İstanbulcular	Latife Tekin
Sevgili Arsız Ölüm Berci Kristin Çöp Masalları Gece Dersleri	Vüsat O. Bener
Buzul Çağının Virüsü Bay Muannit Sahtegi'nin Notları	İhsan Oktay Anar
Amat Suskunlar Yedinci Gün	Füruzan
Parasız Yatılı 47'liler	Peyami Safa
9. Hariciye Koşuşu Fatih-Harbiye Yalnızız	Bahaeddin Özkıış
Sokakta Köse Kadı Uçtaki Adam	Tarık Buğra
Küçük Ağa Gençliğim Eyvah	Abdülhak Şinasi Hisar
Çamlıca'daki Eniştemiz Boğaziçi Mehtapları	Memduh Şevket Esendal
Ayaşlı ve Kiracıları Vassaf Bey	Samim Kocagöz
Kalpakkıllar Doludizgin	

F. Aşağıdaki karışık olarak verilen sanatçıları ait olduğu akımın kutusuna taşıyınız.

1. Peyami Safa	15. Bilge Karasu
2. Abbas Sayar	16. Füruzan
3. Yakup Kadri	17. Mustafa Kutlu
4. Oğuz Atay	18. Talip Apaydın
5. Yaşar Kemal	19. Kemal Tahir
6. Tarık Buğra	20. Samiha Ayverdi
7. A. Şinasi Hisar	21. Yusuf Atılgan
8. Memduh Şevket Esendal	22. Vüs'at O. Bener
9. Adalet Ağaoğlu	23. Orhan Kemal
10. Sabahattin Ali	24. Refik Halit Karay
11. Ahmet Hamdi Tanpınar	25. Sait Faik Abasıyanık
12. Necati Cumalı	26. Nezihe Meriç
13. Sadri Ertem	27. Samim Kocagöz
14. Ferit Edgü	28. Halikarnas Balıkcısı

Bireyin İç Dünyasını Esas Alanlar

1, 6, 7, 8, 11, 17, 20

Millî Edebiyat Zevk ve Anlayışını Sürdürenler

3, 24

Toplumcu Gerçekçiler

2, 5, 10, 12, 13, 18, 19, 23, 27

Modernizmi Ele Alanlar

4, 9, 14, 15, 16, 21, 22, 25, 26, 28

G. Kim yazdı?

Eser Adı	Kişi
Ölü Erkek Kuşlar Yeni Yalan Zamanlar	İnci Aral
Topal Koşma Menekşeli Bilinç	Nezihe Meriç
Yenişehir'de Bir Öğle Vakti	Sevgi Soysal
Hakkârî'de Bir Mevsim / O	Ferit Edgü
Ölmeye Yatmak Fikrimin İnce Gülü Ruh Üşümesi	Adalet Ağaoğlu
Aylak Adam Anayurt Oteli Canistan	Yusuf Atılgan
İnce Memed Ortadirek	Yaşar Kemal

A. Aşağıdaki eser içerikleriyle eser adlarını eşleştiriniz. Eserlerin yazarlarını alttaki boşluklara yazınız.

1. Mümtaz ve Suat'ın Nuran'la aşklarıdır öykünün merkezi. Mümtaz ve Nuran birbirini sevmekte ve evlenmeyi tasarlamaktadırlar. Ümitsizliğe düşen Suat ise kendini asarak intihar eder. Bu trajedi nedeni ile Nuran'dan ayrılan Mümtaz'ın iç dünyası yıkılmıştır. Radyoda II. Dünya Savaşı'nın başladığı haberi verildiği sırada, Suat'ın hayalini gören Mümtaz merdiven başına yıkılır.

Huzur – Ahmet Hamdi Tanpınar

2. Hayri İrdal on yaşındayken dayısı ona bir saat hediye eder. Bu saat onu çok etkiler. Saatlerle uğraşmak Hayri'de bir tutku hâline gelir. Bu yüzden bir saatçiye çirak olur. Ustası Nuri Efendi sıradan bir saatçi değildir. Nuri Efendi "Muvakkithane"de yani cami saatlerini ayarlamakla görevli kişilerin bulunduğu kurumda memurdur. Hayri, ustasına hayrandır; onun yanında bıkmadan, yorulmadan çalışır.

Saatleri Ayarlama Enstitüsü – Ahmet Hamdi Tanpınar

3. Mehmet Reşit Efendi, 1918'de İstanbul'da Fatih Medresesinde öğrenciyken coşkulu vaazlarıyla tanınır ve 1919'da Akşehir'e gönderilir. Halk arasında "İstanbul Hoca" olarak tanınır. Bir süre sonra Emine ile evlenir. Bu arada Yunanlar Anadolu'ya girmiştir. "İstanbul Hoca", Kuvayimilliyecilerin ve önderleri Haydar Bey'in karşısında yer alır; Kuvayimilliyecileri vatana ihanetle suçlar ve Padişah'ın desteklenmesini ister. Ankara'da "İstanbul Hoca" için "vur emri" çıkarılır.

Küçük Ağa – Tarkan Buğra

4. İstanbul'da konservatuvar öğrencisi Neriman ile Şinasi, birbirlerini yıllardır seven iki gençtir. Neriman'ın babası Faiz Bey, Osmanlı geleneklerine saygılı Şinasi'nin, kızıyla evlenmesine izin verse de Neriman kendisini Batı hayranlığına kaptırmış ve evlerinin bulunduğu Fatih semtini ve oradaki Doğulu hayatı beğenmemeye; Fatih-Harbiye tramvayına binerek gidip geldiği Beyoğlu'ndaki aldatıcı hayata imrenmeye başlamıştır.

Fatih - Harbiye – Peyami Safa

5. Mahmut'un dedesi gibi babası ve amcaları da denizcidir. Onun denizden uzak kalması için babası çok çaba sarf eder. Ne var ki denize tutkuyla bağlı olan Mahmut, köyünü terk ederek denize açılır. Uzun bir süre sonra köye dönen Mahmut, evini harap durumda bulur. Babası da annesi de ölmüştür. Çocukluğundan beri Fatma'ya sevdalı olan Mahmut, evlenmek istediği Fatma'yı da bıraktığı gibi bulamaz. Çiftlik sahibi olan İsmail Çavuş, Fatma'ya talip olmuş; reddedilince tüfekte onu yaralamıştır. Yüzündeki yara yüzünden Mahmut'un kendisine acıdığını düşünen Fatma, Mahmut'un evlenme teklifine cevap vermeden köyü terk eder. Mahmut, sonrasında zengin bir ailenin kızı olan Ayşe ile evlendirilir. Ayşe evin tek çocuğudur ve Mahmut'la denizden vazgeçmesi şartıyla evlenmiştir. Bir süre her şey yolunda gider gibi görünse de Mahmut'un denize olan aşkı bitmeyecektir.

Aganta Burina Burinata – Cevat Şakir Kabaağaçlı

6. On beş yaşında bir çocuk, yedi yaşından beri bacağındaki kemik hastalığından hastane hastane dolaşır. En sonunda ayağının kesilmesi gerektiğini öğrenir. İyileşmesi için heyecansız, sakin, huzurlu bir yaşam gerekmektedir. Sağlığına kavuşması her şeyden önce iyi bir bakıma bağlıdır. Annesinin yoksulluğu yüzünden Erenköy'ndeki paşa akrabası onun bakımını üzerine alır. Paşanın kızı Nüzhet'i sevmeye başlar.

9. Hariciye Koğuşu – Peyami Safa

7. Otelin hem kâtipliğini hem de yöneticiliğini yapan Zebercet'in toplumdan kopukluğu, iletişim yoksunluğu ve bunun yarattığı yalnızlık romanın asıl konusunu oluşturur. Otelin, Zebercet dışında, tek çalışanı ortalıkçı kadındır. Zebercet ve gecelik duraklamaların mekânı olan otel, eserin merkezini oluşturur. Zebercet yedi aylık doğmuş, annesini küçük yaşta kaybetmiş ufak tefek biridir. Annesi gömüldükten sonra imam, Zebercet'e ninesinin adını sormuş ancak Zebercet utandığı için cevap verememiştir. Zira ninesi, Haşim Bey konağındaki beslemelerden biridir ve çocuğunu doğurduktan sonra âdeta baştan atılmıştır. Onun köksüzlüğü, biraz da annesinin bu trajik öyküsünden beslenir. Otuz üç yaşındaki Zebercet, bilinçaltında taşıyageldiği yetersizlik, eksiklik, dışlanma, yoksunluk nedeniyle çevresiyle sağlıklı bir iletişim kuramaz.

Anayurt Otel – Yusuf Atılgan

8. Eserde Cumhuriyet'in ilk yıllarının Ankara'sında Türkiye'nin çeşitli kesimlerinden gelmiş insanların hayatları konu edilir. Romanda anlatıcı durumdaki bir banka memuru, bir apartmanın dokuz odalı katında birlikte yaşadığı kişileri ve tanık olduğu olayları anı biçiminde anlatır. Anlatıcı mekânda yaşayan kişileri yakından tanıdıkça burada bulunuşundan rahatsızlık duymaya başlar.

Ayaşlı ile Kiracılar – Memduh Şevket Esendal

9. Romanın başkarakteri olan C, zengin bir komisyoncu olan babasından kendisine kalan paraya rağmen manevi yönden boşluk içindedir. C, roman boyunca hayalindeki kadını arar. Annesi, C bir yaşındayken öldüğü için onu Zehra teyzesi büyüttüştür. Teyzesi onu her zaman gerçek bir anne şefkatiyle sevmiştir.

Aylak Adam – Yusuf Atılgan

10. Romanda, Padişah'ın emri ile nakkaşlar tarafından hazırlanan bir kitabın macerası anlatılmaktadır. Resimde perspektif kullanılması ve suretin aslına benzeme meselesi nedeniyle nakkaşlar işi gizlice yürütmektedir. Nakkaşlardan Zarf Efendi yaptıkları resmin şeytan işi olduğunu söylemeye başlayınca nakkaşlardan biri tarafından öldürülür. İşin başındaki Enişte, Kara'yı hazırlanacak kitaba katkısı olacağı düşüncesiyle İstanbul'a çağırır. Kara, yıllar önce Enişte'nin güzel kızı Şeküre'ye aşık olmuş, evlenmek istediğini açıklamış kabul edilmemesi üzerine kendisini unutturmak amacıyla İstanbul dışına çıkmıştır. Enişte, nakkaşın katilinin bulunması işini de Kara'ya havale eder. Kara, katilin kim olduğunu bulmak amacıyla görevli nakkaşları evlerinde ziyaret eder. Kara, ipucu bulmaya çalışırken Enişte de öldürülür.

Benim Adım Kırmızı – Orhan Pamuk

11. Roman, Sivas'ın bir köyünden İflahsızın Yusuf, Köse Hasan ve Pehlivan Ali'nin çalışmak için gittikleri Çukurova'da başlarından geçenleri anlatmaktadır. Üç arkadaş çırçır fabrikasında işe başlar. Köse Hasan ağır çalışma şartları nedeniyle bir süre sonra hastalanıp ölür. Bu arada ustabaşı, işçilerin paralarından kesinti yapmakta ve onlardan haraç almaktadır. Bu durumu şikâyet etmek isteyen İflahsızın Yusuf ile Pehlivan Ali işten kovulur. İki arkadaş, yeni buldukları inşaat işinde çalışmaya başlar. Pehlivan Ali, gönlünü kaptırdığı Fatma ile çiftliğe gider. Çiftlikteki ağır çalışma temposu Ali'nin başını döndürür. Desteleri patozun ağızına atan Ali, bir anlık dalgınlıkla düşer ve ayağını patoza kaptırır. Bacağı kopan Ali kan kaybından ölür. Sonunda üç arkadaşın ikisi ölmüş, yalnızca İflahsızın Yusuf köyüne dönebilmiştir.

Bereketli Topraklar Üzerinde – Orhan Kemal

B. Aşağıdaki sanatçılarla roman anlayışlarını eşleştiriniz.

1. Peyami Safa (b)
2. Sabahattin Ali (a)
3. Yakup Kadri Karaosmanoğlu (c)
4. Oğuz Atay (d)
5. Ahmet Hamdi Tanpınar (b)
6. Orhan Kemal (a)
7. Yusuf Atılgan (d)
8. Halide Edip Adivar (c)
9. Bilge Karasu (d)
10. Tarık Buğra (b)

- a. Toplumcu-gerçekçilik b. Bireyin iç dünyasını ele alan
c. Millî edebiyat anlayışını sürdüren d. Modernizmi esas alan

C. Kim yazdı?

Eser Adı	Kişi
Yer Demir Gök Bakır Teneke Yılanı Öldürseler	Yaşar Kemal
Murtaza Hanımın Çiftliği Baba Evi	Orhan Kemal
Yorgun Savaşçı Esir Şehrin Mahpusu Kurt Kanunu	Kemal Tahir
Bizim Köy	Mahmut Makal
Kuyucaklı Yusuf Kürk Mantolu Madonna İçimizdeki Şeytan	Sabahattin Ali
Ses Değirmen Kağrı	Sabahattin Ali
Yılanların Öcü Irazca'nın Dirliği Tırpan	Fakir Baykurt
Cemo Memo	Kemal Bilbaşar
Emmioğlu Sarı Traktör	Talip Apaydın
Reşo Ağa Kaçakçı Şahan	Bekir Yıldız
Yılkı Atı Dik Bayır	Abbas Sayar
Bir Gün Tek Başına Mavi Karanlık	Vedat Türkali
Deniz Gurbetçileri Turgut Reis	Cevat Şakir Kabaağaçlı
Hilâl Görününce Ağustos Başağı	Sevinç Çokum
Yoksulluk İçimizde Ya Tahammül Ya Sefer	Mustafa Kutlu

D. Aşağıdaki bilgilerle sanatçıları eşleştiriniz.

1. Türk hikâyesine yeni bir tarz (durum hikâyeciliği) kazandırmıştır. Hikâyelerinde aile kurumu, amir-memur ilişkisi, çocukluk, yozlaşma gibi konular üzerinde yoğunlaşmıştır. *Otlakçı*, *Mendil Altında*, *Veysel Çavuş* gibi öyküleri ile tanınır. (d)
2. Dil açısından Millî Edebiyat anlayışına bağlıdır ancak aruz ölçüsünü kullanmıştır. *Üç İstanbul* adlı romanı, edebiyat tarihindeki yerini belirleyen romanıdır. (h)
3. Sanat endişesi taşımadan para kazanmak, geçimini sağlamak için yazdığı eserlerde "Server Bedii" takma adını kullanmıştır. (b)
4. Yapıtlarında, tarihi yoğun biçimde kullanmıştır. İnceleme yazıları ve romanları İstanbul üzerindedir. Tasavvuf düşüncesi ve tarihi özellikle romanlarında kullanmıştır. *Aşk Budur*, *Batmayan Gün*, *Mabette Bir Gece* romanlarından bazılarıdır. (g)
5. *Bozkırdaki Çekirdek* adlı eserinde Köy Enstitülerini ele almıştır. *Devlet Ana* eserinde Osmanlının kuruluşunu anlatmıştır. *Esir Şehrin İnsanları*, *Esir Şehrin Mahpusu*, *Yorgun Savaşçı*, *Kurt Kanunu*, *Yol Ayrımı* adlı eserlerinin konusunu yakın tarihimizden almıştır. (a)
6. *Yılların Öcü*'nde karakterler gerçek hayattaki gibi seçilmiş ve köy ağızıyla konuşturulmuştur. Bu eser *Irazca'nın Dirliği* ve *Kara Ahmet Destanı* ile birlikte üçleme oluşturur. (c)
7. *Kalpakkılar* ve *Doludizgin* romanlarında Kurtuluş Savaşı'nı ele almıştır. (i)
8. *Dağın Öte Yüzü* genel başlığı altında topladığı *Ortadirek*, *Yer Demir Gök Bakır* ve *Ölmez Otu* romanlarında Çukurova yöresini anlatırken hem folklorik hem de gerçek unsurlardan büyük ölçüde yararlanır. (c)
9. Yazar ilk romanı *Siyah Kehribar*'da aydın ve sanatçı insanın, yaşamda umduğunu bulamamak yüzünden içine düştüğü çıkmazı ve başkaldırısını verir. *Küçük Ağa*, *Küçük Ağa Ankara*'da romanlarıyla da Kurtuluş Savaşı'nı yazan yazarlar arasına katılır. (j)
10. Gülmece yazarı olarak tanınmıştır, ilk üç yapıtı *Hababam Sınıfı*, *Bizim Koşu* (Pijamalılar), *Meşrutiyet Kiraathanesi* adlı romanlarında kendi yaşadığı çevreyi ve olayları konu olarak almıştır. Gülmece romanlarından sonra yazdığı *Karadeniz'in Kıyıcığında*, *Halime Kaptan*, *Karartma Geceleri*, *Sarı Yazma* ve *Yıldız Karayel* yine kendi yaşayışından izler taşıyan toplumcu-gerçekçi romanlarıdır. (k)
11. *Küçük Dünya* adlı romanıyla adını duyurmuş; *Azap Toprakları*, *Tutsak*, *Çiçekler Büyür* adlı romanlarıyla dış Türklere yönelmiştir. (f)

- a. Kemal Tahir g. Samiha Ayverdi
b. Peyami Safa h. Mithat Cemal Kuntay
c. Yaşar Kemal i. Samim Kocagöz
d. Memduh Şevket Esendal j. Tarık Buğra
e. Fakir Baykurt k. Rifat Ilgaz
f. Emine Işınsoy

A. Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise cümlelerin sonuna "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. Türk edebiyatında Haldun Taner'in *Keşanlı Ali Destanı* adlı oyunu ilk epik tiyatro kabul edilir. (D)
2. Absürt tiyatro geleneksel tiyatro kurallarını reddeden bir imge tiyatrosudur. (D)
3. Cumhuriyet Dönemi'nde Türk tiyatrosu, Millî Edebiyat Dönemi'nde başlayan gelişimini devam ettirmiş; daha güçlü bir yapıya kavuşmuştur. (D)
4. Fazıl Hüsni Dağlarca, *Akın* adlı oyununu Cumhuriyet'in 10. yıl kutlamaları için yazmıştır. (Y)
5. Faruk Nafiz Çamlıbel *Tohum* adlı oyununda Fransız himayesindeki yerli Ermeni çetelerle Maraşlıların mücadelesini anlatmıştır. (Y)
6. Cumhuriyet Dönemi, tiyatrolarında hem Batılı tiyatronun hem geleneksel tiyatronun etkileri vardır. (D)
7. Muhsin Ertuğrul edebiyatımızda *Buzlar Çözülmeden* ve *Paydos* adlı oyunları ile tanınmıştır. (Y)
8. Ahmet Muhip Dıranas'ın *O Böyle İstemezdi* ve *Gölgeler* adlı iki oyunu vardır. (D)
9. Güngör Dilmen aldığı ödüller, tiyatroya katkıları ve yazdığı eserler nedeniyle "Türk tiyatrosunun Shakespeare'i" olarak adlandırılmıştır. (Y)
10. Turgut Özakman ilk oyunları *Pembe Evin Kaderi*'nde ve *Kana-vice*'de kuşaklar arasındaki kopuşu, yabancılaşmayı ele alır. (D)
11. Güngör Dilmen absürd tiyatronun başarılı temsilcilerindendir. (D)
12. Turan Oflazoğlu tarihî oyunlarından biri olan *Kösem Sultan*'ı 1980 yılında kaleme almıştır. (D)
13. Ahmet Kutsi Tecer'in *Köşebaşı* oyunu ilk defa İstanbul Şehir Tiyatrosunda oynanmıştır. (D)
14. Güngör Dilmen, Türk tiyatro geleneğinden, halk kültüründen ve halk motiflerinden gelen malzemeyi Batı tekniği ile işleyen tiyatro eserleri yazmıştır. (Y)
15. Cumhuriyet Dönemi'nde tiyatrolar sadece eğitici bir eğlence aracı olarak görülmüştür. (Y)

B. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgiyle doldurunuz

1. Faruk Nafiz Çamlıbel tarafından yazılan *Kahraman*, üç perdelik hece vezniyle yazılmış manzum bir oyundur.
2. Ahmet Kutsi Tecer'in tiyatroları şunlardır: Koçyiğit Köröğlu, Köşebaşı, Satılık Ev, Bir Pazar Günü
3. Musahipzade Celal'in 1927'de Darülbeyde sahnelenen Aynaroz Kadısı adlı oyunuyla ünü yaygınlaşmıştır.
4. Reşat Nuri romanlarıyla tanınsa da *Eski Şarkı, Hançer, Eski Rüya* gibi tiyatroları da yazmıştır.
5. Cevat Fehmi Başkut edebiyatımızda *Buzlar Çözülmeden* ve *Paydos* adlı oyunları ile tanınmıştır.
6. Zeki Alasya ve Metin Akpınar ile Deveduşu Kabare Tiyatrosunu kurmuş olan Haldun Taner, oyunlarında meddah geleneği ve tuluat tiyatrosunun özelliklerinden yararlanmıştır.
7. *Yaralı Geyik, Ezik Otlar, Nalınlar, Susuz Yaz* Necati Cumali tarafından yazılmıştır.
8. Turgut Özakman, *Duvarların Ötesi*'nde adlı oyununda, toplumun suçlu insanları bir kenara itişini eleştirerek onlara daha uygarca davranmak gerektiğini savunur.

9. Orhan Asena konularını genellikle Türk tarihi ile Yunan mitolojisinden seçtiği oyunlarında şiirsel bir dille klasik Yunan trajedisinin yapı özelliklerini de kullanarak toplumun sorunlarını çağının anlayışına uygun bir biçimde dile getirmiştir.

10. Turan Oflazoğlu oyunlarının konularını genellikle tarihe dayandırmakla birlikte, tarihi incelemeye yönelik değil, karakterlerin kişilik ve iç dünyalarını yansıtmaya önem verdi. *Sokrates Savunuyor, IV. Murat, Genç Osman, Elif Ana* eserlerinden bazılarıdır.

C. İsimleri aşağıda verilen yazarları, eserleri ile eşleştiriniz.

• Behçet Kemal Çağlar	• Aka Gündüz
• Orhan Asena	• Ahmet Kutsi Tecer
• Halit Fahri Ozansoy	• Turgut Özakman
• Recep Bilginer	• Faruk Nafiz Çamlıbel
• Haldun Taner	• Cahit Atay
• Yaşar Nabi Nayır	• Cevat Fehmi Başkut
• Peyami Safa	• Turan Oflazoğlu
• Necip Fazıl Kısakürek	• Musahipzade Celal
• Reşat Nuri Güntekin	
1. *Akın, Özyurt, Kahraman, Yangın*
Faruk Nafiz Çamlıbel
 2. *Çoban, Ergenekon, Attila*
Behçet Kemal Çağlar
 3. *Mete, İnkılap Çocukları, Beş Devir, Köyün Namusu*
Yaşar Nabi Nayır
 4. *On Yılın Destanı, Baykuş*
Halit Fahri Ozansoy
 5. *Tohum, Reis Bey, Bir Adam Yaratmak*
Necip Fazıl Kısakürek
 6. *Beyaz Kahraman, Yarım Osman, Gazi Çocukları İçin, Köy Mualimi, Mavi Yıldırım*
Aka Gündüz
 7. *İstiklal, Vergi Hırsızı, Hançer, Balıkesir Muhasebecisi*
Reşat Nuri Güntekin
 8. *Gün Doğuyor*
Peyami Safa
 9. *İstanbul Efendisi, Macun Hokkası, Fermanlı Deli Hazretleri, Aynaroz Kadısı*
Musahipzade Celal
 10. *Küçük Şehir, Koca Bebek, Harput'ta Bir Amerikalı*
Cevat Fehmi Başkut
 11. *Bir Pazar Günü, Köşebaşı, Koçyiğit Köröğlu*
Ahmet Kutsi Tecer
 12. *Töre, Ocak*
Turgut Özakman
 13. *Günün Adamı, Fazilet Eczanesi, Değirmen Dönerdi, Lütfen Dokunmayın*
Haldun Taner
 14. *Tarılar ve İnsanlar, Hürrem Sultan*
Orhan Asena
 15. *Ben Devletim, Sarı Naciye*
Recep Bilginer
 16. *Sultan Gelin, Pusuda, Kuma*
Cahit Atay
 17. *Elif Ana, Gardiyan*
Turan Oflazoğlu

D. Kim yazdı?

Eser Adı	Kişi
Köprülüler İstanbul Efendisi Lâle Devri Macun Hokkası Yedekçi Kaşıkçılar	Musahipzade Celal
Yegâne Odalık Hisse-i Şayia Ceza Kanunu Dört Cihan Lokman-zâde Sekizinci	İbnürrefik Ahmet Nuri Sekizinci
Canlı Maymun Lokantası Midas'ın Kulakları Troya İçinde Vurdular Beni Bağdat Hatun Midas'ın Altınları	Güngör Dilmén
Susuz Yaz Dila Hanım Makedonya 1900 Yalnız Kadın Nalınlar Boş Beşik	Necati Cumalı
Deli İbrahim Kösem Sultan Cem Sultan III. Selim Sinan	Turan Oflazoğlu
Cengiz Han'ın Bisikleti Bir Kilo Namus İp Oyunu Ayı Masalı Karayar Köprüsü	Refik Erduran
İsyancılar Mevlana Yunus Emre Ben Devletim Utanç Dünyası	Recep Bilginer
Pembe Evin Kaderi Duvarların Ötesi Fehim Paşa Konağı Kara Gözün Dönüşü Ah Şu Gençler	Turgut Özakman
İnsan ve Tiyatro Üzerine Gördüklerim Benden Sonra Tufan Olmasın Yasin Efendi Renkli Fener	Muhsin Ertuğrul
Keşanlı Ali Destanı Huzur Çıkmazı Gözlerimi Kapatım Vazifemi Yaparım Sersem Kocanın Kurnaz Karısı Vatan Kurtaran Şaban	Haldun Taner
Ya Devlet Başa Ya Kuzgun Leşe Tanrılar ve İnsanlar (Gılgamesh) Simavnalı Şeyh Bedrettin Fadik Kız Tohum ve Toprak Yalan Hürrem Sultan	Orhan Asena

Paydos Göç Buzlar Çözülmeden Emekli Sana Rey Veriyorum	Cevat Fehmi Başkut
Sultan Hamit Düşerken Yıldız Olmak Kolay Mı? Sönmeyen Ateş Muharrir Alinyazısı	Nahid Sırrı Örik

E. Kimdir bu?

- En meşhur eseri *Hisse-i Şayia* (1920)'dir, Cumhuriyet'in ilânından önce yazılmış olmasına rağmen tiyatrolarımızda çok uzun süre oynanmış, yeni harflerle de yayımlanmıştır. *Hisse-i Şayia* bir hukuk terimidir, "tarafarca paylaşılamayan mal" anlamına gelir.
İbnürrefik Ahmet Nuri Sekizinci
- Fransızcadan uyarlamaları ve okul oyunları da vardır; *Canavar* (1925), *Akın* (1934), *Kahraman* (1938) adlı manzum oyunlarının etkisi sürekli olmuştur. *Canavar* (1925) Osmanlı Devleti'nin son zamanlarında köylünün nasıl sahipsiz kaldığını ve kanunların uygulanamaz hale gelerek iyi ve dürüst insanlardan canavarlar türettiğini işler. Bu oyun daha sonra yazılan köy oyunlarının başlangıcıdır.
Faruk Nafiz Çamlıbel
- Romanlarında olduğu gibi oyunlarında da toplumdaki ikiyüzlülüklerin, soyguncuların, çıkarıcıların teşhirini hedefler. Yazar *Tanrıdaki Ziyafeti*'nde bu davranışları siyasi alanda ele alır. *Balıkesir Muhasebecisi* ferdin bozulmasındaki toplum ve aile etkisini işler.
Reşat Nuri Güntekin
- İlk tiyatrosu *Kafatası*'nı yazmış ve eserde bir kâşif ilim adamının, çıkarıcılar elinde kalışını anlatarak, toplumun kendisi için çalışan ilim adamlarına kayıtsızlığını işlemiştir. İnsanların sahtelikleri ve çıkar düşkünlükleri bir başka boyutta, aile içinde ölenin bıraktığı paranın peşine nasıl düşüldüğü *Bir Ölü Evi* yahut *Merhumenin Hânesi*'nde komedi olarak işlenmiştir.
Nazım Hikmet Ran
- Şiirlerinde olduğu gibi oyunlarında da mistik açıdan konulara yaklaşmakta, görünenin ardındaki görünmeyeni araştırmaya ve anlamaya çalışmakta bu çabayla eserlerini büyük ölçüde monologlara döndürmektedir. *Reis Bey*'de suçlularla yer değiştiren bir hukukçuyu, *Bir Adam Yaratmak*'ta bir yazarın çilesini; *Tohum*'da maddenin emrindeki ruhun ızdırabını ele alır.
Necip Fazıl Kısakürek
- Halk tiyatrosu üzerinde yaptığı incelemelerle de dikkat çeker. *Köşebaşı* yazarın en önemli eseridir. Bir mahallenin yirmi dört saatlik hayatında ölüm, doğum, evlenme gibi önemli olaylar ile dostluk, vefa, sadakat gibi duyguları işleyen, geleneksel tiyatro-muzdan başarıyla yararlanılmış bir eserdir.
Ahmet Kutsi Tecer
- Eserlerinin hepsinde iyi ve kötü arasındaki çatışma tek boyutta verilmiştir. Eserlerinin konuları çoğunlukla günlük hayattan, gazetelere yansıyan haberlerden alınmıştır. *Harput'ta Bir Amerikalı* (1955), Amerikan hayranlığının alaya alınmasıdır. *Buzlar Çözülmeden*'de (1964), devlet idaresindeki bozuklukların ulaştığı boyut teşhir edilir.
Cevat Fehmi Başkut

XXL EDEBİYAT
UYGULAMA CEVAP
ANAHTARI

XXL EDEBİYAT
UYGULAMA VIDEO
ÇÖZÜM

Sadece Türkçe - edebiyat yayınları üretiyoruz.

xxl_edebiyat

0507 117 40 99

www.xxledebiyat.com